

Dodatok č. 3

Názov stratégie CLLD: Stratégia CLLD územia RZ Dolná Nitra o. z.

Názov MAS: Regionálne združenie Dolná Nitra o. z.

IČO : 42116252

Abstrakt

Hlavným cieľom predkladaného dokumentu je zlepšenie podmienok života obyvateľov a zatraktívnenie územia regiónu Dolná Nitra prostredníctvom rozvoja miestnej infraštruktúry a základných verejných služieb, podporou miestneho hospodárstva (najmä poľnohospodárstva a vidieckeho cestovného ruchu) pri udržaní kvality životného prostredia a vidieckeho rázu krajiny. Strategický cieľ má byť teda dosiahnutý podporou investícií v 4 oblastiach, ktoré boli miestnymi obyvateľmi identifikované ako kľúčové pre ďalší rozvoj regiónu:

- ✓ Obnova a rozvoj obcí
- ✓ Zlepšenie stavu životného prostredia
- ✓ Rozvoj ekonomiky na vidieku
- ✓ Efektívna činnosť MAS

Dokument bol spracovaný za širokej účasti obyvateľov územia Dolnej Nitry s využitím participatívnych metód zapájania verejnosti so zámerom vytvorenia spoločnej rozvojovej stratégie územia a následného získania finančnej podpory na ich realizáciu prostredníctvom prístupu LEADER. Stratégia presne definuje oblasti podpory investícií ako aj typy podporovaných aktivít a spôsob jej implementácie, resp. monitorovania a vyhodnocovania dosiahnutých výsledkov vo vzťahu k zadaným cieľom.

Dodatok č. 3 sa vypracoval v nadväznosti na pridelenú dodatočnú alokáciu v zmysle kapitoly 6.4 Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020.

Dodatok č. 3 bol schválený najvyšším orgánom MAS dňa.....2022

Obsah

1. Základné informácie o MAS	11
1.1. Identifikačné údaje MAS	11
1.2. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje	11
2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD	12
2.1. Vznik a história partnerstva	12
2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD	16
3. Analytický rámec	20
3.1. Analýza zdrojov územia	20
3.2. SWOT analýza	67
3.3. Identifikácia potrieb	74
4. Strategický rámec	76
4.1. Definovanie vízie a strategického cieľa	76
4.2. Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení	77
4.3. Súhrnná tabuľka strategického rámca	82
4.4. Integrované znaky stratégie CLLD	85
4.5. Inovatívne znaky stratégie CLLD	86
5. Implementačný rámec	87
5.1. Popis riadiaceho a implementačného procesu	87
5.1.1. Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS	87
5.1.2. Implementačný proces	94
5.2. Akčný plán	96
5.3. Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD	127
5.3.1. Opis monitorovacích a hodnotiacich opatrení stratégie CLLD	127
5.3.2. Monitorovacie ukazovatele	132
6. Finančný rámec	137
6.1. Financovanie stratégie CLLD	137
6.2. Finančný plán pre opatrenia	140
7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť	142
7.1. Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia	142
7.2. Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV	143
7.3. Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP	146

7.4. Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD	147
7.4.1. Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať	147
7.4.2. Synergie a komplementarity	148
7.5. Popis multiplikačných efektov	149
8. Prílohy k stratégii CLLD.....	150

Zoznam tabuliek (uvádzajú sa povinné aj vlastné tabuľky)

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS	11
Tabuľka č. 2: SWOT analýza	68
Tabuľka č. 3: Súhrnný prehľad strategického rámca	82
Tabuľka č. 4.A: Opatrenie Stratégie CLLD	96
Tabuľka č. 4.B: Opatrenie Stratégie CLLD	98
Tabuľka č. 4.C: Opatrenie Stratégie CLLD	100
Tabuľka č. 4.D: Opatrenie Stratégie CLLD	103
Tabuľka č. 4.F: Opatrenie Stratégie CLLD	107
Tabuľka č. 4.G: Opatrenie Stratégie CLLD	109
Tabuľka č. 4.CH: Opatrenie Stratégie CLLD	113
Tabuľka č. 4.I: Opatrenie Stratégie CLLD	115
Tabuľka č. 4.J: Opatrenie Stratégie CLLD	117
Tabuľka č. 4.K: Opatrenie Stratégie CLLD	118
Tabuľka č. 4.L: Opatrenia Stratégie CLLD	120
Tabuľka č. 4.M: Opatrenia Stratégie CLLD	121
Tabuľka č. 4.E: Opatrenie Stratégie CLLD.....	154
Tabuľka č. 4.H: Opatrenie Stratégie CLLD.....	158
Tabuľka č. 4.E: Opatrenie Stratégie CLLD.....	161
Tabuľka č. 5: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR	132
Tabuľka č. 6: Celkové verejné výdavky – PRV SR	133
Tabuľka č. 7: Povinné ukazovatele na úrovni IROP	133
Tabuľka č. 8: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP	137
Tabuľka č. 13: Zameranie stratégie podľa sektorov	141

Zoznam nepovinných tabuliek:

Tabuľka č. 2.1 Časový harmonogram zostavovania stratégie CLLD	19
Tabuľka č. 3.1 Typologicko-produkčné kategórie PPF v riešenom území	24
Tabuľka č. 3.2 Štruktúra a využitie pôdneho fondu	25
Tabuľka č. 3.3 Ostatné vodné plochy v riešenom území	29
Tabuľka č. 3.4 Lesy a ich rozdelenie	30
Tabuľka č. 3.5 Zozname veľkých a stredných zdrojov znečistenia v záujmovom území	30
Tabuľka č. 3.6 Chránené ložiskové územie	33
Tabuľka č. 3.7 Zastúpenie obcí v RZ Dolná Nitra podľa veľkostných kategórií	38
Tabuľka č. 3.8 Hustota obyvateľov v obciach RZ Dolná Nitra o. z. v roku 2014	39
Tabuľka č. 3.9 Porovnanie vekového zloženia obyvateľov okresnej úrovne RZ Dolná Nitra v roku 2014	40
Tabuľka č. 3.10 Veková štruktúra obyvateľov RZ Dolná Nitra o.z.	40
Tabuľka č. 3.11 Priemerný vek obyvateľov v jednotlivých obciach RZ Dolná Nitra o. z.	40
Tabuľka č. 3.12 Index starnutia obyvateľov v jednotlivých obciach RZ Dolná Nitra o. z. k 31.12.2014	41
Tabuľka č. 3.13 Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v RZ Dolná Nitra o. z.	42
Tabuľka č. 3.14 Vývoj v počte obyvateľov podľa jednotlivých vekových kategórií 2009 – 2014	42
Tabuľka č. 3.15 Prirodzený prírastok obyvateľov v RZ Dolná Nitra o. z. v rokoch 2009 – 2014	42
Tabuľka č. 3.16 Migračné saldo obyvateľov RZ Dolná Nitra o. z. v rokoch 2009 – 2014	43
Tabuľka č. 3.17 Celkový prírastok/úbytok obyvateľov RZ Dolná Nitra o. z. v rokoch 2009 – 2014	43
Tabuľka č. 3.18 Národnostné a etnické zloženie obyvateľstva RZ Dolná Nitra o. z.	44
Tabuľka č. 3.19 Vierovyznanie RZ Dolná Nitra o. z.	44

Tabuľka č. 3.20 Vzdelanostná úroveň – stupeň, druh, vývojové trendy	
vo vzdelanosti	45
Tabuľka č. 3.21 Významní rodáci v území RZ Dolná Nitra o. z.	46
Tabuľka č. 3.22 Vybavenie obcí miestnymi službami	48
Tabuľka č. 3.23 Organizácie a občianske združenia pôsobiace na území	
RZ Dolná Nitra o. z.	49
Tabuľka č. 3.24 Kultúrne a historické zariadenia v obciach	
RZ Dolná Nitra o. z.	50
Tabuľka č. 3.25 Zoznam nehnuteľných Národných kultúrnych pamiatok	
v obciach RZ Dolná Nitra o. z.	51
Tabuľka č. 3.26 Štruktúra bytového fondu v RZ Dolná Nitra o. z.	54
Tabuľka č. 3.27 Obdobie výstavby rodinných a bytových domov v obciach	
RZ Dolná Nitra o. z.	54
Tabuľka č. 3.28 Vlastníctvo domového a bytového fondu v obciach	
RZ Dolná Nitra o. z.	54
Tabuľka č. 3.29 Infraštruktúra a vybavenosť domácností v obciach	
RZ Dolná Nitra o. z.	55
Tabuľka č. 3.30 Vybavenie územia technickou infraštruktúrou	56
Tabuľka č. 3.31 Majetok obcí RZ Dolná Nitra o. z.	57
Tabuľka č. 3.32 Zoznam voľných hospodárskych budov v RZ Dolná Nitra o. z.	57
Tabuľka č. 3.33 Nezamestnanosť v RZ Dolná Nitra o. z.	58
Tabuľka č. 3.34 Vzdelanostná úroveň nezamestnaných obyvateľov územia	
RZ Dolná Nitra o. z. evidovaných na Úrade práce	59
Tabuľka č. 3.35 Počet evidovaných obyvateľov RZ Dolná Nitra o. z.	
na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny	59
Tabuľka č. 3.36 Počet obyvateľov RZ Dolná Nitra o. z. evidovaných	
na úrade práce podľa dĺžky ich evidencie	59
Tabuľka č. 3.37 Odvetvová zamestnanosť obyvateľov RZ Dolná Nitra o. z.	60
Tabuľka č. 3.38 Prehľad podnikateľských aktivít na území RZ Dolná Nitra o. z.	
podľa podnikateľských subjektov	62
Tabuľka č. 3.39 Zastúpenie subjektov v sekundárnom sektore	
v RZ Dolná Nitra o. z.	62
Tabuľka č. 3.40 Zastúpenie subjektov v terciárnom sektore	

v RZ Dolná Nitra o. z.	63
Tabuľka č. 3.41 Stravovacie zariadenia na území RZ Dolná Nitra o. z.	64
Tabuľka č. 3.42 Ubytovacie zariadenia na území RZ Dolná Nitra o. z.	65
Tabuľka č. 3.43 Porovnávacía matrica problémov	75
Tabuľka č. 5.1 Povinné ukazovatele na úrovni špecifických cieľov IROP a fokusových oblastí PRV	133
Tabuľka č. 5.2 Vlastné Monitorovacie ukazovatele na úrovni priorít	134
Tabuľka č. 5.3 Vlastné Monitorovacie ukazovatele na úrovni špecifických cieľov (výsledok)	134
Tabuľka č. 5.4 Vlastné Monitorovacie ukazovatele na úrovni opatrení (výstup)	136

Zoznam skratiek

CLLD –	komunitne vedený miestny rozvoj
MAS –	miestna akčná skupina
o. z. –	občianske združenie
LEADER –	„Linky akcií pre rozvoj vidieckej ekonomiky“
RZ -	regionálne združenie
MV SR -	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
ISRÚ -	Integrovaná stratégia rozvoja územia
PPA -	Pôdohospodárska platobná agentúra
OZ -	občianske združenie
NSRV-	Národná sieť rozvoja vidieka
NSS MAS -	Národná sieť slovenských miestnych akčných skupín
NSK -	Nitriansky samosprávny kraj
ČR -	Česká republika
SPU -	Slovenská poľnohospodárska univerzita
EPFRV -	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
MPRV SR -	Ministerstvo poľnohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
VÚC -	Vyšší územný celok
ÚPSVaR -	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
FEŠRR -	Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja
SWOT -	Strengths (silné stránky); Weaknesses (slabé stránky); Opportunities (príležitosti); Threats (hrozby)
k. ú. -	katastrálne územie
NUTS -	Nomenklatura štatistických územných jednotiek (<i>Nomenclature des unités territoriales statistique</i>)
S,J,V,Z -	sever, juh, východ, západ
m n. m. -	metrov nad morom
mm -	milimetre
TPK -	typologicko-produkčná kategória
PEJ -	produkčno-ekologická jednotka
PPF -	poľnohospodársky pôdny fond
PVO -	poľnohospodárske výrobné oblasti
TTP -	trvalé trávne porasty

VN -	vodná nádrž
SHMÚ -	Slovenský hydrometeorologický ústav
rkm -	riečny kilometer
ONV -	okresný národný výbor
s.r.o. -	spoločnosť s ručením obmedzeným
ha -	hektár
KO -	komunálny odpad
CHLÚ -	chránené ložiskové územie
MŽP SR -	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
CHA -	chránený areál
EÚ -	Európska únia
ŠOP SR -	Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
S-CHKO -	Správa chránenej krajinskej oblasti
ÚSES -	územný systém ekologickej stability
p.n.l. -	pred naším letopočtom
ČOV -	čistička odpadových vôd
SOBD -	sčítanie obyvateľov, bytov a domov
CVČ -	centrum voľného času
PRV SR -	Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky
IROP -	Integrovaný regionálny operačný program
ŽoNFP -	žiadosť o nenávratný finančný príspevok
RO -	Riadiaci orgán
OP KŽP -	Operačný program Kvalita životného prostredia
MŽP SR -	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
FTE -	Full Time Equivalent, ekvivalent jedného pracovníka na plný úväzok

1. Základné informácie o MAS

1.1. Identifikačné údaje MAS

Vyplní sa nasledovná tabuľka:

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS

Údaje o MAS	Názov MAS	Regionálne združenie Dolná Nitra o. z.
	Dátum registrácie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov	26.10.2007 Číslo spisu: VVS/1-900/90-30940
	Sídlo	Golianovo č. 399, 951 08
	IČO	42 116 252
	DIČ (ak relevantné)	20 22 509 313
	Údaje o banke	Názov banky
	Číslo účtu	5144794658/0900 5144794578/0900
	IBAN	SK80 0900 0000 0051 4479 4658 SK09 0900 0000 0051 4479 4578
	SWIFT	GIBASKBX
Údaje o štatutárovi	Meno a priezvisko	RNDr. Ivan Michna
	E-mail	ivan@michna.sk ,
	Telefón	0915 133 874
Údaje o kontaktnej osobe	Meno a priezvisko	RNDr. Ivan Michna
	E-mail	predseda@dolnanitra.sk
	Telefón	0915133874

1.2. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje

Územie verejno-súkromného partnerstva Regionálne združenie Dolná Nitra je tvorené katastrami 17 vzájomne prepojených obcí: Babindol, Čechynce, Dolné Obdokovce, Golianovo, Klasov, Lúčnica nad Žitavou, Malé Chyndice, Malý Cetín, Malý Lapáš, Melek, Paňa, Pohranice, Veľké Chyndice, Veľký Cetín, Veľký Lapáš, Vinodol a Žitavce ležiacimi v juhovýchodnej časti Nitrianskeho okresu. Rozkladá sa na úrodných nivách Žitavskej pahorkatiny, Nitrianskej pahorkatiny a Nitrianskej Nivy medzi riekami Nitra a Žitava.

Jedná sa o kompaktné, ucelené a rozlohou primerané územie, na ktorom v súčasnosti žije celkovo 15 706 obyvateľov (údaje k 31.12.2014). Celková hustota obyvateľov predstavuje 100,90 obyvateľa na km².

Ide o dynamicky sa rozvíjajúci región, ktorého populácia v posledných rokoch narastá najmä v dôsledku prisťahovalectva a rozvoja intenzívnej individuálnej bytovej výstavby. Hlavná príčina tohto vývoja spočíva vo výhodnej geografickej polohe obcí mikroregiónu v blízkosti rozvojových pólov – krajského mesta Nitra a priemyselného okresného mesta Vrábľa s ponukou pracovných príležitostí a služieb rozličného charakteru na jednej strane a relatívne čistého, zachovalého a tichého vidieckeho prírodného prostredia pomerne dobre vybaveného prvkami technickej a sociálnej infraštruktúry - v regióne Dolnej Nitry na strane druhej.

2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD

2.1. Vznik a história partnerstva

Samotnému konštituovaniu verejno-súkromného partnerstva Regionálne združenie Dolná Nitra o. z. predchádzala spolupráca viacerých obcí z Nitrianskeho kraja v Združení podzoborských obcí či Združení miest a obcí nitrianskeho regiónu. Korene takejto formy kooperácie vyplynuli jednak z historických a prírodných daností, ako aj vzájomného ekonomického prepojenia obcí. Už na jeseň roku 2007 viacerí zástupcovia obcí začali iniciovať založenie spoločného občianskeho združenia. Hlavným podnetom bola výzva Nitrianskeho samosprávneho kraja na získanie finančnej podpory na budovanie kapacít a vytvorenie spoločnej rozvojovej stratégie územia pre implementáciu prístupu LEADER. Po viacerých pracovných stretnutiach sa myšlienka stala realitou a novovytvorené RZ Dolná Nitra o. z. sa zaradilo k ďalším 11 územiám, v ktorých prebiehala príprava na integrovaný rozvoj vidieka.

Občianske združenie bolo zaregistrované na MV SR dňa 26.10.2007 ešte pod názvom Regionálne združenie občanov okolia Nitry o. z., neskôr sa premenovalo na Regionálne združenie Dolná Nitra o. z.. Počas pôsobenia RZ Dolná Nitra o. z. boli zmenené stanovky viackrát nielen v dôsledku zmien v rámci systému riadenia (Usmernenie pre administráciu osi 4 LEADER), ale aj prirodzených zmien vyplývajúcich zo samotného fungovania partnerstva (zmena sídla, štatutárneho zástupcu a pod.).

Pôvodne tvorilo združenie 11 obcí – Babindol, Čechynce, Dolné Obdokovce, Golianovo, Klasov, Paňa, Pohranice, Malý Cetín, Veľký Cetín, Veľký Lapáš, Vinodol. Celkový počet členov združenia činil 46 členov, z toho 7 tvorili zástupcov z radov podnikateľov (súkromný sektor), 28 členov bolo z radu občianskych združení (kluby, spolky, zväzy, občianske združenia a pod.) a 12 zástupcov verejného sektora (11 obcí a 1 základná škola).

Pri výbere členov sa už od počiatku kládol dôraz na vyváženosť členskej základne z hľadiska zastúpenia jednotlivých sektorov, resp. jednotlivých záujmových skupín, z geografického, sociálneho či ekonomického hľadiska, pričom však bolo uplatňované pravidlo nediskriminovať nikoho, kto chcel akýmkoľvek spôsobom prispieť k rozvoju územia v pôsobnosti RZ Dolná Nitra o. z.. V zmysle Stanov RZ Dolná Nitra o. z. môže byť členom združenia:

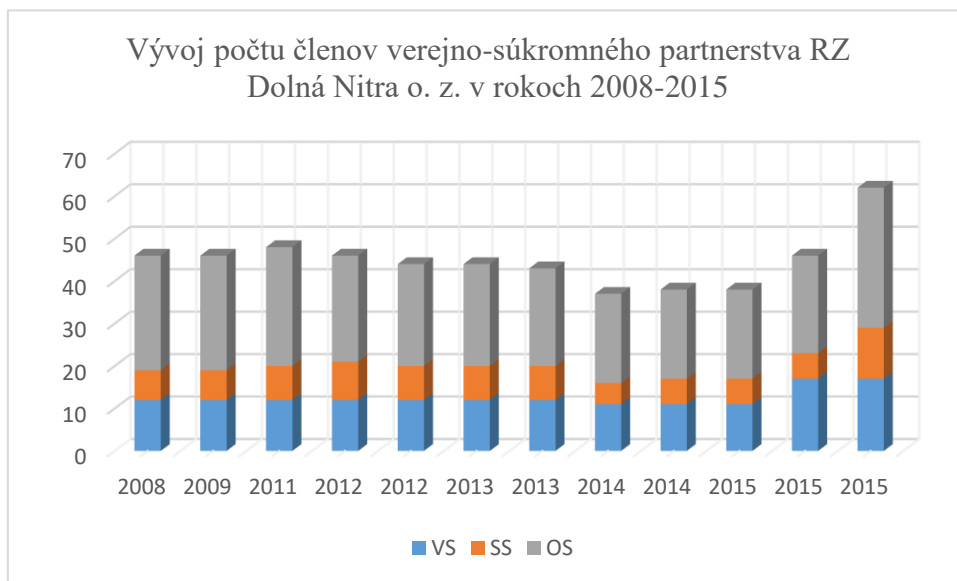
„...každá fyzická osoba vo veku nad 18 rokov s trvalým resp. prechodným pobytom a tiež právnická osoba so sídlom alebo pôsobnosťou v území RZ Dolná Nitra, ktorá súhlasí s jeho stanovami a ktorá uhradí členský príspevok

- členstvo v RZ Dolná Nitra o. z. je dobrovoľné...

- Všetci členovia majú rovnaké práva aj povinnosti.“

Vývoj počtu členov RZ Dolná Nitra o. z. ukazuje nasledovný graf:

Graf č. 1 Vývoj počtu členov verejno – súkromného partnerstva RZ Dolná Nitra o. z. v r. 2008-2015, Zdroj: vlastná tabuľka.

Vývoj počtu členov dokazuje, že RZ Dolná Nitra o. z. je „živý organizmus“, ktorý sa prirodzene mení a vyvíja. Členstvo tiež odzrkadľuje meniace sa potreby, záujmy a nálady jeho členov ako i jednotlivé etapy vo vývoji formovania partnerstva.

K 29.06.2017 eviduje RZ Dolná Nitra o. z. 71 členov v nasledovnom zložení:

- ✓ Záujmová skupina verejného sektora (obce) – 17 členov (23,94%)
- ✓ Záujmová skupina podnikateľského sektora – 26 členov (36,62%)
- ✓ Záujmová skupina občianskeho sektora – 28 členov (39,44%)

Úsilie verejno-súkromného partnerstva v podobe prípravy územia na implementáciu LEADER a zostavenie spoločnej integrovanej stratégie bolo v r. 2008 korunované úspechom a 5.8.2009 bol združeniu udelený štatút miestnej akčnej skupiny. Od roku 2009 MAS implementovala viac ako 60 projektov zameraných na dobudovanie voľnočasovej infraštruktúry, zlepšenie vzdelávania a informovania na svojom území, rozvoj vzájomnej spolupráce či zlepšenie základných služieb na vidieku v rámci implementácie ISRÚ. Za účelom spolufinancovania stratégie boli na financovanie projektov využité aj zdroje Nitrianskeho samosprávneho kraja. RZ Dolná Nitra o. z. sa tiež úspešne zapojilo do výziev PPA na podporu projektov spolupráce. V rámci podporených projektov bola vytvorená v spolupráci s ďalšími miestnymi akčnými skupinami a verejno – súkromnými partnerstvami z Nitrianskeho kraja regionálna značka PONITRIE na podporu regionálnej ekonomiky a zachovanie tradičných remesiel (projekty Zavádzanie regionálneho značenia produktov na nitrianskom vidieku – budovanie kapacít/partneri: MAS OZ MIKROREGIÓN RADOŠINKA, MAS RZ Dolná Nitra o. z., MAS OZ pre rozvoj Mikroregiónu „Požitavie – Širočina“, Mikroregión TRÍBEČSKO, Spoločenstvo obcí Topoľčiansko-duchonského mikroregiónu a Mikroregión Cedron) a Zavádzanie

regionálneho značenia produktov na nitrianskom vidieku – tvorba regionálnej značky a systému kvality/partneri: MAS OZ MIKROREGIÓN RADOŠINKA, MAS RZ Dolná Nitra o. z., Mikroregión TRÍBEČSKO, Spoločenstvo obcí Topoľčiansko-duchonského mikroregiónu a Mikroregión Cedron) a následne boli podporené marketingové aktivity na posilnenie úlohy novovytvorenej značky, ako aj na jej preniknutie do povedomia obyvateľov, potenciálnych nositeľov a spotrebiteľov (Spoločný marketing regionálnych značiek na juhozápadnom Slovensku/partneri: MAS OZ MIKROREGIÓN RADOŠINKA, MAS RZ Dolná Nitra o. z., MAS OZ pre rozvoj Mikroregiónu „Požitavie – Širočina“, MAS DUDVÁH, MAS Stará Čierna voda). S cieľom rozšíriť existujúci potenciál územia pre rozvoj cestovného ruchu boli postavené rozhl'adne v území RZ Dolná Nitra o. z. a OZ Mikroregión RADOŠINKA (projekt „Z vtáčej perspektívy“). Počas tohto obdobia prebiehalo, ako súčasť aktivít MAS, intenzívne sieťovanie a výmena skúseností nielen na báze členstva v MAS (sieťovanie v rámci MAS, partnerstvo subjektov v rámci regiónu) a na národnej úrovni (členstvo v NSRV, NSS MAS, vzájomná spolupráca viacerých MAS z NSK aj mimo NSK a verejno-súkromných partnerstiev), ale aj na nadnárodnej úrovni (od spolupráce pri realizovaní odborných exkurzií - MAS Haná, MAS Bystřička ČR, až po konkrétne projekty s MAS Űde Kunság Vidékfejlesztési Egyesület z Maďarska). Významným prínosom bola spolupráca s SPU Nitra (realizácia prípadových štúdií, odborné exkurzie, odborná prax študentov). K tvorbe partnerstva a správnej implementácii stratégie napomáhali pravidelne sa konajúce pracovné stretnutia (stretnutie členov výkonného orgánu min. 1x za 1,5 mesiac, najvyššieho orgánu, min. 2x ročne, dozornej rady, monitorovacieho výboru, stretnutia s projektovými partnermi, pracovné skupiny), informačné, vzdelávacie aktivity či semináre (školenia k jednotlivým výzvam, seminár – verejné obstarávanie, nové programové obdobie, regionálna značka a pod.). V marci r. 2012 bol realizovaný spoločný teambuilding členov do Paríža. Významným spôsobom prehĺbili neformálne vzťahy a budovanie dôvery medzi členmi ako i obyvateľmi územia MAS účasť ako i príprava rôznych spoločenských, kultúrnych, či športových podujatí (regionálna výstava, remeselný jarmok, ples, spoločné čistenie chotárov, výstava fotografií, futbalový turnaj obcí Dolnej Nitry). V r. 2012 bol vytvorený vlastný grantový program z rozpočtu MAS s názvom Klobúk nápadov pre región, ktorého maskot, Dolnonitranček bol vybraný z víťazného návrhu symbolizujúceho územie Dolnej Nitry v rámci súťaže dolnonitrianskych škôl s cieľom podporiť inovatívne projekty občianskej iniciatívy na podporu regiónu. Významným prvkom budovania kapacít, animácie a informovania verejnosti bolo iniciovanie vydávania informačného spravodaja z územia MAS Dolná Nitra - Pozdrav z Dolnej Nitry, ktorý bol od r.

2012 4x ročne voľne distribuovaný do každej domácnosti v území verejno-súkromného partnerstva.

Stabilita, aktivity a spolupráca v rámci verejno-súkromného partnerstva vzbudili záujem o spoluprácu ďalších okolitých obcí. Cieľ integrovať sa do štruktúry MAS deklarovali obce už v r. 2013 (Žitavce, Lúčnica nad Žitavou, Veľké Chyndice, Malé Chyndice, Malý Lapáš, Melek). V roku 2013 na žiadosť starostu obce Lúčnica nad Žitavou prebehla verejná prezentácia činnosti a princípov fungovania MAS Dolná Nitra na zasadnutí miestneho obecného zastupiteľstva. Neskôr v r. 2015 prichádza žiadosť o vstup od obce Ivánka pri Nitre. Pretrvávajúca snaha o spoluprácu a členstvo v MAS postupnou účasťou na realizovaných aktivitách verejno-súkromného partnerstva vyústili do rozšírenia MAS, kedy bolo na februárovej členskej schôdzi prijatých 6 nových členských obcí – Lúčnica nad Žitavou, Malé Chyndice, Malý Lapáš, Melek, Veľké Chyndice a Žitavce. Počet katastrov tvoriacich územie MAS sa tak zvýšil na 17. Celkový počet členov vzrástol na 68 členov.

Takto rozšírená Dolná Nitra predstavuje kompaktný celok založený na vzájomnej spolupráci a spoločných črtách územia najmä z historického a hospodárskeho hľadiska.

2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD

Regionálne združenie Dolná Nitra o. z. sa začalo formovať už v 2. polovici roku 2007 (viď. príloha k stratégii CLLD-dokumenty preukazujúce proces tvorby partnerstva). Vôbec základným predpokladom jeho vzniku bolo zapojiť zástupcov verejnosti a rôznych sektorov – verejný, súkromný, občiansky (základný prvok prístupu LEADER podľa Nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka EPFRV) do jeho tvorby. Získaním štatútu MAS a podpory zo strany MPRV SR sa združeniu otvorili nové možnosti pre prácu s verejnosťou a zapojenie miestnych aktérov (realizácia prístupu LEADER pri napĺňaní jeho základných znakov: sieťovanie, spolupráca, prístup zdola – nahor). MAS za účelom animácie, budovania kapacít, publicity a oživenia stratégie využívala rôzne nástroje s cieľom informovať a zapájať aktívnych ľudí (občania, podnikatelia, samospráva, profesné a záujmové skupiny a pod.) do tvorby partnerstva:

- ✓ Realizácia podujatí MAS a spoločných podujatí s inými MAS pre verejnosť v rámci vlastného regiónu ako aj za jeho hranicami (silvestrovský ples, 3 ročníky regionálny jarmok, 6. ročníkov Futbalový turnaj obcí RZ Dolná Nitra o. z., 6 ročníkov výstavy Dolná Nitra v obrazoch, školenia, informačné semináre – grantový systém, regionálna

značka, otváranie rozhl'adne DOLNÁ NITRA, podujatia Dedina v meste v Nitre, vo Vrábľoch, v Galante a pod.);

- ✓ Informovanie na podujatiach obcí, resp. iných členov MAS realizovaných na území regiónu, resp. využívanie podujatí realizovaných inými organizáciami pôsobiacimi v oblasti rozvoja vidieka (Agrokomplex, Slovakiatour, Výstava Utazás v Budapešti, otvorenie turistickej sezóny v Nitre, Majster ranča v Malom Lapáši či furmanské preteky v Golianove);
- ✓ Zverejnením informácií a pravidelným aktualizovaním údajov webového sídla MAS www.dolnanitra.sk a informácií na profile sociálnej siete facebook s cieľom priblížiť sa mladšej generácii Dolnonitranov
- ✓ Prostredníctvom informačného spravodaja Pozdrav z Dolnej Nitry – k dnešnému dňu bolo vydaných celkovo 12 čísiel časopisov voľne distribuovaných do všetkých domácností v každej z jedenástich, neskôr v 17 obcí RZ Dolná Nitra o. z. v náklade 4 000 ks výtlačkov/5 400 ks po rozšírení). Celkovo bolo v území miestnej akčnej skupiny distribuovaných 52 200 ks časopisov, ktoré mali za cieľ nielen informovať verejnosť o združení, jeho aktivitách a realizovaných projektoch (*informačná, publikačná a propagačná činnosť*), ale aj poskytovať informácie o prístupe LEADER, o možnostiach čerpania resp. zapájania sa do rôznych grantových schém vrátane implementácie ISRÚ a vlastného grantového programu MAS (*edukačná, vzdelávacia činnosť*), ale zároveň aj aktivizovať obyvateľov vytváraním priestoru pre ich zapájanie do realizácie a návrhu spoločných aktivít, implementácie stratégie a podnecovať vzťah k regiónu a dobrovoľnej práci preň (*animačná časť* – rôzne súťaže, zbierky receptov, zapájanie do organizovaných podujatí, posielanie námetov a pod.). Preto boli aj jazyk a forma zvolené pri písaní časopisu prispôsobené cieľovej skupine – širokej verejnosti. Informácie o možnosti zapájania sa do činnosti MAS, o výhodách a možnostiach členstva, o možnostiach zapájania sa do prípravy stratégie boli súčasťou aj samotných verejných stretnutí k príprave stratégie CLLD (niektoré z časopisov sú doložené aj v prílohe k stratégii CLLD-dokumenty preukazujúce proces tvorby stratégie a v elektronickej verzii sú dostupné na www.dolnanitra.sk).

Efekt zrealizovaných aktivít sa dostavuje postupne a je evidentný posun vpred napr. v tom, že šírením informácií o pôsobení a aktivitách združenia sa Regionálne združenie Dolná Nitra o. z. postupne etablovalo medzi organizáciami v území a v povedomí obyvateľov, ale v konečnom dôsledku sa prejavilo aj vo zvýšení záujmu o členstvo vo verejno – súkromnom partnerstve*

(aj v súvislosti s možnosťou reálneho zapojenia do implementácie stratégie pre programové obdobie 2014 – 2020 pre viaceré sektory) a sformovaní partnerstva aktívnych subjektov prepojených vzájomnými formálnymi aj neformálnymi väzbami (Príloha č. 4 – Zoznam členov MAS podľa sektorov).

**Počet členov RZ Dolná Nitra o. z. stúpol k decembru 2015 na 68 členov.*

Pri spracovaní stratégie CLLD pre územie RZ Dolná Nitra o. z. boli použité metódy a postupy práce založené na interaktívnom a participatívnom prístupe k strategickému plánovaniu ako:

- ✓ **prístup zdola-nahor** spočívajúci v zapojení miestnych aktérov reprezentujúcich ekonomické a záujmové skupiny, reprezentatívne verejné a súkromné inštitúcie a jednotlivcov, ktorí svoje územie a jeho potreby poznajú;
- ✓ **multisektorový prístup** – zapojenie rôznych záujmových skupín;
- ✓ **využitie endogénnych zdrojov** – rozvoj regiónu využitím miestnych zdrojov.

Dokument stratégie bol vytvorený za účasti širokých skupín verejnosti (zástupcov miestnej samosprávy – starostovia, zamestnanci obecných úradov, poslanci, zástupcov miestnych spoločenských, kultúrnych a športových organizácií, podnikateľov ako i aktívnych občanov), čo vytvára predpoklad, že stratégia rozvoja odzrkadľuje reálne potreby regiónu a jeho obyvateľov a je „šitá na mieru“.

Jednotlivé etapy zostavenia stratégie CLLD:

1. Procesom, ktorý sprevádzal prípravu územia na nové programové obdobie a na spracovanie stratégie bola **informačná kampaň**, ktorá prebiehala kontinuálne a súbežne počas celého procesu tvorby strategického dokumentu. Informácie o novom programovacom období resp. o možnostiach zapojenia verejnosti boli šírené postupne od r. 2014, či už pri aktivitách realizovaných MAS (jednotlivé stretnutia na úrovni MAS od r. 2013 – Verejné Valné zhromaždenie 28.11.2013; 26.11.2014; 5.12. 2015; 30.7.2015; Predsedníctvo RZ Dolná Nitra o. z. 23.1.2015, 6.3.2015; 17.6.2014; 14.1.2015; 10.3.2015; 6.5.2015, 9.7.2015; 20.10.2015; informačné semináre pre členov a verejnosť „Čo prináša nové programovacie obdobie 2014-2020, 20.3.2015) cez prípravu zamestnancov a členov MAS zabezpečením ich účasti na informačných aktivitách, seminároch, konferenciách a pod. zameraných na nové obdobie (Konferencia „LEADER a CLLD“, 7.5.2015 v Nitre; Konferencia VUC „Podporujeme náš vidiek, 2.10.2014 a 15.10.2015 v Mojmírovciach; Seminár NSRV Pripravujeme sa na PRV SR 2014 -2020, 4.12.2014 v Topoľčanoch; Informačný workshop „Výmena skúseností pri implementácii prístupu LEADER, 20.10.2014, Zlaté Moravce; Metodický deň VÚC, 1.7.2014, Hontianska Vrbica;

dvojdňový seminár „Vzdelávanie aktérov vidieka k hodnoteniu stratégie LEADER a jej dosahov“, 5.-6.11.2014, Cabaj-Čápor) až po zverejňovanie údajov o pozvánkach, aktuálnych informáciách na webstránke MAS a členských obcí, sociálnej sieti, hlásenia o pracovných stretnutiach v rozhlase, vývesné tabule MAS a jednotlivých obcí ako aj informovanie prostredníctvom informačného spravodaja (viď. príloha).

2. Od mája roku 2014 prebiehalo v území **mapovanie sekundárnych** (informácie týkajúce sa demografických, materiálnych, prírodných a ekonomických zdrojov získavané na úrovni inštitúcií, ako napr. Štatistický úrad SR, ÚPSVaR, Obvodné úrady, Obecné úrady a pod..) a **primárnych zdrojov** na úrovni občanov, podnikateľov a jednotlivcov.
3. Získané údaje z auditu zdrojov boli následne **spracované vo forme situačnej analýzy** s grafickým a tabuľkovým spracovaním získaných informácií. Tak proces auditu zdrojov ako aj ich spracovania bol tvorený v dvoch etapách, nakoľko vo februári 2015 sa členská základňa združenia rozšírila o nových 6 členských obcí, ktorých údaje bolo potrebné nanovo zaistiť a spracovať. Opätovne boli posielané žiadosti o informácie na všetky príslušné inštitúcie, nakoľko bolo potrebné zaktualizovať získané údaje k 31.12.2014 za región Dolná Nitra ako celok.
4. Na prieskum verejnej mienky a získanie informácií a názorov ohľadom kvality života v Dolnej Nitre slúžila **realizácia dotazníkového prieskumu** na úrovni jednotlivých občanov a rodín. Na jednej strane boli do realizácie dotazníkového prieskumu zapojené obecné úrady z územia, na druhej strane boli poverení distribuovaním a zberom dotazníkov mladí ľudia pochádzajúci z regiónu – dobrovoľníci z radov študentov FEŠRR SPU v Nitre, ktorí vykonávali prieskum v rámci odbornej praxe. Dotazníky boli distribuované aj počas jednotlivých verejných stretnutí k zostavovaniu SWOT analýzy a vízie v obciach územia. Celkovo bolo distribuovaných približne 1 200 dotazníkov s návratnosťou 55 %. Výstupy získané dotazníkovým prieskumom slúžili ako podklady k zostaveniu SWOT analýzy a vízie.
5. V každej zo 17 obcí regiónu prebehlo 1 **verejnú stretnutie** zamerané na tvorbu SWOT analýzy a zostavenie obecnej vízie. V rámci diskusie sa obyvatelia vyjadrovali k predstavám o budúcnosti ich obce v horizonte 10-15 rokov, k silným a slabým stránkam a vedení facilitátorom hľadali príležitosti a prekážky ďalšieho rozvoja obce. Časový harmonogram verejných stretnutí tvorí prílohu k stratégii – viď. časť Dokumenty preukazujúce proces tvorby stratégie CLLD.

6. V marci bol na webstránke zverejnený formulár na **prijímanie projektových zámerov** s úmyslom identifikácie možných prijímateľov finančnej pomoci a získania údajov pre ich kontaktovanie prostredníctvom individuálnych či skupinových stretnutí a zoskupenie projektových zámerov do jednotlivých oblastí podpory.
7. Paralelne s realizáciou verejných stretnutí začal proces **organizovania individuálnych stretnutí** s potenciálnymi žiadateľmi, zástupcami obcí, občianskych združení, škôl, podnikateľov či poľnohospodárov.
8. Pracovné stretnutia k zostaveniu ďalších etáp stratégie ako napr. prezentácia analytickej časti, zostavenie spoločnej SWOT a vízie, problémovej analýzy, výberu priorít, nastavenie finančných a monitorovacích rámcov sú zobrazené v tabuľke.

Finálna verzia stratégie CLLD pre územie RZ Dolná Nitra o. z. na programové obdobie 2014 -2020 bola schválená najvyšším orgánom MAS dňa 10.12.2015.

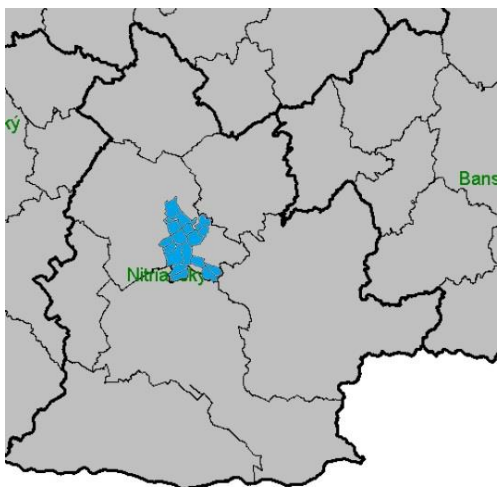
Tabuľka č. 2.1 Časový harmonogram zostavovania stratégie CLLD

		AKTIVITA	OBDOBIE REALIZÁCIE
Informovanie verejnosti		Mapovanie (audit) zdrojov	máj 2014 - marec 2015
		Spracovanie podkladov z auditu zdrojov	december 2014 - máj 2015
		Dotazníkový prieskum	január 2015 - marec 2015
		Zber projektových zámerov	marec 2015 - september 2015
	Individuálne a skupinové konzultácie so zástupcami rôznych sektorov (podnikatelia, občianske združenia a verejný sektor) a jednotlivcami	Verejné stretnutia v obciach MAS	marec 2015 - jún 2015
		Prezentácia výstupov zo spracovaného auditu zdrojov, spoločnej SWOT analýzy a zostavenie spoločnej regionálnej vízie	22.10.2015, Golianovo
		Problémová analýza a výber rozvojových priorít	22.10.2015, Golianovo; 18.11.2015, Golianovo
		Zostavenie strategického rámca a akčného plánu	18.11.2015, Golianovo
		Zostavenie finančných rámcov	18.11.2015, Golianovo
		Zostavenie monitorovacích a hodnotiacich rámcov, výberové a bodovacie kritériá	25.11.2015, Golianovo
		Verejné prerokovanie návrhu stratégie, schválenie stratégie CLLD	10.12.2015, Golianovo

3. Analytický rámec

3.1. Analýza zdrojov územia

Obrázok č. 1 Mapa územia RZ Dolná Nitra o. z. znázornená v okrese Nitra a v Nitrianskom kraji.

Zdroj: kancelária RZ Dolná Nitra o. z.

ú. Pohranice, najvýchodnejšie k. ú. Melek a najzápadnejšie k. ú. Čechynce.

Územie Dolnej Nitry sa rozprestiera na rozlohe 155,65 km², ktoré je tvorené 17 katastrálne prepojenými územiami. Charakter územia je prevažne rovinatý a v severnej časti prevažuje reliéf nížinných pahorkatín. Na celom území prevažuje hospodárska výroba, najmä však poľnohospodárska. Na svahoch sa dodnes zachovala tradícia pestovania viniča.

V blízkosti verejno-súkromného partnerstva sa nachádza krajské mesto Nitra a priemyselné mesto Vrábľa. Prepojenie medzi týmito mestami zabezpečuje cesta I. triedy I/51, ktorá spája Holíč s Hronskou Breznicou a v riešenom území prechádza k. ú. Veľký Lapáš, Golianovo, Babindol a Klasov. Cestnú sieť a prepojenie medzi jednotlivými obcami tvoria najmä cesty II. a III. triedy, ktoré sa miestami využívajú hlavne za účelom pešej turistiky a cykloturistiky.

Železničná trať prechádza jediným k. ú. - Lúčnicou nad Žitavou a spája Nové Zámky so Zlatými Moravcami.

Členské obce verejno-súkromného partnerstva patria z hľadiska administratívno-správnej príslušnosti do Západoslovenského kraja (NUTS II), Nitrianskeho kraja (NUTS III), a okresu Nitra (NUTS IV).

Z hľadiska počtu obyvateľov je najväčšou obcou Dolnej Nitry obec Vinodol (1 983 obyvateľov) a najmenšou obcou sú Veľké Chyndice (319 obyvateľov).

Výhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia:

- výhodná geografická poloha a blízkosť krajského mesta Nitra a okresného mesta Vrábľa;

- územie pomerne dobre vybavené prvkami technickej a sociálnej infraštruktúry;
- relatívne čisté a zachovalé životné prostredie nenarušené veľkou priemyselnou výrobou;
- rozmanité prírodné a geografické podmienky (rieka Nitra, chránená oblasť Chránené vtáčie územie v k. ú. Žitavce, historické štruktúry využívania krajiny – vinohrady, orná pôda, sady);
- dobre rozvinutá cestná sieť III. triedy slúžiaca pre cykloturistiku;
- existencia silných podnikateľských subjektov v priamej blízkosti regiónu;
- existencia kultúrno-historických objektov;
- bohatá tradícia pestovania viniča;
- relatívny dostatok pracovných príležitostí v blízkom okolí regiónu.

Nevýhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia:

- nízka lesnatosť a málo vodných plôch v rámci územia Dolnej Nitry;
- preťaženosť územia hustou dopravou – niektoré obce sa nachádzajú na hlavných cestných ťahoch;
- zánik poľnohospodárskych subjektov ako historicky významných prvkov v území (družstvá v obciach);
- nedostatočne využívané prírodné podmienky

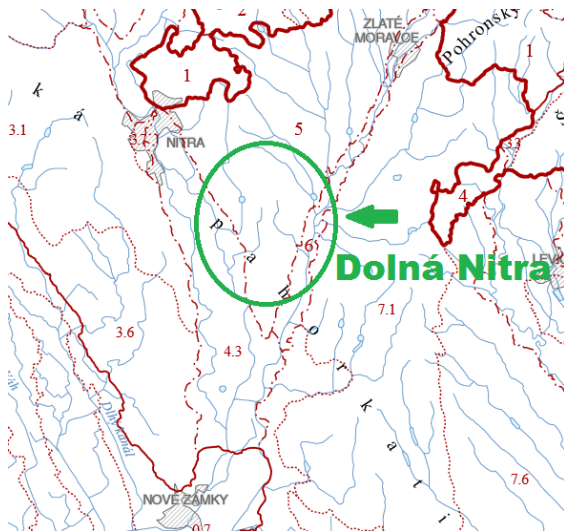
Geografická charakteristika územia a prírodných pomerov

Z geomorfologického hľadiska sa územie Dolná Nitra rozprestiera na 3 podcelkoch. Najväčšiu časť zaberá Žitavská pahorkatina, ktorá zasahuje do katastrálnych území (Čechynce – S,J,V; Pohranice, Dolné Obdokovce, Babindol, Klasov, Malé Chyndice, Veľké Chyndice, Malý Lapáš, Veľký Lapáš, Golianovo – S,J,V,Z; Paňa – S,J,Z; Veľký Cetín – S,J,V; Vinodol – S,J,V). Nitrianska Niva – časť Dolnonitrianska Niva zasahuje do katastrálnych území (Čechynce – Z; Veľký Cetín – Z a časť J; a Vinodol – Z).

Žitavská Niva – zasahuje vo východnej časti katastrálne územia (Lúčnica nad Žitavou S,J,V,Z; Melek – S,J,Z a Žitavce – S,J,Z).

Hronská pahorkatina – časť Bešianska pahorkatina mierne zasahuje katastrálne územia (Melek a Žitavce z východnej časti).

Obrázok č. 2 Mapa geomorfologického členenia územia RZ Dolná Nitra o. z.

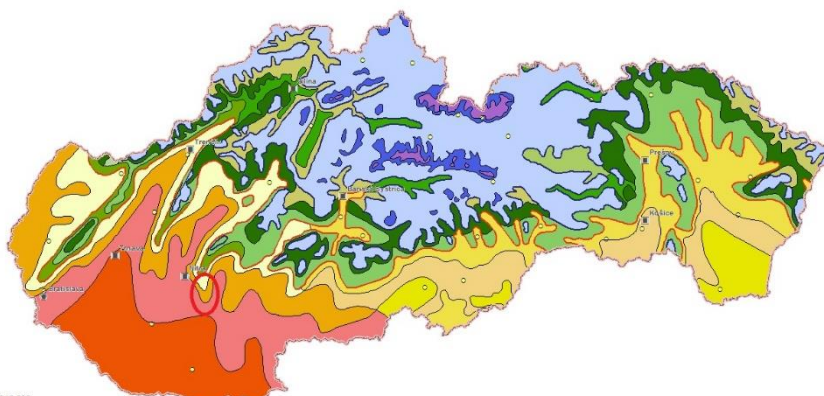
Zdroj: (http://www.geology.sk/new/sites/default/files/media/geois/PrehľadneMapy/GM_mapa.pdf) Geomorfologické členenie Slovenska; Dušan Kočícký, Boris Ivanič – 2011 (podľa Mazúr, E., Lukniš, M., 1986)

Nadmorská výška sa v riešenom území pohybuje v intervale od 120 m n. m. do 313 m n. m. z čoho vyplýva, že do územia zasahuje *relief rovín a nív* v okolí rieky Nitra (Čechynce, Malý Cetín, Veľký Cetín a Vinodol) a rieky Žitava (Lúčnica nad Žitavou a Žitavce) a *relief nížinných pahorkatín* prevažná časť územia (Pohranice, Dolné Obdokovce, Babindol, Klasov, Malé Chyndice, Veľké Chyndice, Paňa, Golianovo, Veľký Lapáš a Malý Lapáš a Melek). Z vybraných tvarov reliéfu sa prejavujú najmä úvaliny nížinných pahorkatín – ide o plytké a dlhé zníženiny.

✓ Klimatické pomery

Územie Dolnej Nitry spadá do klimatickej oblasti teplej (T), ktorú je možné rozdeliť ešte na klimatické regióny zahŕňajúce územie s približne rovnakými klimatickými podmienkami na rast a vývoj poľnohospodárskych plodín. Vzhľadom k tomu, že riešené územie sa nachádza na hranici dvoch klimatických regiónov (klimatická oblasť teplá a klimatická oblasť mierne teplá), územie možno rozdeliť do 3 klimatických okrskov.

Obrázok č. 3 Mapa klimatických okrskov Slovenska

Legenda:

- teplý, mierne vlhký,
s miernou zimou
- teplý, mierne suchý,
s miernou zimou
- teplý, suchý,
s miernou zimou

Zdroj: <http://globus.sazp.sk/atlassr/>

Klimatický okrskok:

- teplý, mierne vlhký, s miernou zimou – Vinodol, Veľký Cetín, Malý Cetín, Čechynce, Melek;
- teplý, mierne suchý, s miernou zimou - Vinodol, Veľký Cetín, Malý Cetín, Čechynce, Golianovo, Paňa, Malé Chyndice, Veľké Chyndice, Klasov, Lúčnica nad Žitavou, Melek, Žitavce;
- teplý, suchý, s miernou zimou, -Veľký Lapáš, Golianovo, Paňa, Malý Lapáš, Pohranice, Dolné Obdokovce, Babindol, Klasov;

Klimatická oblasť teplá (T) je charakteristická počtom letných dní v priemere 50 a viac, pričom maximálna denná teplota vzduchu je $> 25^{\circ}\text{C}$. Počas roka sa priemerná ročná teplota vzduchu pohybuje od $8\text{--}10^{\circ}\text{C}$. Medzi najchladnejšie mesiace v roku sa zaraďuje január, v ktorom sa priemerná teplota pohybuje v rozmedzí -2 až -3°C . Naopak medzi najteplejšie mesiace v roku možno zaradiť júl, kedy priemerná teplota je $18\text{--}20^{\circ}\text{C}$. Pre teplú oblasť sú charakteristické priemerné ročné úhrny zrážok okolo $500\text{--}600$ mm, pričom v januári sa zrážky pohybujú v rozmedzí od 30 do 50 mm a v júli priemerná výška spadnutých zrážok je menšia ako 60 mm. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou je menší ako 40 dní vzhľadom k tomu, že klimatická oblasť (T) zasahuje prevažne do nížin. Priemerný počet dní s dusným počasím sa pohybuje v intervale 20 – 30 a priemerný počet dní s hmlou je 20 – 45 nakoľko ide o oblasť nížin so zníženým výskytom hmiel. V území Dolnej Nitry prevládajú severné a severozápadné vetry.

✓ Pôda, využitie územia a pôdneho fondu

Pôda je výsledkom pôdotvorných procesov počas dlhého časového obdobia. V území Dolnej Nitry prevládajú černoze a hnedozeme, v okolí riek Nitra a Žitava čiernice. Jedná sa o pôdy s vysokou produkčnou kategóriou, z čoho vyplýva, že v území prevláda intenzívna poľnohospodárska výroba.

V severovýchodnej časti riešeného územia, konkrétne v katastrálnom území Pohranice, zasahujú rendziny (oblasť Kolíňanského vrchu).

Typologicko-produkčná kategorizácia (TPK) poľnohospodárskych pôd uvádza poznatky o priestorovej štruktúre produkčného potenciálu pôd, analýzu vzťahov medzi vlastnosťami PEJ a produkciou hlavných plodín.

Vzhľadom k tomu, že riešené územie má reliéf zvlhnených rovín, prípadne v severnej časti územia nížinných pahorkatín, prevláda tu poľnohospodárska výroba, prevažnú časť pôd možno zatriediť podľa TPK do typu O.

Tabuľka 3.1 Typologicko-produkčné kategórie PPF v riešenom území

OZNAČENIE	CHARAKTERISTIKA SUBTYPU
O1	Najproduktnejšie orné pôdy
O2	Vysoko produkčné orné pôdy
O3	Veľmi produkčné orné pôdy
O4	produkčné orné pôdy
O5	Stredne produkčné orné pôdy
O6	Menej produkčné orné pôdy
OT2	Menej produkčné polia a produkčné trávne porasty
T1	Produkčné trvalo trávnaté porasty

Zdroj: www.podnemapy.sk

V rámci poľnohospodárskych výrobných oblastí (PVO) sa v riešenom území Dolná Nitra prelínajú dve výrobné oblasti, kukuričná výrobná oblasť a repárska výrobná oblasť. Kukuričná výrobná oblasť je vhodná na pestovanie všetkých teplomilných plodín. Najlepšie výsledky v rámci pestovania v repárskej výrobnej oblasti sa dosahujú v pestovaní cukrovej repy, viacročných krmovín, pšenice, jačmeňa a kukurice. Charakteristické plodiny pre územie Dolnej Nitry sú kukurica, repka olejná, slnečnica, pšenica, jačmeň a tekvice.

Už z histórie vyplýva, že v území verejno-súkromného partnerstva Dolná Nitra pretrváva poľnohospodárska výroba, čoho dôkazom boli mnohé poľnohospodárske družstvá, ktoré existovali v obciach pred r. 1989. Postupom však začali družstvá upadať a v súčasnosti sa v území zachovalo len pár, ktoré obhospodarujú pôdu. Okrem nich sa v poľnohospodárskej výrobe začínajú objavovať samostatne hospodáriaci roľníci.

Najväčšie zastúpenie v území má orná pôda s 120,61 km² (77,49 % z celkovej výmery územia). Najmenšie zastúpenie v území majú lesné pozemky, ktoré zaberajú len 2,93 km² (1,88 % z celkovej výmery územia), nasledujú vodné plochy o rozlohe 3,18 km² (2,04 %) a za nimi trvalé trávnaté porasty TTP o rozlohe 3,57 km² (2,29 %).

Tabuľka č.3.2 Štruktúra a využitie pôdneho fondu

	Poľnohospodárska pôda	Nepoľnohospodárska pôda
--	-----------------------	-------------------------

Celková výmera územia		Spolu	Orná pôda	Chmeľnice, vinice, záhrady, ovocné sady	Trvalé trávnaté porasty	Spolu	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy a nádvorcia	Ostatné plochy
km ²	155,65	135,67	120,61	11,49	3,57	20,01	2,93	3,18	9,62	4,28
v %	100%	87,16	77,49	7,38	2,29	12,86	1,88	2,04	6,18	2,75

Zdroj: www.katasterportal.sk

Vzhľadom k tomu, že orná pôda predstavuje 2/3 územia Dolnej Nitry a je pravidelne a intenzívne obhospodarovaná, dochádza k jej sústavnému znečisťovaniu aplikáciou rôznych agrochemikálií používaných k dosiahnutiu vyššej produkcie plodín a odstráneniu škodcov. Takéto agrochemikálie sa dostávajú do pôdy, kde zotrávajú, prípadne znečisťujú podzemnú vodu, ktorá ich ďalej prenáša do územia. Najviac znečistené sú pôdy v okolí riek, najmä rieky Nitra, ktorá je znečistená z priemyselnej výroby na hornom toku miest Prievidza a Nováky.

✓ Vodstvo, vodné zdroje, znečistenie vodných plôch a ich využitie

Územie Dolnej Nitry spadá do čiastkového povodia rieky Nitra, ktorú je možné v podmienkach Slovenska zaradiť medzi stredne veľké a menej vodnaté vodné toky. Nitra pramení na južných svahoch Malej Fatry, až po vyústenie z hôr tečie prevažne juhozápadným smerom, v oblasti Podunajskej nížiny tečie na juh a nad Komárnom ústi do Malého Dunaja. Nitra pozdĺž celého toku zberá vodu z plochy 5 140,6 km². Na dolnom toku priberá svoj najdlhší (99,3 km) a plochou najväčší (1243,6 km²) prítok - Žitavu. Žitava pramení v Pohronskom Inovci a cez územie Dolnej Nitry preteká k. ú. Lúčnica nad Žitavou a Žitavce. Pravostranným prítokom rieky Žitava je Host'ovský potok.

K vodným tokom, ktoré najviac ovplyvňujú vodný režim v území Dolnej Nitry aj z hľadiska významnosti v celoslovenskom meradle, patrí rieka Nitra. Najvýznamnejšie ovplyvňuje vodný režim v katastrálnych územiach obcí Čechynce, Malý Cetín, Veľký Cetín a Vinodol. Režim odtoku rieky Nitry je snehovo – dažďový, prípadne z výtoku podzemných vôd. Najvyššiu vodnatosť dosahuje v mesiacoch február, marec a apríl a najnižšia vodnatosť je v mesiaci august, september a november.

Ďalším vodným tokom, ktorý ovplyvňuje vodný režim v Dolnej Nitre, síce v menšej miere je rieka Žitava, ktorá preteká katastrálnym územím obce Lúčnica nad Žitavou (Vajka nad Žitavou a Martinová) a Žitavce. Režim rieky Žitava je tak ako pri rieke Nitra snehovo – dažďový, prípadne z výtoku podzemných vôd. Najvyššiu vodnatosť dosahuje v jarných mesiacoch (marec), najnižšiu v septembri. Rieka Žitava dosahuje maximálne povodňové prietoky najmä pri topení snehu v jarných mesiacoch a pri výdatných dažďových zrážkach.

Riešeným územím pretekajú menšie vodné toky, ktorých hlavnou funkciou je zber/zachytenie a odvedenie prebytočnej retenčnej vody z územia:

Potok Kadaň – ľavostranný prítok rieky Nitra. Jeho celková dĺžka je 17,8 km a preteká poľnohospodárskou krajinou a intravilánmi obcí Štitáre, Pohranice, Malý Lapáš, Veľký Lapáš a Golianovo a nad obcou Veľký Cetín ústi do rieky Nitry. V katastrálnom území Golianovo je na toku Kadaň vybudovaná vodná nádrž.

Host'ovský potok – je významným pravostranným prítokom rieky Žitava. V území Dolnej Nitry priberá Obdokovský potok ako pravostranný prítok. V k. ú. Malé Chyndice priberá potok Világoš, do ktorého ústi Dudocký potok. V k. ú. Veľké Chyndice priberá Chyndický potok a následne sa vlieva do VN Vráble.

Štitársky kanál – preteká k. ú. Pohranice cez rybníky Dolná Malanta

Teplá – ústi do Babindolského potoka v k. ú. Klasov

Klasovský potok – ústi do vodného toku Teplá v k. ú. Klasov

Paniansky potok – ľavostranný prítok rieky Nitry, ústi v k. ú. Vinodol

Lúžtek – pravostranný prítok rieky Žitavy, ústi mimo riešeného územia, preteká k. ú. Paňa, Klasov

Tichý, Betlemský a Veskejský kanál, ktoré ústia do vodnej nádrže v k. ú. Golianovo

Silastovský potok – pramení v k. ú. Melek a je ľavostranným prítokom rieky Žitava

Potok Lúžtek - vlieva sa do Žitavy

Melecký potok – tečie cez k. ú. Melek a pri obci Lúčnica nad Žitavou sa vlieva do rieky Žitava. Je pravostranným prítokom Žitavy.

✓ **Znečistenie povrchových vôd**

Znečistenie povrchových vôd v riešenom území sa sleduje len na rieke Žitava, ktorá preteká katastrálnym územím Lúčnica nad Žitavou a Žitavce a na rieke Nitra, ktorá hraničí s katastrálnymi územiami Čechynce, Malý Cetín, Veľký Cetín a Vinodol a výrazne ovplyvňuje kvalitu povrchových vôd v jej okolí. Ostatné povrchové vody sa v riešenom území nesledujú z hľadiska kvality. Situácia na hlavných tokoch Nitra a Žitava je veľmi zlá, nakoľko sú znečistené takmer v celom profile na úroveň IV. a V. triedy, t. j. silne znečistená až veľmi silne znečistená. Nepriaznivé hodnoty sú zaznamenávané najmä v ukazovateľoch kyslíkového režimu, mikrobiologického znečistenia a obsahu rozpustených látok.

Najbližšie SHMÚ sledované miesta odberov kvality povrchových vôd na rieke Nitra sú Lužianky (rkm 65,10) nad mestom Nitra a Čechynce pod mestom Nitra (rkm 47,80). Na rieke

Žitava v obci Lúčnica nad (rkm 18,40) je to až na dolnom toku pred ústím do Nitry stanica Dolný Ohaj Žitavy (rkm 2,10).

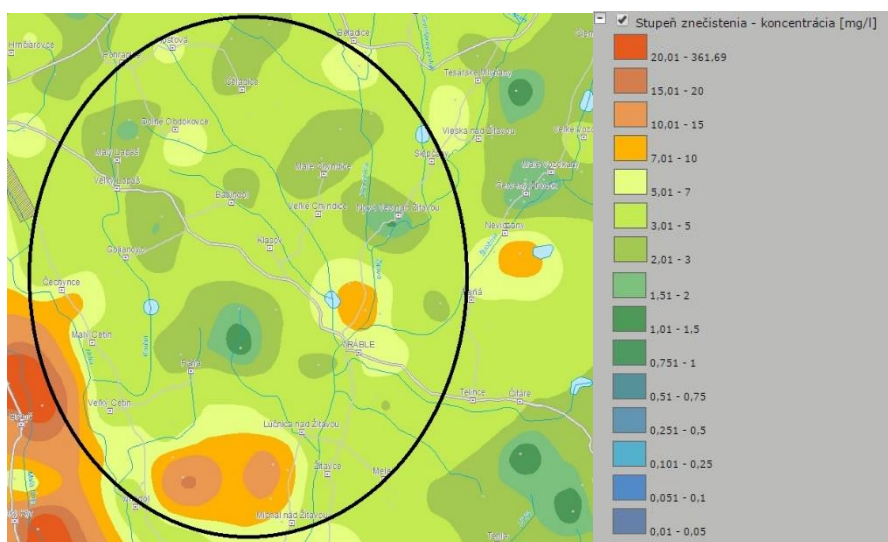
✓ Podzemné vody a stupeň znečistenia podzemných vôd

Predstavujú najdôležitejší zdroj zásob pitnej vody. Dané územie spadá do hydrogeologického regiónu:

1. č.73 – neogén Žitavskej pahorkatiny (S, V a JV časť)
2. č.72 – kvartér Nitra od mesta Nitra po Nové Zámky (J a JZ časť)

Vzhľadom k tomu, že riešeným územím preteká stredne veľká rieka Nitra, na ktorej je veľmi výrazná priemyselná činnosť, tak sa predpokladá aj vysoká miera znečistenia podzemnej vody. Najväčšie znečistenie podzemných vôd je v katastrálnom území obce Čechynce a čiastočne zasahuje do katastrov obcí Malý Cetín, Veľký Cetín a Vinodol. Miera znečistenia podzemnej vody dosahuje hodnoty od 7,01 – 10 mg/l. Podzemná voda v južnej časti územia Dolnej Nitry (kataster obce Vinodol – západná a južná časť; obce Paňa – južná časť a obce Lúčnica nad Žitavou – južná časť) je znečistená najmä používaním pesticídnych prípravkov pri obrábaní poľnohospodárskej pôdy v území. Hodnoty sa tu pohybujú v rozmedzí od 7,01 – 20 mg/l. Celkove sa miera znečistenia podzemných vôd v území pohybuje v rozmedzí od 2,01 – 7 mg/l a v území obce Paňa dosahuje znečistenie minimálnu hodnotu 1,01 – 1,5 mg/l.

Obrázok č.4 Mapa znečistenia podzemných vôd v RZ Dolná Nitra o. z.

Zdroj: Atlas podzemných vôd <http://mapserver.geology.sk/atlaspv/>

✓ Vodné zdroje

Územie Dolnej Nitry nedisponuje vodnými zdrojmi celoslovenského charakteru. Väčšinou ide o *vodné zdroje*, ktoré zásobujú obec pitnou vodou. Takéto zdroje sa nachádzajú v obci Pohranice – HGP prameň „Tiské 1 a 2“ s Ochranným pásmom I. stupňa určené rozhodnutím ONV v Nitre, odbor poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva pod č. PLVH/2316/707 18/1985 H₁ 108 zo dňa 30.10. 1985.

V obci Vinodol – 2 studne HVG -7; HVG -8 s výdatnosťou 9,0 l.s⁻¹. Ochranné pásmo I. a II. stupňa bolo určené rozhodnutím ONV v Nitre odborom poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva pod č. PLVH/18 89/1986 H₁ 108 zo dňa 27.5.1986.

Menšie pozemné vodné zdroje (studne) sa nachádzajú aj v ďalších obciach riešeného územia a prevažne slúžia na zásobovanie vodou miestneho obyvateľstva, resp. poľnohospodárskych objektov. Napr. vodné zdroje v Golianove zásobujú vodou hydínarsku farmu Hybrav v Dolných Obdokovciach. Ďalší objekt využívaný pre vodárenské účely (studňa) slúži pre účely podniku Agro Golianovo s. r. o..

Zdroje *geotermálnych vôd* sa vyskytujú v obciach Pohranice, Golianovo a Klasov. V obci Pohranice má zdroj geotermálnej vody výdatnosť 18 l. s⁻¹ s teplotou 15,5 °C. V súčasnosti nie je využívaný, ale do budúcnosti sa plánuje využívať ho pre rekreačné účely (kúpalisko). Ďalšie dva zdroje sa vyskytujú v obci Golianovo, presnejšie v lokalite Močiar a Kozie. V súčasnej dobe sú oba uzavreté a nevyužívané. V budúcnosti sa plánujú využívať pre športovo-relaxačné účely (wellness centrum a rekreačno-oddychový areál). Posledný, zatiaľ známy zdroj geotermálnej vody sa nachádza v obci Klasov, ktorá ho plánuje využiť na vykurovanie priemyselných budov alebo vybudovanie wellness centra či kúpaliska.

V území sa okrem spomínaných nenachádzajú žiadne iné zdroje geotermálnych vôd a ani žiadne minerálne zdroje podzemných vôd.

✓ Vodné plochy a ich využitie

Verejno-súkromné partnerstvo Dolná Nitra nedisponuje veľkým počtom vodných plôch, celkovo je ich 10, z toho 1 predstavuje čiastkové povodie rieky Nitra. Vodné nádrže v území sa predovšetkým využívajú na lovné účely a sú zaradené do kategórie kaprových vôd. Okrem kaprov sa vo vodách nachádzajú druhy rýb ako amur, lieň, sumec, zubáč a pod..

Najväčšou vodnou plochou územia je vodná nádrž Golianovo. Nachádza sa v južnej časti katastrálneho územia Golianovo na vodnom toku Kadaň. Jej rozloha je 31 ha a hlavným účelom je chov rýb. Vzhľadom k tomu, že je nádrž vybudovaná v krajine s intenzívnym využívaním poľnohospodárskeho pôdneho fondu, je spolu s brehovou vegetáciou mimoriadnym

ekostabilizačným faktorom. Vodná nádrž Golianovo je zároveň evidovaná ako chránená rybárska oblasť č. 59.

Tabuľka 3.3 Ostatné vodné plochy v riešenom území

NÁZOV	POPIS	ROZLOHA (HA)
VN Golianovo	Vodná plocha nádrže pri obci Golianovo spolu s odchovnými kanálmi a odpadovým kanálom Kadaň 100m od telesa hrádze.	31
Štrkovisko Čechynce	Vodná plocha štrkoviska pri obci Čechynce.	2
OR Staré Čechynce	Vodná plocha odstaveného ramena rieky Nitra pri obci Malý Cetín.	2
Materiálové jazero Vinodol	Vodná plocha materiálového jazera v obci Vinodol	2
Štrkovisko Kocka	Vodná plocha štrkoviska pri obci Veľký Cetín.	3
Štrkovisko Veľký Cetín	Vodná plocha štrkoviska pri obci Veľký Cetín.	15
VN Dolná Malanta	Vodná plocha dvoch nádrží pri obci Dolná Malanta.	5
Nitra č. 3	Čiastkové povodie rieky Nitra od cestného mosta v obci Horný Vinodol po cestný most	120
OR Čitenka	Vodná plocha odstaveného ramena rieky Nitra pri obci Malý Cetín.	1
Vodná nádrž Melek	Vodná plocha nádrže pri obci Melek.	2

Zdroj: www.reviry.sk

✓ Lesné pozemky a ich využitie

Lesy v RZ Dolná Nitra zaberajú rozlohu 2,93 km² z celkovej výmery územia. Podstatnú časť lesných pozemkov tvoria hospodárske lesy (2,61 km²), ktoré sa využívajú najmä na produkciu dreva, pôdoochrannú, poľovnú a rekreačnú činnosť. Najväčší podiel hospodárskych lesov sa nachádza v k. ú. Dolné Obdokovce 77,22 ha. Ochranné lesy sa nachádzajú len v troch katastrálnych územiach (Klasov, Pohranice a Martinová – Lúčnica nad Žitavou), kde zabezpečujú pôdoochrannú a protieróznou funkciu. Najväčšiu rozlohu ochranných lesov má obec Pohranice 11,23 ha, ktoré sa nachádzajú v severnej časti územia. Najmenšiu skupinu lesov zastupujú lesy osobitného určenia, ktoré sa nachádzajú len v obci Dolné Obdokovce (1,10 ha) a majú rekreačnú funkciu.

Tabuľka č. 3.4 Lesy a ich rozdelenie

Katastrálne územie	Hospodárske lesy (ha)	Ochranné lesy (ha)	Lesy osobitného určenia (ha)	S p o l u
Dolné Obdokovce	77,22		1,10	78,32
Klasov	29,33	0,21		29,54
Malý Lapáš	15,37			15,37
Veľký Lapáš	1,26			1,26
Malé Chyndice	0,98			0,98
Pohranice	11,34	11,23		22,57
Veľký Cetín	38,25			38,25
Horný Vinodol	67,46			67,46
Martinová		1,23		1,23
Vajka	2,57			2,57
Melek				
Žitavce	17,47			17,47

S p o l u	261,25	12,67	1,10	275,02
------------------	--------	-------	------	--------

Zdroj: Národné lesnícke centrum, Zvolen

Prevažnú časť lesných porastov obhospodarujú Lesy SR a. s. Banská Bystrica. V lesných porastoch sú zastúpené z pôvodných drevín: jaseň štíhly, dub zimný, dub letný, dub cer, hrab obyčajný, z nepôvodných drevín dominuje agát biely a topoľ šľachtený.

✓ Znečistenie ovzdušia

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 180/2013 Z. z. Kategorizácia zdrojov znečistenia veľkých a stredných zdrojov znečistenia ovzdušia je v zmysle vyhlášky č. 410/2012 Z. z..

V riešenom území sa nachádzajú veľké (živočíšna výroba) a stredné zdroje znečistenia ovzdušia. Zoznam stredných zdrojov je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka 3.5 Zoznam veľkých a stredných zdrojov znečistenia v záujmovom území

Názov prevádzkovateľa	Obec zdroja	Názov zdroja	Kód ZL	Potvrdená emisia (T/rok)	Veľkosť zdroja
HYBRAV a. s.	Dolné Obdokovce	Chov hydiny, Bodok	1.3.00	0,017480	V
HYBRAV a. s.	Dolné Obdokovce	Chov hydiny, Bodok	3.3.01	15,639256	V
HYBRAV a. s.	Dolné Obdokovce	Chov hydiny, Bodok	3.4.01	0,002098	V
HYBRAV a. s.	Dolné Obdokovce	Chov hydiny, Bodok	3.4.03	0,340860	V
HYBRAV a. s.	Dolné Obdokovce	Chov hydiny, Bodok	3.5.01	0,137655	V
HYBRAV a. s.	Dolné Obdokovce	Chov hydiny, Bodok	4.4.02	0,022943	V
SLOVAKIA ASFALT, s. r. o.	Dolné Obdokovce	Obaľovne bitúmenových zmesí a miešarne bitúmenu	1.3.00	0,018829	V
SLOVAKIA ASFALT, s. r. o.	Dolné Obdokovce	Obaľovne bitúmenových zmesí a miešarne bitúmenu	3.4.01	0,005341	V
SLOVAKIA ASFALT, s. r. o.	Dolné Obdokovce	Obaľovne bitúmenových zmesí a miešarne bitúmenu	3.4.03	0,044835	V
SLOVAKIA ASFALT, s. r. o.	Dolné Obdokovce	Obaľovne bitúmenových zmesí a miešarne bitúmenu	3.5.01	0,126371	V
SLOVAKIA ASFALT, s. r. o.	Dolné Obdokovce	Obaľovne bitúmenových zmesí a miešarne bitúmenu	4.4.02	0,026705	V
STRABAG	Dolné Obdokovce	Obaľovne bitúmenových zmesí a miešarne bitúmenu	1.3.00	0,064694	V
STRABAG	Dolné Obdokovce	Obaľovne bitúmenových zmesí a miešarne bitúmenu	3.4.01	0,010355	V
STRABAG	Dolné Obdokovce	Obaľovne bitúmenových zmesí a miešarne bitúmenu	3.4.03	0,086925	V
STRABAG	Dolné Obdokovce	Obaľovne bitúmenových zmesí a miešarne bitúmenu	3.5.01	0,245005	V
STRABAG	Dolné Obdokovce	Obaľovne bitúmenových zmesí a miešarne bitúmenu	4.4.02	0,051775	V
ENERGO-SK, a. s.	Klasov	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia	1.3.00	0,008577	S
ENERGO-SK, a. s.	Klasov	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia	3.4.01	0,001029	S
ENERGO-SK, a. s.	Klasov	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia	3.4.03	0,167251	S
ENERGO-SK, a. s.	Klasov	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia	3.5.01	0,067544	S

ENERGO-SK, a. s.	Klasov	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia	4.4.02	0,011257	S
TRITICUM	Klasov	Sušiarne poľnohospodárskych a potravinárskych produktov	1.3.00	2,234384	S
TRITICUM	Klasov	Sušiarne poľnohospodárskych a potravinárskych produktov	3.4.01	0,000420	S
TRITICUM	Klasov	Sušiarne poľnohospodárskych a potravinárskych produktov	4.4.02	0,004589	S
TRITICUM	Klasov	Sušiarne poľnohospodárskych a potravinárskych produktov	3.4.03	0,068187	S
TRITICUM	Klasov	Sušiarne poľnohospodárskych a potravinárskych produktov	3.5.01	0,027537	S
Obec Veľký Lapáš	Veľký Lapáš	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia	1.3.00	0,000839	S
Obec Veľký Lapáš	Veľký Lapáš	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia	3.4.01	0,000101	S
Obec Veľký Lapáš	Veľký Lapáš	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia	3.4.03	0,016361	S
Obec Veľký Lapáš	Veľký Lapáš	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia	3.5.01	0,006607	S
Obec Veľký Lapáš	Veľký Lapáš	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia	4.4.02	0,001101	S
AGILE, s. r. o.	Malý Cetín	Chov hospodárskych zvierat	3.3.01	0,688400	S
AB - STAV, s. r. o.	Malý Cetín	Priemyselná výroba betónu, malty alebo iných stavebných materiálov	1.3.00	0,190413	S
Bioplyn Cetín	Malý Cetín	Výroba bioplynu s projektovanou výrobnou kapacitou	1.3.00	0,143512	S
Bioplyn Cetín	Malý Cetín	Výroba bioplynu s projektovanou výrobnou kapacitou	3.2.05	0,000001	S
Bioplyn Cetín	Malý Cetín	Výroba bioplynu s projektovanou výrobnou kapacitou	3.4.01	8,931718	S
Bioplyn Cetín	Malý Cetín	Výroba bioplynu s projektovanou výrobnou kapacitou	3.4.03	12,730265	S
Bioplyn Cetín	Malý Cetín	Výroba bioplynu s projektovanou výrobnou kapacitou	3.5.01	14,615420	S
Bioplyn Cetín	Malý Cetín	Výroba bioplynu s projektovanou výrobnou kapacitou	4.4.02	23,864728	S
PATRIOT, s. r. o.	Malý Cetín	Sušiarne poľnohospodárskych a potravinárskych produktov	1.3.00	0,034471	S
PATRIOT, s. r. o.	Malý Cetín	Sušiarne poľnohospodárskych a potravinárskych produktov	3.4.01	0,000395	S
PATRIOT, s. r. o.	Malý Cetín	Sušiarne poľnohospodárskych a potravinárskych produktov	3.4.03	0,064107	S
PATRIOT, s. r. o.	Malý Cetín	Sušiarne poľnohospodárskych a potravinárskych produktov	3.5.01	0,025889	S
PATRIOT, s. r. o.	Malý Cetín	Sušiarne poľnohospodárskych a potravinárskych produktov	4.4.02	0,004315	S
Kameňolomy a štrkopieskovne, a. s.	Pohranice	Kameňolomy a súvisiace spracovanie kameňa	1.3.00	3,191366	S
Liaharenský podnik Nitra, akciová	Veľký Cetín	Chov hospodárskych zvierat	1.3.00	0,003644	V
Liaharenský podnik Nitra, akciová	Veľký Cetín	Chov hospodárskych zvierat	3.3.01	1,569750	V
Liaharenský podnik Nitra, akciová	Veľký Cetín	Chov hospodárskych zvierat	3.4.01	0,000437	V
Liaharenský podnik Nitra, akciová	Veľký Cetín	Chov hospodárskych zvierat	3.4.03	0,071053	V
Liaharenský podnik Nitra, akciová	Veľký Cetín	Chov hospodárskych zvierat	3.5.01	0,028694	V
Liaharenský podnik Nitra, akciová	Veľký Cetín	Chov hospodárskych zvierat	4.4.02	0,004782	V
Obec Veľký Cetín	Veľký Cetín	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia	1.3.00	0,002893	S
Obec Veľký Cetín	Veľký Cetín	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia	3.4.01	0,000347	S

Obec Veľký Cetín	Veľký Cetín	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia	3.4.03	0,056412	S
Obec Veľký Cetín	Veľký Cetín	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia	3.5.01	0,022782	S
Obec Veľký Cetín	Veľký Cetín	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia	4.4.02	0,003797	S
Lúčnica, spol. s r. o.	Lúčnica nad	Kotolňa na TP - AB	1.3.00	0,279300	S
Lúčnica, spol. s r. o.	Lúčnica nad	Kotolňa na TP - AB	3.4.01	0,367500	S
Lúčnica, spol. s r. o.	Lúčnica nad	Kotolňa na TP - AB	3.4.03	0,120000	S
Lúčnica, spol. s r. o.	Lúčnica nad	Kotolňa na TP - AB	3.5.01	1,800000	S
Lúčnica, spol. s r. o.	Lúčnica nad	Kotolňa na TP - AB	4.4.02	0,246000	S
Lúčnica, spol. s r. o.	Lúčnica nad	Pozberová úprava obilia	1.3.00	0,180372	S

Zdroj: Obvodný úrad životného prostredia Nitra, 2013

Veľkosť zdroja:

V - veľký

S - stredný

Popis znečisťujúcich látok:

0.0.01 Tuhé znečisťujúce látky

0.0.02 Oxidy síry vyjadrené ako SO₂

0.0.03 Oxidy dusíka ako NO₂

0.0.04 Oxid uhoľnatý

0.0.05 Organické látky - celkový organický uhlík-COU

3.3.01 amoniak a jeho plynné zlúčeniny vyjadrené ako NH₃

Okrem veľkých a stredných zdrojov znečistenia ovzdušia sa v každej obci nachádzajú malé zdroje znečistenia ovzdušia, ich evidenciu zabezpečuje obec. Na kvalitu ovzdušia v obciach vplývajú aj mobilné zdroje znečistenia ovzdušia – automobilová doprava. Najbližšia monitorovacia stanica kvality ovzdušia sa nachádza v krajskom meste Nitra.

✓ **Environmentálne záťaž**

Pravdepodobné environmentálne záťaž v území Dolná Nitra predstavuje:

Poľnohospodárska výroba - skladovanie a distribúcia agrochemikálií (Malé Chyndice – bývalý sklad pesticídov)

Zariadenia na nakladanie s odpadmi – skládka komunálneho odpadu (Čechynce – skládka KO Golianovo – skládka KO, časť Tichý dvor Žitavce – skládka KO, bývalý pieskový lom).

✓ **Výskyt a využitie nerastných surovín**

Podľa údajov Hlavného banského úradu v Banskej Štiavnici sa v riešenom území Dolnej Nitry nachádzajú 2 chránené ložiskové územia (CHLÚ) a podľa druhu nerastu sú určené pre ložiská zemného plynu a vápenca. Dobývací priestor sa pre tieto druhy nerastu vyskytuje v k. ú. obce Golianovo (zemný plyn) a k. ú. Pohranice (vápenec).

Tabuľka č. 3.6 Chránené ložiskové územie

NÁZOV CHLÚ	NERAST	ORGANIZÁCIA
Golianovo	Zemný plyn	ENGAS s. r. o., Nábrežie mládeže 89, 949 01 Nitra
Pohranice	Vápenec	V.D.S. a. s., Martinengova 18, 811 02 Bratislava

Zdroj: <http://www.hbu.sk/>

Ochranu a využitie nerastného bohatstva upravuje zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení ďalších zákonov, zákon č. 313/2013 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) a vyhlášky MŽP SR č.. 2/2015 Z. z., ktorou sa vykonáva geologický zákon a iné právne predpisy.

✓ Chránené územia

Verejno-súkromné partnerstvo nedisponuje chráneným územím, ale nachádzajú sa tu chránené areály:

CHA Klasovský park – rozloha 3,99 ha, rok vyhlásenie 1982 (Uznesením z 8. plen. Zasadnutia ONV v Nitre, uskutočneného dňa 6.10.1982); stupeň ochrany 3, Predmet ochrany: ochrana historického parku vo voľno-krajinárskej úprave pri kaštieli v Klasove.

CHA Lapášsky park – rozloha 2,19 ha, rok vyhlásenia 1982 (Uznesením z 8. plen. Zasadnutia ONV v Nitre, uskutočneného dňa 6.10.1982), stupeň ochrany 3; ochrana historického parku v okolí kúrie za obcou Lapáš pri družstevnej pivnici. Plocha parku bola značne zredukovaná výsadbou obecného sadu. Park má pestrú dendrologickú skladbu, pozoruhodná je 150-ročná lipa.

CHA Žitavský park – rozloha 4,49 ha, rok vyhlásenia 1982 (Uznesením z 8. plen. Zasadnutia ONV v Nitre, uskutočneného dňa 6.10.1982); stupeň ochrany 3, predmet ochrany – ochrana historického parku v obci Žitavce v okolí kaštiel'a. Vstupná časť je riešená pravidelnou úpravou, zvyšok voľno-krajinársky. V parku rastie 13 druhov cudzokrajných drevín.

V ostatnom riešenom území Dolnej Nitry platí prvý stupeň ochrany, ktorému sa neposkytuje územná ochrana podľa § 17 až 31, čiže na území mimo osobitne vyhlásených chránených území.

Navrhované chránené územia:

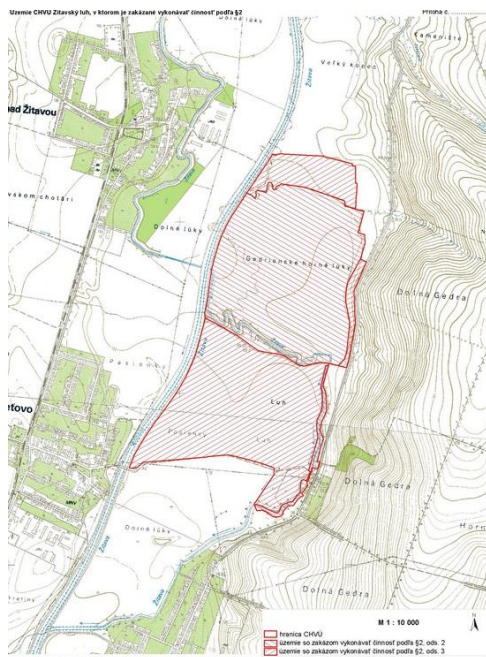
- Lužný les rieky Nitry – k. ú. Vinodol, Veľký Cetín;
- Pohranické lúky;
- Vrábeľská VN – k. ú. Klasov, Vráble, Veľké Chyndice;
- VN Golianovo – k. ú. Golianovo.

✓ NATURA 2000

Je názov sústavy chránených území na území členských krajín Európskej únie, ktorej cieľom je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok.

Sústavu NATURA 2000 tvoria 2 typy území:

1. osobitne chránené územia – vyhlasované na základe smernice o vtákoch – ***Chránené vtáčie územie***. V riešenom území Dolná Nitra sa nachádza chránené vtáčie územie č. 38 **Žitavský luh**,

ktorý sa rozprestiera v katastrálnych územiach: obce Žitavce (Dolná Nitra), obce Michal nad Žitavou, Veľká Maňa a Kmeťovo (mimo riešeného územia Dolná Nitra) o výmere 124 ha. Žitavský luh je jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov chriaštel' bodkovaný (*Porzana porzana*), jedným z piatich najvýznamnejších pre hniezdenie druhu kačica chrapľavá (*Anas querquedula*) a pravidelne tu hniezdi viac ako 1% národnej populácie kane močiarnej (*Circus aeruginosus*).

Obrázok č. 5 Mapa Chráneného vtáčieho územia

Zdroj: <http://www.soprsr.sk/>

2. osobitné územia ochrany – vyhlasované na základe smernice o biotopoch – ***Územia európskeho významu***.

V zozname území európskeho významu je zapísané aj územie Vinodolský hájik, ktorý sa nachádza v k. ú. Horný Vinodol o výmere 21,76 ha. Územie je navrhnuté do zoznamu z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu pre Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek a Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy.

Obrázok č. 6 Mapa Vinodolského hájika

Zdroj: <http://www.sopsr.sk/>

Regionálne významné mokrade podľa ŠOP SR, Regionálne centrum ochrany prírody a krajiny S-CHKO:

Vodná nádrž Vrábľa – k. ú. Klasov, Vrábľa Veľké Chyndice, biotop 3,15

Vinodolský háj – k. ú. Horný Vinodol, biotop 4, 15

Lokálne významné mokrade podľa ŠOP SR, Regionálne centrum ochrany prírody a krajiny S-CHKO:

Vodná nádrž Melek a okolie - k. ú. Melek, biotop 3, 8, 9,10, 15

Kamenište – k. ú. Žitavce, biotop 3,8,9

Odborná organizácia ŠOP SR, Regionálne centrum ochrany prírody a krajiny S-CHKO Ponitrie evidujú významné biotopy v území Dolnej Nitry:

- Oblasť vodnej nádrže Golianovo s príslušnými plochami vegetácie – biotop európskeho významu: LS 1.1 vrbovo – topoľové nížinné lužné lesy *91E0.

✓ **ÚSES – Územný systém ekologickej stability**

Územný systém ekologickej stability predstavuje súbor opatrení vedúcich k stabilizácii územia z ekologického hľadiska. ÚSES tvoria prvky nazývané biokoridory, biocentrá rôznych druhov biotopov.

Územím Dolnej Nitry prechádza nadregionálny biokoridor, rieka Nitra s vetvením na biokoridory rieky Žitava so skupinou regionálnych a nadregionálnych biocentier.

Biokoridory regionálneho významu v Dolnej Nitre:

- potok Kadaň

- Štitársky kanál (Pohranice)
- Host'ovský potok (Dolné Obdokovce)
- Obdokovský potok (časť potoka pri ústí do Host'ovského potoka, Dolné Obdokovce)

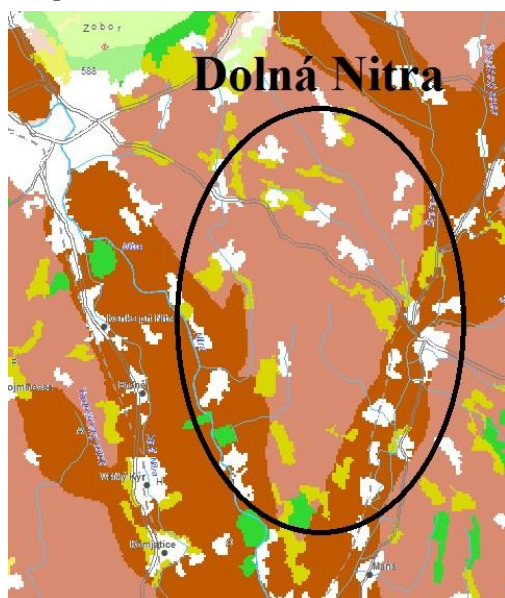
Biocentrá regionálneho významu v Dolnej Nitre:

- Taraň (Malý Lapáš)
- Zakázaný háj (Dolné Obdokovce)
- Hájik (Vinodol)
- VN Vráble (Klasov)
- Mállok – Koliňanský vrch (Pohranice)
- VN Melek (Melek)
- VN Golianovo (Golianovo)

ÚSES Dolnej Nitry zachytáva len prvky (biokoridory a biocentrá) regionálneho významu. Na miestnej úrovni je dopĺňaný prvkami miestneho významu - interakčnými prvkami (napr. TTP, vinohrady, remízky), čím vytvára ekologickú sieť. Takto vytvorená sieť pokrýva a zároveň ekologicky stabilizuje väčšie územie a tým zachováva rôznorodosť podmienok a foriem života.

Územie Dolnej Nitry z hľadiska zastúpenia jednotlivých prvkov súčasnej krajinskej štruktúry možno hodnotiť ako vysoko antropogénne (ovplyvnené ľudskou činnosťou). Súčasný stav riešeného územia tak možno vyhodnotiť ako územie antropicky silne pozmenené s nízkou krajinoekologickou hodnotou z dôvodu hospodárskeho využívania prevažnej časti územia. Z hľadiska zachovávaní ekologickej stability územia majú veľký význam krajinné prvky s vysokou ekostabilizačnou hodnotou napr. trvalé trávnaté porasty TTP, lesné pozemky a vodné plochy. Ich zastúpenie je na riešenom území veľmi nízke, len 6,21 % z celkovej plochy územia Dolnej Nitry.

Obrázok č. 7 Ekologická únosnosť súčasného využívania územia podľa typov abiotických komplexov

Legenda:

- Intenzívne využívané lesy – ponechať
- Trvalé trávne porasty – ponechať
- Trvalé trávne porasty – zvýšiť podiel
- Trvalé trávne porasty - výrazne zvýšiť, prípadne zalesniť
- Orná pôda – ponechať
- Orná pôda – zvýšiť podiel trvalých trávnych porastov
- Orná pôda – výrazne zvýšiť podiel trvalých trávnych porastov a nelesnej drevinovej vegetácie

Zdroj: <http://globus.sazp.sk/atlasr/>

Krajinné prvky s nízkou ekostabilizačnou hodnotou ako orná pôda, zastavané plochy a ostatné plochy tvoria 86,42 % celkovej plochy územia, pričom najväčšie zastúpenie má orná pôda 77,49 %, čo predstavuje vysoký stupeň zornenia krajiny. Nakoľko veľkú časť územia tvorí orná pôda, ekologická únosnosť súčasného využívania územia (Atlas krajiny SR, 2002) definuje ornú pôdu v okolí rieky Nitra a Žitava ponechať. V strede riešeného územia v rámci ornej pôdy výrazne zvýšiť podiel TTP a nelesnej drevinovej vegetácie.

✓ **Nitrátová smernica**

Z hľadiska ochrany vodných zdrojov boli na základe Nariadení vlády SR zo dňa 26.6.2003 na území Slovenskej republiky vyčlenené zraniteľné oblasti na základe „Nitrátovej direktívy“. Nitrátová direktíva je súborom opatrení smerujúcich k zníženiu možností znečistenia vodných zdrojov (povrchové aj podzemné) dusičnanmi, ktoré môžu pochádzať z minerálnych hnojív a z hospodárskych hnojív (maštalný hnoj, hnojovica, močovka), a to vtedy, keď sú aplikované v nadmerných dávkach a v nesprávnom čase, alebo keď sú zle uskladňované. Poľnohospodárske subjekty hospodáriace na danom území sú povinné rešpektovať osobitné zásady hospodárenia. Na základe súboru pôdnych, hydrologických, geografických a ekologických parametrov boli určené pre každý poľnohospodársky subjekt 3 kategórie obmedzení hospodárenia.

Kategória A – produkčné bloky s najnižším stupňom obmedzenia hospodárenia

Kategória B – produkčné bloky so stredným stupňom obmedzenia hospodárenia

Kategória C – produkčné bloky s najvyšším stupňom obmedzenia hospodárenia.

Zdroj: <http://www.podnemapy.sk/>

Všetky obce Dolnej Nitry patria z hľadiska ochrany vodných zdrojov do zraniteľného územia. V rámci kategórií obmedzení hospodárenia prevláda v území Dolnej Nitry produkčný blok s najnižším stupňom obmedzenia hospodárenia – kategória A. V okolí rieky Nitra, v k. ú. Obce Čechynce, Malý Cetín, Veľký Cetín a Vinodol prevládajú produkčné bloky so stredným stupňom obmedzenia hospodárenia – kategória B. V juhozápadnej časti k. ú. obce Veľký Cetín sa nachádzajú produkčné bloky s najvyšším stupňom obmedzenia hospodárenia – kategória C. Poľnohospodárske subjekty hospodáriace na území Dolnej Nitry sú povinné rešpektovať osobitné zásady hospodárenia na produkčných blokoch kategórií A, B, C podľa „Kódexu správnej poľnohospodárskej praxe“

Zdroj: <http://www.podnemapy.sk/>

✓ Demografická situácia

Verejno-súkromné partnerstvo Dolná Nitra je tvorené 17 obcami, ktoré možno zaradiť do 3 veľkostných kategórií podľa počtu obyvateľov v nich žijúcich. Najväčšie zastúpenie obcí má kategória s počtom obyvateľov 1000 – 2000, túto skupinu tvorí 8 obcí. Najväčšou obcou z tejto kategórie je obec Vinodol, s počtom 1983 obyvateľov. Druhé najväčšie zastúpenie má veľkostná kategória menej ako 500 obyvateľov, v ktorej sa nachádza 6 obcí. Poslednú kategóriu tvorí skupina s počtom obyvateľov 500 – 1000 a tam patria 3 obce. Najmenšou obcou tejto kategórie a zároveň najmenšou obcou Dolnej Nitry je obec Veľké Chyndice, s počtom 319 obyvateľov.

Tabuľka č. 3.7 Zastúpenie obcí v RZ Dolná Nitra podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória, počet obyvateľov	Počet obcí	Obce RZ Dolná Nitra o. z.
Menej ako 500	6	Malé Chyndice, Malý Cetín, Melek, Paňa, Veľké Chyndice, Žitavce
500 – 1 000	3	Babindol, Lúčnica nad Žitavou, Malý Lapáš
1 000 – 2 000	8	Čechynce, Dolné Obdokovce, Golianovo, Klasov, Pohranice, Veľký Cetín, Veľký Lapáš, Vinodol

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2014

Hustota obyvateľstva v jednotlivých obciach Dolnej Nitry je vzhľadom na rôznu výmeru katastrálnych území a počet obyvateľov odlišná. Hustota osídlenia celého územia k 31.12.2014

bola 100,90 obyvateľov na km². Najhustejšie osídleným územím je obec Malý Lapáš s hustotou 213,71 obyvateľov na km². Najmenšie osídlenie má územie obce Paňa, kde priemerná hustota obyvateľov na km² predstavuje hodnotu 32,67.

Tabuľka č. 3.8 Hustota obyvateľov v obciach RZ Dolná Nitra o. z. v roku 2014

Obec	Počet TBO	Výmera v ha	Hustota obyvateľov na km ²
Babindol	727	541,3972	132,34
Čechynce	1102	586,1035	186,06
Dolné Obdokovce	1193	1018,6904	117,49
Golianovo	1568	1070,1592	143,44
Klasov	1318	1223,0554	107,27
Lúčnica nad Žitavou	917	1210,2279	75,11
Malé Chyndice	391	788,8663	49,18
Malý Cetín	398	515,8728	76,28
Malý Lapáš	714	321,9271	213,71
Melek	453	619,5984	73,03
Paňa	370	1126,4532	32,67
Pohranice	1077	1208,9057	88,68
Veľké Chyndice	319	504,8947	63,18
Veľký Cetín	1591	1686,5762	94,84
Veľký Lapáš	1212	815,7745	144,53
Vinodol	1983	1498,1682	131,36
Žitavce	373	828,7923	45,43
RZ Dolná Nitra	15 706	15 565,463	100,90

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2014

Z hľadiska porovnávania vekovej štruktúry obyvateľov Dolnej Nitry a obyvateľov žijúcich v okrese Nitra je zrejmé, že v území Dolnej Nitry žije o 0,51% viac zástupcov predproduktívnej zložky obyvateľov a o 0,01% viac produktívnych obyvateľov ako v okrese Nitra. Počet poproduktívnych obyvateľov činí hodnotu o 0,52 % nižšiu ako je tomu v okrese Nitra.

Celkovo v území Dolnej Nitry žije 11 153 obyvateľov v produktívnom veku, čo predstavuje 71,01 % ekonomicky aktívnych obyvateľov. V Dolnej Nitre žije 2 286 obyvateľov v predproduktívnom veku, a v poproduktívnom o 19 obyvateľov menej, teda 2 267 obyvateľov.

V rámci porovnávania pohlaví vekovej štruktúry v predproduktívnej a produktívnej zložke prevládajú muži, ale v poproduktívnej štruktúre prevládajú ženy, žien v poproduktívnom veku je o 625 viac.

Priemerný vek obyvateľstva verejno-súkromného partnerstva je 40,42 rokov. Priemerný vek u mužov dosahuje 38,71 ženy majú v priemere 42,11 rokov. Dôvodom nižšieho priemerného veku u mužov je prevládajúci počet mužov v produktívnom a predproduktívnom veku (viac o 403 obyvateľov), kým v poproduktívnom veku prevládajú ženy (viac o 625 obyvateľov).

Tabuľka č. 3.9 Porovnanie vekového zloženia obyvateľov okresnej úrovne RZ Dolná Nitra v roku 2014

KATEGÓRIA	OKRES NITRA		NITRA		RZ DOLNÁ NITRA	
	absolútne	v %	absolútne	v %	absolútne	v %
Spolu	160 241	100	78 033	100	15 706	100
Muži	77 422	48,32	37 245	47,73	7 742	49,29
Ženy	82 819	51,68	40 788	52,27	7 964	50,71
Predproduktívna zložka	22 542	14,05	10 496	13,45	2 286	14,56
Produktívna zložka	113 771	71,00	55 561	71,20	11 153	71,01
Poproduktívna zložka	23 956	14,95	11 976	15,35	2 267	14,43

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2014

Tabuľka č. 3.10. Veková štruktúra obyvateľov RZ Dolná Nitra o. z.

Počet obyvateľov k 31.12.2014		Veková štruktúra obyvateľov k 31.12.2014						Priemerný vek obyvateľstva
		absolútne			v %			
		predproduktívna	produktívna	poproduktívna	predproduktívna	produktívna	poproduktívna	
Ženy	7 964	1 103	5 415	1 446	7,02	34,48	9,21	42,11
Muži	7 742	1 183	5 738	821	7,53	36,53	5,23	38,71
Spolu	15 706	2 286	11 153	2 267	14,55	71,01	14,44	40,42

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2014

Najmladší obyvatelia sa nachádzajú v obci Malý Lapáš (priemerný vek 34,47 rokov), čo je spôsobené sťahovaním mladých ľudí do územia. Obec má v porovnaní s ostatnými obcami územia aj najvyššiu hustotu zaľudnenia na km², čo je spôsobené vysokým záujmom o individuálnu výstavbu aj v dôsledku výhodnej geografickej polohy obce v tesnej v blízkosti (cca 10 km) krajského mesta Nitra. Naopak, najvyšší priemerný vek bol zaznamenaný v obci Lúčnica nad Žitavou (43,39 rokov).

Tabuľka č. 3.11 Priemerný vek obyvateľov v jednotlivých obciach RZ Dolná Nitra o.z.

Obec	Priemerný vek		
	Muži	Ženy	Spolu
Babindol	39,75	41,09	40,37
Čechynce	39,14	40,4	39,79
Dolné Obdokovce	37,79	41,11	39,47
Golianovo	35,99	39,45	37,76
Klasov	37,97	41,54	39,71
Lúčnica nad Žitavou	40,48	46,17	43,39
Malé Chyndice	36,83	44,73	40,73

Malý Cetín	39,64	43,25	41,49
Malý Lapáš	35,18	33,85	34,47
Melek	37,65	42,83	40,21
Paňa	40,29	45,19	42,9
Pohranice	40,5	42,74	41,65
Veľké Chyndice	41,92	43,24	42,58
Veľký Cetín	41,54	43,77	42,71
Veľký Lapáš	38,82	42,3	40,57
Vinodol	33,91	39,38	36,68
Žitavce	40,66	44,87	42,69
Spolu	38,71	42,11	40,42

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2014

Priemerný index starnutia obyvateľstva v území predstavuje 112,15. Najpomalšie starne obyvateľstvo žijúce v obci Malý Lapáš, priemerný index starnutia predstavuje hodnotu 35,33. Naopak, najrýchlejšie starne obyvateľstvo žijúce v obci Žitavce, priemerný index starnutia tu dosahuje 162,22, potom nasleduje Lúčnica nad Žitavou.

Tabuľka č. 3.12 Index starnutia obyvateľstva v jednotlivých obciach RZ Dolná Nitra o. z. k 31.12.2014

Obec	Index starnutia obyvateľstva		
	Muži	Ženy	Spolu
Babindol	75,51	118,75	96,91
Čechynce	91,78	104,76	98,73
Dolné Obdokovce	67,74	121,11	93,99
Golianovo	47,22	93,89	69,45
Klasov	67,78	142,86	100,63
Lúčnica nad Žitavou	104,29	235,19	161,29
Malé Chyndice	60	190	112
Malý Cetín	107,69	145,83	126
Malý Lapáš	32,84	37,35	35,33
Melek	66,67	192,31	125
Paňa	96,55	222,73	150,98
Pohranice	93,75	136,36	117,02
Veľké Chyndice	94,74	178,95	136,84
Veľký Cetín	107,53	194,57	150,81
Veľký Lapáš	75,58	135,37	104,76
Vinodol	33	105,13	64,61
Žitavce	135	184	162,22
Spolu	79,86	149,36	112,15

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre, 2014

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v území Dolnej Nitry predstavuje 48,57 % z trvalo bývajúceho obyvateľstva. Ide o relatívne priaznivú hodnotu podielu ekonomicky aktívneho obyvateľstva k pomeru trvalo bývajúcim obyvateľom.

Tabuľka č. 3.13 Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v RZ Dolná Nitra o. z.

	Trvale bývajúce obyvateľstvo			Ženy v %	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo			Ženy v %	EAO v %
	Spolu	Muži	Ženy		Spolu	Muži	Ženy		
SR	5 397 036	2 627 772	2 769 264	51,31	2 630 052	1 422 590	1 207 462	45,90	48,73
Západné Slov.	1 838 936	896 845	942 091	51,23	916 864	499 327	417 537	45,50	49,86
Nitriansky kraj	689 867	334 503	355 364	51,51	342 461	186 286	156 175	45,60	49,64
Okres Nitra	159 143	76 725	82 418	51,78	80 308	43 326	36 982	46,10	50,46
RZ Dolná Nitra	15 035	7 348	7 687	51,13	7 302	4 148	3 154	43,20	48,57

Zdroj: SOBD 2011

Od r. 2009 do roku 2012 stúpa počet obyvateľov v predproduktívnom veku, v r. 2012 počet obyvateľov v tejto vekovej kategórii (vek od 0-14 rokov) klesol, no od r. 2013 opäť zaznamenáva stúpajúcu tendenciu.

V rámci produktívnej zložky (15 – 64 rokov) počet obyvateľov tiež stúpajúca. Najvyššie hodnoty dosahovalo obyvateľstvo v poproduktívnej kategórii v r. 2009-2010, v r. 2011 počet obyvateľov vo veku 65 a viac rokov klesol o 1 277 obyvateľov, odvtedy opäť stúpa. Celkový počet obyvateľov v území narastá a k 31.12.2014 r. 2014 dosiahol hodnotu 15 706 v dôsledku pozitívnych hodnôt migračného salda.

Tabuľka č. 3.14 Vývoj v počte obyvateľov podľa jednotlivých vekových kategórií 2009-2014

Veková kategória	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Predproduktívne	2183	2191	2231	2192	2235	2286
Produktívne	9428	9560	10685	10821	10964	11153
Poproduktívne	3359	3396	2119	2174	2232	2267
RZ Dolná Nitra	14 970	15 147	15 035	15 187	15 431	15 706

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

Od r. 2009 do r. 2011 vykazoval prirodzený prírastok stúpajúcu tendenciu, hoci väčšinou s negatívnymi hodnotami. Prirodzený prírastok ako ukazovateľ pomeru medzi živonarodenými a zomrelými obyvateľmi sa s výnimkou r. 2013, kedy dosiahol hodnotu 0, stále pohybuje v záporných hodnotách, čo znamená, že sa v Dolnej Nitre rodí stále menej ľudí, ako zomiera.

Tabuľka č. 3.15 Prirodzený prírastok obyvateľov v RZ Dolná Nitra o. z. v rokoch 2009 – 2014

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Narodení	142	146	148	133	159	150
Zomrelí	188	179	159	149	159	163
Prirodz. prírastok	-46	-33	-11	-16	0	-13

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

Na úrovni obcí však v niektorých rokoch (napr. r. 2014) prirodzený prírastok dosahoval aj kladné hodnoty. Týkalo sa to najmä obce Vinodol, kde prírastok predstavoval +16 obyvateľov, obce Pohranice +5 obyvateľov, Malý Lapáš + 4 obyvateľia, Veľké Chyndice + 2 obyvateľia a obec Čechynce +1 obyvateľ.

Migrovanie obyvateľstva sa deje už od nepamäti. Ani územie verejno-súkromného partnerstva nie je výnimkou. V sledovanom období od r. 2009 až do r. 2014 je vidieť stúpajúca tendencia prisťahovalého obyvateľstva. Naopak pomer odsťahovaných v jednotlivých rokoch má skôr kolísajúcu tendenciu. Celkovo migračné saldo má kolísajúci charakter v rámci sledovaného obdobia 6-tich rokov.

Tabuľka č. 3.16 Migračné saldo obyvateľov RZ Dolná Nitra o. z. v rokoch 2009 – 2014

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Prisťahovaní	363	393	433	410	421	499
Odsťahovaní	176	173	184	242	177	210
Migračné saldo	187	210	249	168	250	289

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

V roku 2014 tvorilo migračné saldo prírastok 289 obyvateľov. Najväčší podiel na ňom mali prisťahovalci do obcí Golianovo a Veľký Lapáš (+ 67 obyvateľov). Naopak, negatívne hodnoty migračného salda (viac obyvateľov sa odsťahovalo ako prisťahovalo) boli zaznamenané v obciach Dolné Obdokovce (- 17), Veľký Cetín (- 12) a Veľké Chyndice (-2).

Hodnoty celkového prírastku obyvateľov Dolnej Nitry možno hodnotiť pozitívne. Celkový prírastok má stúpajúci charakter do r. 2012, kedy poklesol, ale od r. 2013 opäť rastie. Je to spôsobené najmä migráciou obyvateľov z miest do okolitých obcí. Pozitívny trend možno predpokladať aj do budúcnosti.

Tabuľka č. 3.17 Celkový prírastok/úbytok obyvateľov RZ Dolná Nitra v rokoch 2009 – 2014

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Prirodený	-46	-33	-11	-16	0	-13
Migračné saldo	177	210	249	168	250	289
Celkový	131	177	238	152	250	276

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

Na území verejno-súkromného partnerstva Dolná Nitra žijú obyvatelia slovenskej a maďarskej národnosti. K slovenskej národnosti sa pri poslednom sčítaní obyvateľov v r. 2011 hlásilo 73,4 % a k maďarskej národnosti 23,84 %. Z ostatných národnostných menšín žijú na území verejno-súkromného partnerstva zástupcovia českej, rómskej, moravskej, nemeckej, ukrajinskej, poľskej, bulharskej národnosti, ale ani u jednej kategórii nedosahuje 1% obyvateľov. Zastúpenie rómskej národnosti je v skutočnosti vyššie ako sa uvádza v štatistike z r. 2011. Na základe posledných údajov zo Správy o činnosti MAS k 31.12.2014 sa hlásil k rómskej národnosti len 1 obyvateľ obce Vinodol, avšak na základe informácií z obecného úradu je počet obyvateľov rómskej národnosti v obci približne 400. V inej obci RZ Dolná Nitra o. z. občania rómskej národnosti nežijú.

Tabuľka č. 3.18 Národnostné a etnické zloženie obyvateľstva RZ Dolná Nitra

Národnostná štruktúra	MR	v %
Slovenská	10 936	73,4
Maďarská	3553	23,84
Rómska	25	0,16
Ukrajinská	2	0,01
Česká	41	0,27
Nemecká	4	0,02
Poľská	2	0,01
Moravská	6	0,04
Bulharská	2	0,01
Ostatné nezistené	334	2,24
TBO Spolu	14 905	100

Zdroj: SOBD 2011

Z hľadiska vierovyznania sa obyvatelia územia Dolnej Nitry pri sčítaní obyvateľov v r. 2011 hlásili v prevažnej miere k rímskokatolíckej cirkvi, až 89,53 %. Bez vyznania je 4,25 % obyvateľov. Na území verejno-súkromného partnerstva žijú v početnejšom množstve taktiež zástupcovia reformovanej kresťanskej cirkvi, evanjelistov augsburského vyznania, vyznavačov gréckokatolíckej cirkvi a náboženskej spoločnosti Jehovovi svedkovia.

Tabuľka č. 3.19 Vierovyznanie RZ Dolná Nitra o. z.

Náboženské vyznanie / Cirkev	Spolu	v %
Rímskokatolícka cirkev	13 346	89,53
Gréckokatolícka cirkev	23	0,15
Pravoslávna cirkev	7	0,04
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	58	0,39
Reformovaná kresťanská cirkev	80	0,54
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	20	0,13
Evanjelická Cirkev metodistická	3	0,02
Kresťanské zbory	12	0,08
Apoštolská cirkev	2	0,01
Cirkev adventistov siedmeho dňa	4	0,03
Cirkev bratská	1	0,01
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	2	0,01
Starokatolícka cirkev	1	0,01
Cirkev československá husitská	2	0,01
Novoapoštolská cirkev	1	0,01

Bahájske spoločenstvo	1	0,01
Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	1	0,01
iné	30	0,2
bez vyznania	633	4,25
nezistené	680	4,56
Spolu TBO	14 905	100

Zdroj: SOBD 2011

V rámci vzdelanostnej úrovne v území Dolnej Nitry dominuje skupina obyvateľov s dokončeným základným vzdelaním (20,96 %). Druhú najväčšiu skupinu tvoria obyvatelia s dokončeným vzdelaním učňovským (bez maturity), 17,83 %. Úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou dosiahlo 15,85 % obyvateľov a úplné stredné všeobecné 2,98 % obyvateľov. Vysokoškolské vzdelanie (magisterské, inžinierske) dosiahlo 6,29 % obyvateľov. Bez akéhokoľvek vzdelania je 14,82 % obyvateľov žijúceho v území Dolnej Nitry.

Tabuľka č. 3.20 Vzdelanostná úroveň – stupeň aj druhy, vývojové trendy vo vzdelanosti

Vzdelanie	Spolu	V %
Základné	3159	20,96
Učňovské (bez maturity)	2715	17,83
Stredné odborné (bez maturity)	1793	11,89
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	500	3,48
Úplné stredné odborné (s maturitou)	2357	15,85
Úplné stredné všeobecné	440	2,98
Vyššie	133	0,85
Vysokoškolské bakalárske	240	1,63
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	919	6,29
Vysokoškolské doktoranské	59	0,42
Vysokoškolské spolu	1102	8,35
Ostatní bez školského vzdelania	2203	14,82
Nezistené	389	2,88
Spolu	14 907	100

Zdroj: SOBD 2011

✓ **prehľad zručností obyvateľstva**

Už od čias minulých sa územie Dolnej Nitry dostatkom ľudského kapitálu v podobe šikovných a zručných ľudí. V historických prameňoch sa uvádza, že ľudia na tomto území sa venovali rôznym remeslám ako výroba plátna (Golianovo), pestovanie ľanu, včelárstvo či pastierstvo (Čechynce, Klasov), rybárstvo (Paňa, Klasov, Malé Chyndice) a mnohé iné. Šikovní ľudia žijú v území aj teraz. V Dolných Obdokovciach žije pani Alžbeta Gyepesová, ktorá našla záľubu vo

výrobe krojovaných bábik. Lúčnici nad Žitavou robí dobré meno majster košíkár, pán Štefan Esküdt, ktorý sa venuje výrobe nadrozmerných výrobkov z prútia. Včelárstvo je rozšírené vo viacerých obciach Dolnej Nitry, napr. v obci Golianovo sa mu venuje pán Samuel Plesník, v obci Klasov pán Juraj Bako. Ďalším dôkazom šikovných ľudí v území je drevorezba. Viaceré verejné priestranstvá sú „vylepšené“ drevorezbami umeleckého rezbára, pána Petra Šranka z Veľkého Lapáša. Drevorezba sa venuje aj pán Antal Pócsik z Veľkého Cetína a pán Peter Reguli z Čechyniec.

Územie Dolnej Nitry pochádzajú aj významní rodáci, ktorí sa preslávili v celoslovenskom meradle:

Tabuľka č. 3.21 Významní rodáci v území Dolnej Nitry

Meno a priezvisko	Dátum narodenia/smrti	činnosť	Rodák z obce
Prof. Pavol Plesník	14.3.1920 † 13.8.2009 Bratislava	geograf	Golianovo
Prof. RNDr. Tibor Šalát, Drc.	15.5.1926 † 14.5.2005	Matematik, pedagóg, vedec	Lúčnica nad Žitavou
Eudovít Hlaváč	1.4.1921 † 18.2.2007	Redaktor a publicista	Lúčnica nad Žitavou
Silvester Podhorec	22.12.1913 † 2010	Pedagóg a výtvarník	Lúčnica nad Žitavou
JUDr. Severín Zrubec	5.11.1921 † 11.3.2011 Bratislava	Básnik a filatelista	Lúčnica nad Žitavou
Eubomír Smrčok (László Meszáros)	13.4.1919 † 1.8. 1970 Bratislava	Režisér, herec, dramatik, spisovateľ, redaktor a publicista	Pohranice

Zdroj: Obecné úrady územia Dolná Nitra

✓ **Infraštruktúra a miestne služby**

Infraštruktúra vzdelávania

Infraštruktúra vzdelávania v obciach RZ Dolná Nitra o. z. je pomerne dobre vybudovaná. Obce verejno-súkromného partnerstva Dolná Nitra disponujú 12-timi predškolskými zariadeniami a 9-timi základnými školami. Predškolské zariadenia sa nachádzajú v obciach Lúčnica nad Žitavou, Melek, Dolné Obdokovce, Pohranice, Malý Lapáš, Golianovo, Paňa, Veľký Cetín, Vinodol, Čechynce, Babindol a Klasov. Predškolské zariadenia nie sú zriadené v obciach Veľký Lapáš, Malé a Veľké Chyndice, Žitavce a Malý Cetín. Niektoré budovy, v ktorých sa nachádzajú materské školy sú v nevyhovujúcom technickom stave, alebo nevyhovujú

z kapacitného hľadiska. V oboch prípadoch si vyžadujú úpravu, či je to rekonštrukcia alebo rozšírenie.

V území popri školských zariadeniach v slovenskom jazyku nájdeme aj zariadenia, kde vyučovanie prebieha v jazyku národnostnej menšiny, v maďarskom jazyku. Školy s vyučovacím jazykom maďarským sa nachádzajú v obci Dolné Obdokovce (I. stupeň ZŠ a súkromná stredná škola), v obci Pohranice (ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským pre II. stupeň) a vo Veľkom Cetíne (základná škola s vyučovacím jazykom pre I. a II. stupeň). Technický stav väčšiny budov základných škôl je v dobrom stave, nakoľko prešli rekonštrukciou najmä obnovy fasády, zateplenia a výmeny okien. Vybavenie škôl je na veľmi dobrej technickej úrovni. Školy sú vybavené počítačovými miestnosťami s pripojením na internet, dielňami, meotarmi a dataprojektormi či videoprojektormi, tlačiarňami, faxovými zariadeniami, skenermi a TV. Vo väčšine škôl chýba telocvičňa, alebo je v schátralom stave bez dostatočných alebo zničených a starých športových pomôcok, náradia a vybavenia. Základné školy sa zameriavajú na výčbu cudzích jazykov (najmä anglického a nemeckého jazyka) a informatiky. Tieto predmety majú zaradené do povinných predmetov v rámci vyučovania. Žiaci sa mimo vyučovacích hodín môžu venovať rôznym aktivitám a krúžkom, v závislosti od ponuky školy, napr.: dramatický krúžok, šachový a tanečný krúžok, prírodovedné a športové krúžky (so zameraním na tenis, futbal, gymnastiku, športové hry, strelbu), krúžok šikovních rúk, výtvarný krúžok, hasičský krúžok a mnohé iné.

Niektoré deti z územia navštevujú materské alebo základné školy mimo svojho bydliska. Dôvody, prečo sa rodičia rozhodnú dať dieťa do inej školy ako je tá miestna sú rôzne. Najčastejšie sa však rozhodujú podľa zamerania/ špecializácie školy, ktorú miestna škola neposkytuje. Ďalším dôvodom je fakt, že rodičia cestujú za prácou väčšinou do miest, a preto je pre nich výhodnejšie deti.

Sociálna infraštruktúra a občianka vybavenosť

Sociálna infraštruktúra a občianska vybavenosť jednotlivých obcí územia Dolnej Nitry sa dá charakterizovať ako priemerná. Sociálne infraštruktúra je charakterizovaná zariadeniami v oblasti kultúry, administratívy, športu, školstva, zdravotníctva a zariadenia sociálnych služieb. V území Dolnej Nitry sa nachádzajú rôzne športové zariadenia. Najväčšie zastúpenie spomedzi športových zariadení majú detské ihriská. Skoro v každej obci sa nachádza futbalové ihrisko. Výnimkou je obec Malý Cetín. Prevažná väčšina futbalových ihrísk by potrebovala zrekonštruovať (najmä tribúny, sprchy a sociálne zariadenia). V troch obciach sa nachádzajú telocvične, ktoré sú pridružené k základným školám. V obci Lúčnica nad Žitavou sa nachádza

strelnica. V piatich obciach sa nachádza posilňovňa, ktorá slúži vo voľnom čase najmä mladým ľuďom. V ôsmich obciach sa nachádza multifunkčné ihrisko, ktoré využívajú obyvatelia vo svojom voľnom čase. Obec Paňa disponuje budovou Centra voľného času, v ktorom sa obyvatelia obce stretávajú pri rôznych krúžkoch, tvorivých dielňach, v zimných mesiacoch pri stolnom tenise.

V území Dolnej Nitry sa nachádzajú 3 zdravotné strediská, a to v obci Pohranice, Golianovo a Veľký Cetín, kde ordinuje všeobecný lekár, detský lekár a zubár. Vo Vinodole nájdeme samostatne ordinujúceho lekára, zdravotné stredisko sa v obci nenachádza. V obci Pohranice sa nachádza aj zubný technik. V štyroch obciach sa nachádza lekárne.

Verejno-súkromné partnerstvo nedisponuje zariadením sociálnych služieb. Opatrovateľská služba sa nachádza v obci Veľký Cetín, a tá poskytuje služby len čiastočne.

Do skupiny sociálnych zariadení v území Dolnej Nitry patrí zariadenie – Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých v Klasove. Ako jediné zariadenie tohto charakteru v území Dolnej Nitry poskytuje svojim chránencom celoročný pobyt. Domov sociálnych služieb je zriadený v budove neogotického kaštieľa, ktorý bol prestavbami prispôsobený kapacitne, aj vybavením na účel, ku ktorému bol určený.

V domove je umiestnených približne 140 klientov rozličných vekových kategórií s mentálnym či zmyslovo-telesným postihnutím s rozličným stupňom postihnutia.

Tabuľka č. 3.22 Vybavenie obcí miestnymi službami

ŠPORTOVÉ ZARIADENIA				
<i>Futbalové ihrisko</i>	<i>Detské ihrisko</i>	<i>Telocvičňa</i>	<i>Strelnica</i>	<i>Posilňovňa</i>
16	20	3	1	5
<i>Športový areál</i>	<i>Športová hala</i>	<i>Štadión</i>	<i>Fitness centrum</i>	<i>Sauna</i>
5	0	1	1	0
<i>Motokárová dráha</i>	<i>Kolkáreň</i>	<i>Bazén</i>	<i>Tenisový kurt</i>	<i>Jazdiareň</i>
0	0	0	1	0
<i>Multif. ihrisko</i>	<i>CVČ</i>			
8	1			
ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIA				
<i>Zdravotné stredisko</i>		<i>Lekár (detský, všeobecný, zubár)</i>		<i>Lekárne</i>
3		9		4
ZARIADENIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB				
<i>Domov dôchodcov</i>			<i>Opatrovateľská služba</i>	
0			1	

Zdroje: Obecné úrady územia Dolná Nitra

✓ **Kultúrne a historické zdroje**

Kultúrno-spoločenský život v území je pomerne uspokojivý. Starajú sa oň najmä miestne spolky, spevácke skupiny, folklórne skupiny a ostatné záujmové organizácie. Celkovo je na území 61 záujmových organizácií, ktoré združujú 2 252 obyvateľov. Každá organizácia sa venuje aktivitám, ktoré sú v súlade s ich predmetom činnosti, a v súlade s ním usporadúvajú rôzne kultúrno-spoločenské aktivity pre obyvateľov celého územia a aj z okolia. Medzi najobľúbenejšie aktivity patria plesy, zábavy, prehliadky speváckych skupín a folklórnych spolkov, jarmoky, vianočné akademie a pod.. Väčšinou však ide o aktivity lokálneho charakteru. Významnejšími aktivitami, ktoré presahujú lokálny/regionálny charakter aj s medzinárodnou účasťou sú Furmanské preteky v Golianove, či Majster ranča v Malom Lapáši, prípadne aktivity pod záštitou organizácie Csemadok a Kultúrne združenie podzoborských obcí, napr. stretnutie generácií, ktorá sa realizuje vždy v inej obci Podzoboria.

Tabuľka č. 3.23 Organizácie a občianske združenia pôsobiace na území RZ Dolná Nitra o. z.

Typ záujmov organizácie	Počet
CSEMADOK	4
Jednota dôchodcov Slovenska	3
Miestne spolky Slovenského červeného kríža	5
Folklórne súbory a spevácke skupiny	9
Dobrovoľný hasičský zbor	3
Poľovnícke združenia	7
Kynologický klub	2
Občianske združenia	5
Športové kluby	8
Mládežnícke organizácie	3
Klub vinohradníkov	7
Organizácie zdravotne postihnutých	2
Senior klub	1
Dychová hudba	1
Materské centrum	1
Spolu	61

Zdroj: Obecné úrady územia Dolná Nitra

Verejno-súkromné partnerstvo Dolná Nitra disponuje kultúrnymi domami v 16 obciach zo 17. Múzeá sa nachádzajú iba v 2 obciach územia. Ide o tzv. „ľudové domy“ zamerané na prezentáciu tradícií, spôsobu života a prácu našich predkov. Popri nich existujú v území Dolnej Nitry 3 kaštiele, v Lúčnici nad Žitavou, v Žitavciach a v Klasove (dnes zariadenie sociálnych služieb), 3 kúrie, v obci Pohranice, v Klasove a v obci Paňa. Z hľadiska ochrany životného prostredia sa v území Dolná Nitra nachádza 1 chránené územie v obci Žitavce – Žitavský luh, ktoré je zapísané v NATURA 2000 ako chránené vtáčie územie. Jediný chránený strom, na

území Dolnej Nitry sa nachádza v obci Pohranice a je ním „Lipa Rákócziho“ zasadená na pamiatku slávnych čias zemana z Pohraníc, Imricha Barko.

Tabuľka č. 3.24 Kultúrne a historické zariadenia v obciach RZ Dolná Nitra o. z.

Názov	počet	Názov	počet
kultúrny dom	16	Galéria, kino	-
múzeum	2	farský úrad	7
pamätná izba	-	sochy	28
knížnica	16	kúrie	3
klub dôchodcov	3	parky	13
Klub mládeže	-	chránené územia	1
kostol	17	chránený strom	1 - lipa
Hrad	-	Archeolog. náleziská	1
kaštieľ	2	technické pamiatky	3
kaplnka	13	pamätné miesta	6
Božie muky	11	významné hroby	3
iné – Lurdská jaskyňa, Kamenné kríže, židovský cintorín, ľudový dom	18	zvonice	6

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

Nitra a jej okolie patrí medzi najvýznamnejšie archeologické náleziská na Slovensku, čo potvrdzujú i nálezy v jednotlivých obciach regiónu Dolnej Nitry. Archeologické prieskumy a nálezy dokázali, že toto územie je dlhodobo osídlené už minimálne 4000 rokov. V geografickom areáli obcí Dolnej Nitry sa zistili sídliská z doby bronzovej a železnej. Tiež boli objavené hallštatské, laténske a slovanské sídliská a objekty a nálezy karpatskej mohylovej kultúry, bádenskej kultúry, lengyelskej kultúry. V Dolných Obdokovciach sa našli objekty tzv. fűzesabonyskej kultúry a čačianskej kultúry. Tiež sa v obci zachovali aj zvyšky panónskej keramiky a početné nálezy zo stredoveku (9. – 16. storočie). V obci Žitavce sa našlo sídlo germánskej kultúry z 2.-3. storočia p. n. l..

Na prelome 5. a 6. storočia sa na tomto území usadili slovanské kmene a začlenilo sa pod Veľkú Moravu. Po zániku Veľkej Moravy sa územie Dolnej Nitry dostalo pod vládu Uhorska cca na 1000 rokov. Tureckými vpádmi na územie a bitkou pri Moháči v r. 1526 sa územie Uhorska rozdelilo na uhorskú, sedmohradskú a tureckú časť. Slovensko sa na 150 rokov stalo pohraničnou zónou a muselo odvádzať čiastky Turkom (aj územie Dolnej Nitry). Za zmienku z histórie obce Vinodol stojí, že popri nej viedla známa obchodná cesta – tzv. jantárová cesta. Najstaršia písomná zmienka sa týka obce Pohranice. Ide o listinu, ktorou Gejza I. daroval časť obce benediktínskemu opátstvu v Hronskom Beňadiku, a pochádza z roku 1075. Ide teda o zmienku ešte pred najstarších listín z nášho územia – Zoborské listiny. Väčšina obcí z územia Dolnej Nitry sa objavuje už v spomínaných listinách z rokov 1111 a 1113 (2. polovica

12. stor. – 13. stor.). Majetky obcí tohto územia vlastnila po stáročia Cirkev a boli súčasťou majetkov Zoborského kláštora, či kláštora v Hronskom Beňadiku, striedavo patriace ostrihomskému biskupstvu a nitrianskemu opátstvu, a neskôr patrili zemianskym rodinám. Okrem tatarských vpádov a tureckých vpádov, kedy bolo územie pustošené a plienené, si ťažkou skúškou prešli obyvatelia územia aj počas I. a II. svetovej vojny, ale taktiež aj pri rôznych epidémiách, požiaroch či prírodných katastrofách, ktoré ich sprevádzali počas stáročí. Za zmienku tiež stojí, že severne od obce Žitavce (na ľavom toku rieky Žitavy) bola postavená protiturecká pevnosť Zemný hrad – „Fidvár“, a na kopci Syslací vršok (k. ú. Žitavce) bola postavená vysunutá vartovka Zemného hradu.

V území Dolnej Nitry medzi kultúrnymi národnými pamiatkami prevažujú najmä kostoly. Medzi najstaršie kostoly z územia je možné zaradiť kostol sv. Jána Krstiteľa v Dolných Obdokovciach postavený v románskom štýle a kostol Všetkých svätých v Pohraničiach, taktiež postavený v románskom slohu. Z neskoršie postavených možno spomenúť kostol Všetkých svätých v Paňa a kostol Mena Panny Márie v Klasove v barokovom slohu. Okrem kostolov patria medzi nehnuteľné národné pamiatky ďalšie sakrálne stavby (kríže a božie muky pri cestách, sochy a piliere) a v neposlednom rade prejavy ľudovej architektúry vo forme ľudových domov v obci Pohranice, kaštieľ v Lúčnici nad Žitavou a Žitavciach.

Tabuľka č. 3.25 Zoznam nehnuteľných Národných kultúrnych pamiatok v obciach RZ Dolná Nitra

Obec	Č.UZPF	Názov pamiatkového	Bližšie určenie PO	Vznik	Sloh
Dolné Obdokovce	1413/0	KOSTOL	r. k. sv. Jána Krstiteľa	2/2 12.st.	románsky
Klasov	1448/0	KOSTOL	r. k. Mena P.M.	1750	barok
Lúčnica nad Žitavou	1457/0	BOŽIA MUKA	prícestná	1848	
Lúčnica nad Žitavou	1459/1	PODSTAVEC	štvorboký, kamenný	1778	
Lúčnica nad Žitavou	1459/2	KRÍŽ S KORPUSOM	Ukrižovaný Kristus	1778	
Lúčnica nad Žitavou	1459/3	RELIÉF	Panna Mária Sedembolestná	1778	
Lúčnica nad Žitavou	1456/1	KAŠTIEĽ	solitér	1540	
Lúčnica nad Žitavou	1456/2	PARK		18.st.	
Lúčnica nad Žitavou	1458/0	KOSTOL	r.k.sv. Jána Nepomuckého	1763	
Paňa	1521/0	KOSTOL	r. k. Všetkých svätých	1722	barok
Pohranice	1529/0	DOM ĽUDOVÝ	hlina nabíjaná	zač.20.st.	
Pohranice	1530/0	DOM ĽUDOVÝ	tehla nepálená	zač.20.st.	
Pohranice	1526/0	KOSTOL	r. k. Všetkých svätých	11.-14.st.	románsky,
Veľké Chyndice	1558/1	KOSTOL	r. k. Narodenia P.M.	1.tretina 13.st.	
Veľké Chyndice	1558/2	NÁHROBNÍK	Gabriel Alapy	1745	
Veľký Cetín	1516/1	PILIER		ok.1757	
Veľký Cetín	1516/2	SÚSOŠIE	Panna Mária, Kristus-Pieta	ok.1757	
Veľký Cetín	1568/1	PILIER		1772	
Veľký Cetín	1568/2	SOCHA	Vir Dolorum	1772	

Žitavce	1589/1	PODSTAVEC S	trojboký, kamenný	1760	
Žitavce	1589/2	SOCHA	sv. Ján Nepomucký	1760	
Žitavce	11470/1	KAŠTIEĽ	solitér	1908-1910	
Žitavce	11470/2	OPLOTENIE S	oplotenie	1908-1910	
Žitavce	1590/0	SOCHA	Panna Mária	1881	

Zdroj: Krajský pamiatkový úrad Nitra

✓ **Typické črty územia, ktoré môžu byť základom pre budovanie identity.**

Charakteristické pre väčšinu obcí územia Dolnej Nitry je, že sa jedná o jazykovo zmiešané územie ako dôsledok prelínania dejín dvoch národov Slovákov a Maďarov. Prelínanie jazykov sa odráža napr. v reči, kedy niektoré miestne výrazy pripomínajú maďarčinu resp. slovenčinu. Taktiež sa to odráža v kultúrnej oblasti, zvykoch a tradíciách. Odievanie malo spoločné črty, teda kroje v jednej obci sa podobali krojom v druhej obci, najmä farebnou kombináciou (čierno-bielej), teda nie každá obec mala vlastný typický kroj. Najviac sa podobali kroje v obciach, kde prevládali prvky maďarskej kultúry. Nechýbajú ani spoločné regionálne prvky tradičnej štruktúry zástavby či v oblasti architektúry, pre ktorú platí, že sa v minulosti uplatňovali a udržiavali celé stáročia regionálne prvky (urbanizmus dvorov, fasády objektov, zdobenie okien a dverí, farebnosť objektov, využívanie prírodných zdrojov z blízkeho okolia a pod.). Pôvodné domy v oblasti Nitry boli z nabíjanej hliny a z nepálených tehál, steny boli omazané a obielené s remeselne vyrobenými oknami.

Napriek tomu, že sa typická architektúra pomaly z územia vytráca, je možné nájsť v obciach niekoľko pomerne zachovalých príkladov tradičného ľudového staviteľstva (ľudové domy v Pohraničiach, Lúčnici nad Žitavou, Dolných Obdokovciach, sedliacke domy pochádzajúce zo začiatku minulého storočia v obci Klasov a iné).

Ďalšou typickou črtou spájajúcou územie Dolná Nitra sú historické štruktúry využívania krajiny s dlhou tradíciou v poľnohospodárstve a vinárstve. Územie je charakteristické miernymi zvlnenými lánmi polí. Na úrodných poliach sa pestovali a pestujú najmä obilniny a repka olejná. Poľnohospodárstvo malo v území Dolnej Nitry silné zázemie. Skoro v každej obci sa nachádzalo poľnohospodárske družstvo. Vďaka poľnohospodárskej prvovýrobe sa na celom riešenom území nachádza veľmi dobre vybudovaná cestná sieť, ktorá spája viaceré obce. Tieto „družstevné“ cesty sa v prevažnej miere využívajú najmä na rekreáciu a cykloturistiku. V okolí Nitry sa nachádzajú viaceré cyklistické trasy, ktoré spájajú mesto Nitra s okolitými mestami (Vráble, Topoľčany a iné) a významnými objektmi alebo miestami. Vzhľadom k tomu, že územie je mierne zvlnené v severnej časti a rovinaté v južnej časti územia, pre nenáročného cyklistu vytvára ideálny priestor na rekreáciu, ktorú je možné spojiť s agroturistikou. Na úrovni

NSK sa plánuje vybudovanie oficiálnej cyklotrasy vedúcej z mesta Nitra do Poľného Kesova, ktorá by mala zasahovať do územia Dolnej Nitry cez k. ú . Čechynce, Golianovo, Paňa, Lúčnica nad Žitavou a Žitavce.

Ďalšou spoločnou črtou územia je vinárstvo, ktoré má v území veľmi silnú tradíciu. Práve z tohto územia pochádza aj jedna z prvých písomných zmienok o pestovaní viniča na Slovensku (r. 1075). Táto stáročná tradícia pestovania viniča pretrváva v území dodnes, vytvára jeho charakteristickú identitu, ktorá sa odráža v spôsobe života jeho obyvateľov. Dodnes sa vo viniciach Dolnej Nitry zachovalo niekoľko pôvodných vinohradníckych pivníc, nazývaných i hajlochy (v Dolných Obdokovciach, Pohraniciach, Veľkom Cetíne, Klasove, Čechynciach, Vinodole, Malom Lapáši, Golianove a Lúčnici nad Žitavou). Typické vínne domčeky – hajlochy ide o malé prízemné stavby z nepálených tehál so vstupom na prístení, podopieraným drevenými trámami, v nadzemnej časti s prešovňou, z ktorej sa vchádzalo do podzemnej pivnice zaklenutej valenou klenbou. V obci Paňa sa zachovali cca 100-ročné kopané do zeme vínne pivnice. Vínnu tradíciu v území Dolnej Nitry dokumentuje aj vzácny vyrezávaný drevený obklad zobrazujúci strapce hrozna v rímsko-katolíckom kostole Ružencovej Panny Márie vo Vinodole. Územie je tiež významné tým, že sa v okolí Veľkého Cetína pestovala a pestuje vzácna odroda vínnej révy „Cetínska biela Kadarka“, ktorú na odporúčanie pil i samotný uhorský prímás, ostrihomský arcibiskup, kardinál Peter Pázmány.

Viacerí vinári z územia (Čechynce, Dolné Obdokovce, Golianovo, Klasov, Lapáš, Lúčnica nad Žitavou, Pohranice, Veľký Cetín a Vinodol) sa každoročne zapájajú do Nitrianskeho vínneho festivalu, a reprezentujú tak územie a hlavne svoje vína pred návštevníkmi z blízkeho, ale aj ďalekého okolia. Okrem toho sa v obciach Dolnej Nitry konajú každoročne miestne a regionálne ochutnávky vín, do ktorých sa zapájajú malí i veľkí vinári z celého územia, ale i vinohradníci zo zahraničných partnerských obcí.

✓ **Situácia v bývaní a vybavenosti bytového fondu**

Územie verejno-súkromného partnerstva bolo osídlené už v praveku a doposiaľ poskytuje vhodné podmienky na bývanie, nakoľko má veľmi výhodnú polohu ku krajskému mestu Nitra a mestu Vráble. Bytový fond Dolnej Nity tvorí spolu 5 600 rodinných domov a 37 bytových domov. Počet trvalo obývaných domov je 4 980, čo predstavuje 89,00 % z celkového bytového fondu, 5 637 domov. V bytových domoch tak žije 0,66% obyvateľstva, jedná sa o typický vidiecky ráz osídlenia.

Tabuľka č. 3.26 Štruktúra bytového fondu v RZ Dolná Nitra o. z.

RZ Dolná Nitra	Rodinné domy			Bytové domy				Spolu v domovom a bytovom fonde
	Obývané	Neobývané	Spolu	Obývané	Neobývané	Spolu	Byty v bytových domoch spolu	
	4980	620	5600	37	0	37	304	5904

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra, r. 2014

Pri členení rodinných domov a bytových domov podľa roku výstavby prevládajú rodinné domy postavené do r. 1945 a od r. 1946 do r. 1970.

Tabuľka č. 3.27 Obdobie výstavby rodinných a bytových domov v obciach RZ Dolná Nitra o.z.

RZ Dolná Nitra	V rodinných domoch	V bytových domoch	V domovom fonde spolu
do r. 1945	2165	0	2165
1946 - 1970	1473	3	1476
1971 - 1980	496	9	505
1981 - 1990	396	3	399
1991 - 2000	243	0	243
2001 - 2010	388	11	399
2011 - 2013	280	11	291
Spolu	5441	37	5478

Zdroj: obecné úrady RZ Dolná Nitra

Domový a bytový fond na území Dolnej Nitry tvorí spolu 5 637 domov a bytov. V rámci domového fondu je trvalo obývaných 88,93 % a zbytok tvoria neobývané domy. Priemerný vek rodinných domov je cca 42,56 roku. Medzi vlastníkmi rodinných domov prevládajú najmä fyzické osoby 99,84%, právnické osoby 0,11 % a len v prípade 0,05% sú vlastníkmi obce. Bytový fond územia Dolnej Nitry tvorí 37 bytových domov, ktorých priemerný vek je cca 18,17 rokov. Trvalo obývané sú všetky bytové domy. Medzi vlastníkmi bytových domov prevládajú obce 37,84%, fyzické osoby 32,43%, právnické osoby vlastní len 21,62% bytového fondu. Vo vlastníctve družstva je 8,11 bytových domov.

Tabuľka č. 3.28 Vlastníctvo domového a bytového fondu v obciach RZ Dolná Nitra o. z.

RZ Dolná Nitra	Rodinné domy	V % rodinné domy	Bytové domy	V % bytové domy	Spolu
Domov spolu	5 600	100	37	0,66	5 637
Trvale obývané domy	4 980	88,93	37	100	5 017
v %	88,34		11,66		100
Vlastníctvo štát	0	0	0	0	0
Vlastníctvo b. družstvo	0	0	3	8,11	3
Vlastníctvo obec	3	0,05	14	37,84	17
Vlastníctvo FO	5591	99,84	12	32,43	5603
Vlastníctvo PO	6	0,11	8	21,62	14
Vlastníctvo ostatné	0	0	0	0	0
Neobývané	620	11,07	0	0	620

Priemerný vek domu	42,56	18,17	30,36
--------------------	-------	-------	-------

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

Vybavenosť domov základnou infraštruktúrou úzko súvisí s vybavenosťou obce, od ktorej sú závislé domácnosti. Ak má obec dobudovanú technickú infraštruktúru, tak väčšina domácností v obci využíva tieto služby.

Všetky obce riešeného územia sú plynofikované a napojené na verejnú vodovodnú sieť. Na plynovú sieť je napojených 82,26 % z celkového počtu a na verejnú vodovodnú sieť je napojených 81,72 % domácností. Kanalizačná sieť je dobudovaná len v 7 obciach zo 17 a pripojených domácností je len 32,16 %, septikom alebo domácou ČOV disponuje 42,86 %. Z celkového počtu domácností splachovací záchod má 84,85 % a kúpeľňu 83,18 % domácností.

Tabuľka č. 3.29 Infraštruktúra a vybavenosť domácností v obciach RZ Dolná Nitra o. z.

Vybavenie bytov a domov	Počet	%
Domov a bytov spolu	5904	100
s plynom	4857	82,26
s vodovodom	4825	81,72
s kanalizačnou prípojkou	1899	32,16
septikom alebo domácou ČOV	2531	42,86
splachovacím záchodom	5010	84,85
kúpeľňou	4911	83,18

Zdroj: obecné úrady RZ Dolná Nitra

Vybavenosť obcí technickou infraštruktúrou je na pomerne dobrej úrovni. Všetkých 17 obcí je plynofikovaných a vybavených verejným vodovodom. Rozvod plynu prechádza územím v celkovej dĺžke 70.480,00 m a vodovodná sieť v dĺžke 80.817,26 m. Kanalizačná sieť je vybudovaná len v obciach Babindol, Čechynce, Dolné Obdokovce, Klasov, Malý Lapáš, Malý Cetín a Pohranice. Čiastočne vybudovaná je v obci Golianovo, Paňa, Malý Cetín, Veľký Cetín a Lúčnica nad Žitavou. V ostatných obciach riešeného územia kanalizácia absentuje, ale projektové štúdie sú buď vypracované alebo sú v štádiu riešenia. Vlastnou ČOV disponuje 6 obcí (Veľký Cetín, Pohranice, Malý Lapáš, Klasov, Dolné Obdokovce, Čechynce). Vlastným vodným zdrojom disponujú 2 obce (Klasov a Pohranice), ostatné obce z riešeného územia sú napojené na vodnú nádrž v Gabčíkove, vodný zdroj Jelku, vodojem Koliňany a vodný zdroj Vráble.

Cestná sieť v území Dolnej Nitry je pomerne dobre vybudovaná. Cestná infraštruktúra je tvorená najmä miestnymi komunikáciami v celkovej dĺžke 110,22 km. Spojenie s hlavnými cestami je veľmi dobré, keďže sa jedná o spádové územie miest Nitra a Vráble. V každej obci sa nachádza autobusová zastávka. Autobusové spojenia smerujú najmä do krajského mesta

Nitry a mesta Vráble. Expresné autobusové spojenie nemá žiadna obec. Územím prechádza aj železničná sieť o dĺžke 3,00 km, na ktorej sú vybudované 2 zastávky, železničná trať prechádza len obcou Lúčnica nad Žitavou.

Zlepšovaniu kvality životného prostredia prispieva aj zaobchádzanie s komunálnym odpadom, ktorý je na veľmi dobrej úrovni vo všetkých obciach riešeného územia. Zber komunálneho odpadu sa v obciach deje každé dva týždne, v letných mesiacoch aj každý týždeň. Všetky obce sú zapojené do organizovaného separovaného zberu. Každá domácnosť disponuje 3 kontajnermi na separáciu (papiera, plastov a bio odpadu). Raz ročne sa zbiera sklo (okrem toho sú v obciach umiestnené zberné nádoby), elektro odpad. V jarných mesiacoch sa dobrovoľníci zúčastňujú zberu odpadu v extravilánoch obcí, a snažia sa vyčistiť chotár od čiernych skládok, ktoré tam v priebehu roka vznikli.

Tabuľka č. 3.30 Vybavenie územia technickou infraštruktúrou

Infraštruktúra	Charakteristika
Cestná sieť v km	110,22 km
cesty 1. kategórie	1,3 km
cesty 2 kategórie	33,65 km
cesty 3 kategórie	34,97 km
ostatné	42,40 km
železničná sieť	3,00 km
plyn	70 480,00
kanalizácia	40 206,00
ČOV	5
vodovod	80 817,26
vodný zdroj	2
domové ČOV	181
zber TKO	všetky obce
klasický	všetky obce
separovaný	všetky obce
spôsob vykurovania	plyn, TP, elektrina
vedenie elektrickej energie	
vzdušné	15 obcí
káblové	6 obcí
Vlakové spoje	
železničná zastávka	2 zastávky
železničná stanica	žiadna obec
Autobusové spojenie	
autobusová zastávka	všetky obce
expresné spojenie	žiadna obec
telefónny rozvod	všetky obce

rozhlas	všetky obce
káblová TV	3 obce
regionálne trasy TI	2 obce
medzinárodné trasy TI	1 obec

Zdroj: obecné úrady RZ Dolná Nitra

Majetok obcí

Každá obec z územia Dolnej Nitry vykazuje rozdielne hodnoty majetku. Najväčším majetkom vyjadreným v účtovnej hodnote disponuje obec Klasov, Veľký Cetín, Dolné Obdokovce, Babindol a Veľký Lapáš. Posledná účtovná hodnota majetku všetkých obcí RZ Dolná Nitra predstavuje 11.9 mil. eur..

Tabuľka č. 3.31 Majetok obcí RZ Dolná Nitra o. z.

OBCE RZ DOLNÁ NITRA	POSLEDNÁ ÚČTOVNÁ HODNOTA MAJETKU
Babindol	1.355.280,66
Čechynce	975.924,58
Dolné Obdokovce	1.514.169,90
Golianovo	551.739,75
Klasov	2.702.587,00
Lúčnica nad Žitavou	147.880,73
Malé Chyndice	422.945,44
Malý Cetín	160.512,13
Malý Lapáš	975.775,54
Melek	363.284,29
Paňa	170.308,47
Pohranice	79.950,75
Veľké Chyndice	164.246,09
Veľký Cetín	2.257.327
Veľký Lapáš	1.313.531
Vinodol	87.257,98
Žitavce	42.828,36
SPOLU	11.930.269,01 eur

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

Aj napriek tomu, že niektoré obce disponujú väčším majetkom, len v 4 obciach nájdeme voľné hospodárske budovy, ktoré sú vo vlastníctve obcí, a ktoré by bolo možné po rekonštrukcii využívať na sociálne účely, spoločenské alebo podnikateľské aktivity.

Tabuľka č. 3.32 Zoznam voľných hospodárskych budov v RZ Dolná Nitra o. z.

Voľná budova a jej umiestnenie	Majiteľ	Súčasná hodnota v EUR	Stav v akom sa nachádza	Záujem/Nezáujem majiteľa využiť budovu a na čo
--------------------------------	---------	-----------------------	-------------------------	--

Budova starej MŠ	obec Čechynce			záujem obce o rekonštrukciu na CVČ
Predajňa potravín	obec Golianovo		nutná rekonštrukcia	
Budova bývalej ZŠ	obec Lúčnica nad Žitavou	1.961,98		
Budova bývalej ZŠ	Obec Malé Chyndice	40.851,66	dobry	prenájom

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

✓ Ekonomické zdroje – oblasť podnikania

Priemerná nezamestnanosť v okrese Nitra dosahuje 8,64 %, na území Dolnej Nitry nezamestnanosť dosahuje 12,34 % k 31.12.2014. Najnižšia nezamestnanosť sa eviduje v obci Malý Cetín 2,7 % a najvyššia v obci Vinodol 12,79 %

Tabuľka č. 3.33 Nezamestnanosť v RZ Dolná Nitra o. z.

RZ Dolná Nitra	Počet nezamestnaných	Muži	Ženy	V %
Babindol	30	14	16	3,12
Čechynce	55	22	33	5,72
Dolné Obdokovce	82	48	34	8,52
Golianovo	72	31	41	7,48
Klasov	94	42	52	9,77
Lúčnica nad Žitavou	66	35	31	6,86
Malé Chyndice	36	20	16	3,74
Malý Cetín	26	13	13	2,7
Malý Lapáš	24	11	13	2,49
Melek	47	23	24	4,89
Paňa	14	6	8	1,46
Pohranice	68	34	34	7,07
Veľké Chyndice	27	15	12	2,81
Veľký Cetín	93	40	53	9,67
Veľký Lapáš	77	38	39	8,00
Vinodol	123	67	56	12,79
Žitavce	28	14	14	2,91
Spolu	962	473	489	100

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Nitre, 2014

Najviac nezamestnaných obyvateľov z územia má najvyššie dosiahnuté vzdelanie Stredné odborné vzdelanie, 413 evidovaných obyvateľov. Druhú skupinu nezamestnaných tvoria obyvatelia s dosiahnutým úplným stredným odborným vzdelaním 253 evidovaných obyvateľov. Tretiu najväčšiu skupinu evidovaných nezamestnaných tvoria nezamestnaní s dosiahnutým najvyšším vzdelaním základným, 175 obyvateľov. Naopak najmenej evidovaných nezamestnaných je s dosiahnutým vzdelaním Vyššie odborné - 1 obyvateľ.

Tabuľka č. 3.34 Vzdelanostná úroveň nezamestnaných obyvateľov územia RZ Dolná Nitra o. z. evidovaných na Úrade práce

Vzdelanie	Počet
neukončené základné vzdelanie	6
Základné vzdelanie	175
Nižšie stredné odborné vzdelanie	0
Stredné odborné vzdelanie	413
Úplné stredné odborné vzdelanie	253
Úplné stredné všeobecné vzdelanie	24
Vyššie odborné vzdelanie	1
Vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa	16
Vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa	74
Vysokoškolské vzdelanie tretieho stupňa	0

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Nitre, 2014

Evidovaný počet nezamestnaných v území Dolnej Nitry je 962 obyvateľov. Najviac nezamestnaných je od 20 – 25 rokov, 155 evidovaných. Najmenej evidovaných nezamestnaných je od 60 rokov, 12 obyvateľov.

Tabuľka č. 3.35 Počet evidovaných obyvateľov RZ Dolná Nitra o. z. na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny

Podľa veku	Počet
< 20 rokov	31
20 - 25 rokov	155
25 - 30 rokov	134
30 - 35 rokov	94
35 - 40 rokov	134
40 - 45 rokov	91
45 - 50 rokov	98
50 - 55 rokov	108
55 - 60 rokov	105
>= 60 rokov	12

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Nitre, 2014

Podľa dĺžky evidencie uchádzačov o zamestnanie je najviac evidovaných 190 obyvateľov pre obdobie 0 – 3 mesiace a postupne klesá. Najmenej je evidovaných uchádzačov o zamestnanie, 12 pre obdobie 43 – 48 mesiacov.

Tabuľka č. 3.36 Počet obyvateľov RZ Dolná Nitra o. z. evidovaných na úrade práce podľa dĺžky ich evidencie

Dĺžka evidencie	Počet
0-3 mesiace	190

4-6 mesiacov	158
7-9 mesiacov	107
10-12 mesiacov	85
13-18 mesiacov	103
19-24 mesiacov	77
25-30 mesiacov	54
31-36 mesiacov	49
37-42 mesiacov	31
43-48 mesiacov	12
nad 48 mesiacov	96

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Nitre, 2014

Zamestnanosť

Vo verejno-súkromnom partnerstve Dolná Nitra bolo k poslednému sčítaniu obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 navyše obyvateľov 23,72 % zamestnaných v priemyselnej výrobe, nakoľko územie má silné ekonomické zázemie s diverzifikovanou podnikateľskou základňou. V odvetví veľkoobchodu a maloobchodu pracuje 14,05 % obyvateľov. Hoci sa územie Dolnej Nitry vyznačuje poľnohospodárskou výrobou, len 4,9 % obyvateľov pracuje priamo v odvetví poľnohospodárstva.

Tabuľka č. 3.37 Odvetvová zamestnanosť obyvateľov RZ Dolná Nitra o. z.

Odvetvie hospodárstva	Spolu	V %
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	358	4,9
Ťažba a dobývanie	36	0,49
Priemyselná výroba	1 732	23,72
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	48	0,66
Dodávky vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	55	0,75
Stavebníctvo	762	10,44
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov	1 026	14,05
Doprava a skladovanie	398	5,45
Ubytovacie a stravovacie služby	198	2,71
Informácie a komunikácia	83	1,14
finančné a poisťovacie činnosti	91	1,25
Činnosti v oblasti nehnuteľností	61	0,84
Odborné, vedecké a technické činnosti	188	2,57
Administratívne a podporné služby	209	2,86
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	524	7,18
Vzdelávanie	430	5,89
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	331	4,53
Umenie, zábava a rekreácia	49	0,67
Ostatné činnosti	102	1,39
EA bez udania odvetví	621	8,51

Zdroj: OSDB 2011

Medzi najväčších zamestnávateľov vo verejno-súkromnom partnerstve Dolná Nitra patrí AB stav Malý Cetín, Agroland Klasov, Drevar Dolné Obdokovce, HYBRAV Dolné Obdokovce, Družstvo Lúčnica s. r. o. Lúčnica nad Žitavou.

Drevar Dolné Obdokovce – vznikla v roku 1993. Za 22 rokov pôsobenia na trhu prešla veľkým vývojom vo všetkých oblastiach jej činnosti a rozširovala sortiment ponúkaných výrobkov a služieb pre svojich zákazníkov. Momentálne sa zameriava na výrobu eurookien, drevených okien, dverí a drevohliníkových okien a širokej palety produktov z dreva od zárubní, vonkajších a vnútorných parapet, žalúzií až po pergoly, altánky, detské ihriská, parkové lavičky, smetné koše či masážne stoly, ihličnaté a listnaté rezivá, krovy, strešné krytiny a palubovky.

Penzión Agroland ** v obci Klasov, poskytuje ubytovacie služby a stravovacie služby s celoročnou prevádzkou. Pre hostí má pripravených 9 dvojlôžkových izieb a jeden apartmán. Na výber ponúka široký sortiment teplých a studených jedál. Vybavenie zariadenia dopĺňajú bar a kaviareň ponúkajúcu alkoholické a nealkoholické nápoje, miešané nápoje, coctaily a niekoľko druhov vysokokvalitnej kávy. V areály Penziónu Agroland sa nachádzajú dva tenisové kurty, ktoré ponúkajú svojim klientom možnosť relaxu vo forme aktívneho trávenia voľného času ako aj malý park v zadnej časti záhradky s niekoľkými zvieratkami, čo priťahuje najmä pozornosť najmenších návštevníkov. Penzión momentálne poskytuje zamestnanie 10 osobám, prevažne obyvateľom obce Klasov. Súčasťou penziónu je dvor – bažantnica, slúžiaca na chov a vypúšťanie bažantov do prírody s cieľom zachovať ich pôvodný stav.

AGILE s. r. o. bola založená v r. 1994 v objektoch a na pozemkoch bývalého Jednotného roľníckeho družstva Nitrany. Hlavnou činnosťou je poľnohospodárska výroba, nákladná a osobná doprava, predaj a servis poľnohospodárskej techniky a obchodná činnosť. Momentálne má firma stálych 20 zamestnancov a v letných mesiacoch zamestnáva sezónnych pracovníkov a brigádnikov z obce a okolitých obcí.

AB stav s. r. o. Malý Cetín bola založená v r. 1990. Zamestnáva 100 zamestnancov, vyučených v rôznych stavbárskych profesiách. Firma sa zaoberá stavebnou činnosťou zahŕňajúcou široký rozsah prác týkajúcich sa pozemného a inžinierskeho staviteľstva, výrobou betónovej zmesi, vrátane dopravy, výrobou stavebnej armatúry a prefabrikátov. Medzi ponúkané služby je zahrnutá aj doprava. Vzhľadom na charakter stavebnej činnosti firma vykonáva niektoré práce v priestoroch zákazníka.

Družstvo Lúčnica s. r. o. pôsobí v obci Lúčnica nad Žitavou a v okolitých obciach, kde obhospodaruje poľnohospodársku pôdu. Firma je zameraná na poľnohospodársku činnosť

(produkcia rastlinných produktov) a patrí jej aj obchod s poľnohospodárskymi produktmi. Zamestnáva 11 občanov z obce Lúčnica nad Žitavou. Firma sa sústreďuje na intenzívne využívanie poľnohospodárskej pôdy.

✓ Podnikateľské zázemie

Z hľadiska svojej lokalizácie medzi dvoma mestami Nitra a Vráble vytvára územie verejno-súkromného partnerstva vhodné podmienky pre podnikanie v oblasti sekundárneho a terciárneho sektoru, vďaka svojim klimatickým pomerom zas pre primárny sektor – poľnohospodárstvo. Ekonomickú základňu územia tvoria najmä podnikatelia – živnostníci. Podnikateľskú aktivitu tak reprezentuje 483 podnikateľských subjektov zapísaných do Živnostenského registra 255 (52,47%), podnikateľských subjektov zapísaných do Obchodného registra 180 (37,04%), a Samostatne hospodáriacich roľníkov 35 (10,49%).

Niektoré podnikateľské subjekty majú nadregionálny charakter a silný ekonomický vplyv v regióne. Jedná sa najmä o podniky v Dolných Obdokovciach (DREVAR a HYBRAV a. s.) a v Malom Cetíne (AB-STAV s. r. o.). Ekonomická štruktúra v Dolnej Nitre je diverzifikovaná a sformovali ju najmä podnikateľské subjekty pôsobiace v oblasti služieb. V obciach má zastúpenie tiež výrobný a spracovateľský priemysel.

Tabuľka č. 3.38 Prehľad podnikateľských aktivít na území Dolnej Nitry o. z. podľa podnikateľských subjektov

	Mikropodnik		Malý podnik		Stredný podnik		Veľký podnik		Spolu
	FO	PO	FO	PO	FO	PO	FO	PO	
Primárny sektor	36	13	0	2	0	0	0	0	51
Sekundárny sektor	27	27	0	0	0	0	0	0	54
Terciálny sektor	227	150	1	3	0	0	0	0	381
Spolu	290	190	1	5	0	0	0	0	486

Zdroj: www.orsr.sk, www.zrsr.sk, obecne úrady RZ Dolná Nitra

Zdroj: www.orsr.sk, www.zrsr.sk

Primárny sektor je v území Dolnej Nitry reprezentovaný len poľnohospodárskymi subjektmi - 36 samostatne hospodáriacich roľníkov a 12 podnikateľov a právnických osôb zapísaných podľa živnostenského registra, s prevahou poľnohospodárskych družstiev. Sekundárny sektor je zastúpený najmä podnikmi výrobného a spracovateľského charakteru.

Tabuľka č. 3.39 Zastúpenie subjektov v sekundárnom sektore v RZ Dolná Nitra o. z.

Činnosť	Počet	v %
Výroba kovových výrobkov	3	5,56
Stavebná výroba	6	11,11
Výroba kompozitných výrobkov a foriem	1	1,85
Odevná a textilná výroba	15	27,78

Kovovýroba	5	9,26
Výroba kožených a kožušinových výrobkov	1	1,85
Drevovýroba	3	5,56
Výroba jednoduchých výrobkov z dreva, kovu, gumy	4	7,41
Stolárstvo	10	18,52
Výroba tabakových výrobkov	1	1,85
Tesárska výroba	1	1,85
Výroba nábytku	1	1,85
Výroba chladiacich, ventilačných a filtračných zariadení	1	1,85
Výroba a oprava zlatých šperkov	1	1,85
Výroba a predaj zamkovej dlažby	1	1,85
SPOLU	54	100

Zdroj: www.orsr.sk, www.zrsr.sk

Tabuľka č. 3.40 Zastúpenie subjektov v terciárnom sektore v RZ Dolná Nitra o. z.

Činnosť	Počet	v %
Prevádzka zdravotníckeho zariadenia	6	1,58
Diagnostika a čistenie kanalizačných systémov	2	0,52
Cestná doprava	26	6,83
Autoservis	10	2,63
Odtáhová služba	2	0,52
Murárstvo	11	2,89
Stavebné práce	28	7,36
Inštalátorske práce	3	0,79
Maliarske a natieračské práce	5	1,31
Vodoinštalatérsvo	1	0,26
Maloobchod a veľkoobchod	114	29,92
Piliarska výroba a impregnácia dreva	3	0,79
Iné služby	13	3,42
Sprostredkovateľská činnosť	30	7,87
Montáž, rekonštrukcia a údržba vyhradených technických zariadení	10	2,63
Čistiace a upratovacie práce	7	1,84
Vŕtanie studní	4	1,05
Diskotekárska činnosť	3	0,79
Geodetické a kartografické služby	3	0,79
Lekárske služby	1	0,26
Zámočníctvo	10	2,63
Kovoobrábanie	7	1,84
Reklamné a marketingové služby	8	2,1
Účtovnícke služby	7	1,84
Poradenské služby	3	0,79
Geologické práce	1	0,26
Práce s poľnohospodárskymi mechanizmami	1	0,26
Počítačové služby a služby internetu	7	1,84
Tlmočnicke služby	1	0,26
Elektroinštalátorske práce	4	1,05
Zváračské práce	7	1,84
Oprávnenské služby	1	0,26

Poskytovanie sociálnych služieb	1	0,26
Mäsiarske služby	1	0,26
Armovacie práce	1	0,26
Prenájom techniky, strojov a prístrojov	1	0,26
Prevádzkovanie čerpacej stanice	1	0,26
Reštauračné a pohostinské služby	10	2,63
Montáž, oprava chlorovacích prístrojov a dávkovačov	1	0,26
Krajčírské služby	1	0,26
Parkové, sadovnícke a záhradné služby	2	0,52
Služby v záhradníctve a poľnohospodárske	2	0,52
Podnikanie v oblasti nakladania s odpadmi	1	0,26
Kozmetické služby	6	1,58
Kamenárske práce	1	0,26
Autoklmpiarske práce	1	0,26
Autobazár	1	0,26
Klmpiarske práce	4	1,05
Výčap	1	0,26
Technik požiarnej ochrany	1	0,26
Astrologické poradenstvo	1	0,26
Tesárske práce	1	0,26
Práce so stavebnými mechanizmami	1	0,26
Práce zubného technika	2	0,52
Spolu	381	100

Zdroj: www.orsr.sk, www.zrsr.sk

Územie verejno-súkromného partnerstva má veľmi dobrý potenciál pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu, vidieckej turistiky a agroturistiky, ale momentálne nedisponuje dostatočne kvalitnou materiálno-technickou základňou pre ich rozvoj. Najviac stravovacích zariadení typu reštaurácia sa nachádza v štyroch obciach (Klasov, Malý Lapáš, Pohranice, a Veľký Lapáš). Kaviarňou disponujú obce Klasov a Pohranice, pizzeriou Golianovo, Veľký Cetín a Vinodol. Stravovacím zariadením typu jedáleň disponuje 5 obcí (Čechynce, Golianovo, Klasov, Lúčnica nad Žitavou a Veľký Cetín) pričom prevažne ide o školské jedálne.

Tabuľka č. 3.41 Stravovacie zariadenia na území RZ Dolná Nitra o. z.

Obec	Reštaurácia	Kaviareň	Vináreň	Pizzeria	Jedáleň
Čechynce					1
Golianovo				1	1 ZŠ
Klasov	1	1			1 ZŠ
Lúčnica nad Žitavou					1
Malý Lapáš	1				
Pohranice	1	1			
Veľký Cetín				1	1
Veľký Lapáš	2				
Vinodol				1	

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

Na území verejno-súkromného partnerstva Dolná Nitra je možné ubytovať sa v 5-tich zariadeniach, ktoré poskytujú aj reštauračné služby. V obci Klasov je to Penzión Agroland **, ktorý má kapacitu 20 lôžok a svojim klientom ponúka možnosť aktívneho trávenia voľného času na dvoch tenisových kurtoch, alebo možnosť návštevy malého parku v zadnej časti záhradky s niekoľkými zvieratkami, ktoré priťahujú pozornosť najmä najmenších návštevníkov. Vo Veľkom Cetíne priamo vo vinohradoch poskytuje ubytovacie služby zariadenie VIONOMA s kapacitou 8 lôžok. Penzión VINOMA sa nachádza v idylickom prostredí vinohradov. Na hlavnom ťahu Nitra – Vrábľa poskytujú ubytovacie služby 3 zariadenia, Ranč Nový Dvor v k. ú. Malý Lapáš a vo Veľkom Lapáši Penzión HOFFER s kapacitou 22 lôžok a Penzión u Bosorky s kapacitou 12 lôžok, ktorý má k dispozícii pre záujemcov wellness centrum. V území sa nenachádzajú žiadne zariadenia typické pre vidiecky cestovný ruch, ubytovanie na súkromí či vidiecke domy.

Tabuľka č. 3.42 Ubytovacie zariadenia na území RZ Dolná Nitra o. z.

Obec/názov	Kapacita	Adresa	Stravovanie
Klasov – Penzión Agroland	20	Klasov 301, 951 53	áno
Malý Lapáš – Ranč Nový dvor	26	Malý Lapáš 1, 951 04	áno
Veľký Cetín - VINOMA	8	Vinohrady 57, Veľký Cetín, 951 05	áno
Veľký Lapáš – Penzión u Bosorky	12	Veľký Lapáš 951 04	áno
Veľký Lapáš – Penzión HOFFER	22	Veľký Lapáš 951 04	áno

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

Popis doteraz realizovaných aktivít v území, ich význam, prípadné nedostatky a pod.

Verejno-súkromné partnerstvo Dolná Nitra sa v r. 2008 zapojilo do výzvy MP SR o podporu z Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013 (v rámci osi 4 – prístup LEADER), kde získalo podporu z finančných prostriedkov z EÚ vo výške 2. 086.680 eur. V programovom období PRV SR 2007 – 2013 čerpalo z podpory 11 členských, zakladajúcich obcí (Babindol, Čechynce, Dolné Obdokovce, Golianovo, Klasov, Malý Cetín, Paňa, Pohranice, Veľký Cetín, Veľký Lapáš a Vinodol). Podporené boli projekty v rámci opatrenia Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo (domy smútku, obecné úrady, kultúrne domy, viacúčelové ihriská, amfiteátre, ľudový dom, CVČ, športový areál, autobusové zastávky) a z opatrenia Obnova a rozvoj obcí (verejné priestranstvá, chodníky, osvetlenie, lávka), a z opatrenia Vzdelávanie a informovanie (školenia o rozvoji územia Dolnej Nitry).

Za roky 2007 – 2013 sa prijalo celkovo 63 projektov (obce + občianske združenia z územia), z toho schválených a podporených zo strany Pôdohospodárskej platobnej agentúry bolo 55 projektov konečných prijímateľov a predkladateľov projektov.

Potreba riešiť dané projektové zámery v rámci opatrení vzišla z **podnetov** obyvateľov územia. Cieľom daných projektov bolo zvýšiť štandard života obyvateľov RZ Dolná Nitra vytvorením udržateľnej kvality životného prostredia a zatraktívnením územia do roku 2015. Realizáciou rekonštrukcií obecných budov (kultúrnych domov, domov smútku a obecných úradov) sa zvýšil štandard poskytovaných služieb pre obyvateľov územia, ale i návštevníkov. Rekonštrukciou a výstavbou chodníkov, lávok a autobusových zastávok sa zvýšila bezpečnosť obyvateľov a zlepšil sa prístup v jednotlivých obciach k daným spoločenským objektom. Úpravou verejných priestranstiev a výstavbou detských ihrísk a multifunkčných ihrísk sa zlepšil vzhľad a tvárnosť obce a poskytol sa tak priestor na lepšie trávenie voľného času pre deti a dospelých, a rozvoj športovo-pohybových aktivít.

Jednou z realizovaných aktivít v území boli informačné aktivity v rámci opatrenia Vzdelávanie a informovanie, ktoré sa konali v r. 2015. Hlavným cieľom informačných aktivít bolo zvýšenie informovanosti cieľovej skupiny vzdelávaním, potrebným pre zapájanie verejnosti do rozvoja územia Dolná Nitra.

Verejno-súkromné partnerstvo Dolná Nitra realizovalo 4 projekty spolupráce v spolupráci so 4 schválenými verejno-súkromnými partnerstvami v PRV SR 2007 – 2013 (MAS RADOŠINKA, MAS Požitavie Širočina, MAS Dudváh a MAS Stará Čierna voda) a s 3 verejno-súkromnými partnerstvami podporenými len v rámci dotácie z Nitrianskeho samosprávneho kraja. 3 projekty spolupráce boli zamerané na vznik a propagáciu regionálneho značenia na nitrianskom vidieku – regionálna značka „regionálny produkt PONITRIE“. Regionálna značka predstavuje systém značenia „domácich“ výrobkov, ktoré sa svojím charakterom viažu k určitému územiu. Ide najmä o podporu miestnych výrobcov, remeselníkov a producentov spojenú s propagáciou. Certifikát a značku „regionálny produkt PONITRIE“ už získalo 17 výrobcov, producentov a remeselníkov z územia pôsobnosti regionálnej značky.

Posledným projektom v rámci spolupráce medzi verejno-súkromnými partnerstvami bol projekt s názvom „Z vtáčej perspektívy“. Na tomto projekte sa podieľali dve MAS-ky, MAS RADOŠINKA a MAS Dolná Nitra. Cieľom projektu bolo budovanie rozvojového potenciálu v oblasti cestovného ruchu a pridanej hodnoty v oboch partnerských územiach. Predmetom projektu bola výstavba dvoch identických rozhľadní v území MAS RADOŠINKA a MAS

Dolná Nitra. Výstavbou rozhľadne Dolná Nitra sa vytvoril priestor pre aktívne trávenie voľného času a spoznávania regiónu jeho obyvateľmi.

3.2. SWOT analýza

Základom pre zostavenie SWOT analýzy bola analýza a zhodnotenie všetkých existujúcich zdrojov územia, výstupy z dotazníkového prieskumu a výstupy z verejných stretnutí, ktoré sa konali v každej obci územia MAS Dolná Nitra.

Tabuľka č. 2: SWOT analýza

Oblasť:	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
DOSTUPNOSŤ SÍDIEL A TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Výhodná geografická poloha územia RZ Dolná Nitra o. z. vzhľadom na póly rastu – Nitra a Vrábľe ✓ Blízkosť krajského mesta ✓ Existencia lokálnych centier miestneho významu (Spádové obce Klasov, Golianovo, Veľký Lapáš, Veľký Cetín a Vinodol) ✓ Relatívne dobre vybudovaná cestná sieť v rámci regiónu aj vo vzťahu k okolitým mestám ✓ Dobudovaný vodovod a plynovod ✓ Relatívne dobrá vybavenosť prvkami technickej infraštruktúry 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zlé dopravné prepojenie autobusovou hromadnou dopravou v prípade menších obcí (najmä vo večerných hodinách)/nepostačujúce dopravné spojenia s mestom resp. s okolitými obcami (najmä koncové obce) ✓ Nevyhovujúci stav cestnej siete v niektorých obciach ✓ Zlý stav miestnych chodníkov, lávok a mostov ✓ Nedobudovaná a nekompletná kanalizácia v regióne ✓ Nadmerný nárast individuálnej osobnej dopravy ✓ Nevybudované cyklistické a cykloturistické trasy 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ekonomický rozmach mesta Nitry a Vrábľe ✓ Dobudovať prepojenie v rámci mikroregiónu a odstrániť izoláciu niektorých „koncových obcí“ a znížiť časovú a finančnú náročnosť cestovania resp. dochádzania za prácou (napr. prechod medzi Dolnými Obdokovcami, Babindolom a Chyndicami) ✓ Dobudovať cyklochodníky zabezpečujúce dopravu osôb do a zo zamestnania v niektorých častiach regiónu ✓ Dobudovanie prvkov technickej infraštruktúry v celkom regióne RZ Dolná Nitra o. z. ✓ Dobudovanie chodníkov, rekonštrukcia lávok a mostov 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zhoršenie dostupnosti niektorých sídiel v dôsledku rušenia spojov medzimestskej hromadnej autobusovej dopravy ✓ Úpadok automobilového priemyslu v okolí regiónu (zrušenie priemyselných zón) ✓ Dopravné preťaženie hlavných ťahov, nadmerná hlučnosť ✓ Bezpečnosť na cestách
ŽIVOTNÉ PROSTREDIE,	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Relatívne čisté a kvalitné životné prostredie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nízke povedomie miestneho obyvateľstva vo vzťahu k životnému 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Možnosť záchrany tradičného genofondu 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Možné environmentálne záťažové plynúce zo skladovania a distribúcie

<p>OCHRANA PRÍRODY, KRAJINY A ZELEŇ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Priaznivé klimatické a pôdne podmienky pre intenzívnu poľnohospodársku výrobu (najmä pestovanie ovocia a viniča) ✓ Prítomnosť geotermálnych prameňov (Pohranice, Klasov, Golianovo) ✓ Existencia chránených prírodných území a osobitných území ochrany vyhlásených na základe osobitnej smernice o biotopoch a v rámci Natura 2000 ✓ V regióne nie sú výrazní znečisťovatelia životného prostredia ✓ Zavedený separovaný zber odpadu 	<p>prostrediu, následne nízky stupeň starostlivosti o životné prostredie a prírodu (vzťah k separácii odpadu, vznik čiernych skládok a pod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nízka krajinno-ekologická hodnota územia v dôsledku intenzívnej poľnohospodárskej výroby ✓ Nízka ekostabilizačná hodnota územia ✓ Slabé využívanie existujúceho prírodného potenciálu ✓ Nahrádzanie pôvodného genofondu inými cudzorodými monokultúrami 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Environmentálna výchova u miestneho obyvateľstva a zlepšenie jeho vzťahu k ochrane životného prostredia už od malých detí ✓ Likvidácia čiernych skládok ✓ Zlepšenie starostlivosti o prírodu a zlepšenie využívania existujúceho prírodného potenciálu (napr. za účelom rozvoja pohybového cestovného ruchu, využitie vodných plôch na rekreáciu, využitie geotermálnej energie – wellnesscentrum, kúpalisko, vykurovanie) ✓ Rozvoj ekologického poľnohospodárstva 	<p>agrochemikálií, uzatvorená skládka komunálneho odpadu, skládka komunálneho odpadu, azbestový areál (viď. Environmentálne záťaž)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Zhoršenie kvality životného prostredia v dôsledku intenzifikácie poľnohospodárskej výroby ✓ Devastácia pôvodného prírodného prostredia ✓ Zánik pôvodného genofondu ✓ Zhoršenie kvality životného prostredia v dôsledku zvýšenia frekvencie dopravy (čistota ovzdušia)
<p>SOCIO-EKONOMICKÁ OBLASŤ <i>A/ DEMOGRAFIA</i> <i>A SOCIOLOGICKÉ ASPEKTY</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kladné hodnoty migračného salda – imigrácia obyvateľov do regiónu ✓ Postupný nárast počtu obyvateľov – progresívny typ sídla ✓ Vysoké zastúpenie produktívnej zložky obyvateľstva 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Prírodný prírastok obyvateľov klesá ✓ Príliš veľa prisťahovalcov bez väzieb k obci ✓ Vandalizmus ✓ Vzdelanostná úroveň obyvateľstva 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Priaznivý demografický vývoj ✓ Zmena nárokov na bývanie a kvalitu poskytovaných služieb 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Narušené medzilidské vzťahy a prejavy intolerancie „skupinkovanie“ komunity ✓ Starnutie obyvateľstva v regióne, zhoršujúca sa sociálna štruktúra obyvateľov – dopad na školstvo a sociálnu politiku ✓ Nezačlenenie prisťahovaných

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Prevláda počet obyvateľov v predproduktívnom veku nad obyvateľmi v poproduktívnom veku 			<p>obyvateľov do dedinského kolektívu a ich následné vyčlenenie (separácia)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Postupné upúšťanie od vidieckeho spôsobu života, zabúdanie na tradície ✓ Zhoršenie kvality životného prostredia v dôsledku nadmerne výstavby, či realizácii projektových zámerov nerešpektujúcich historické súvislosti a lokálne špecifiká ✓ Deštruktívne aktivity obyvateľov, vandalizmus a neschopnosť vysporiadať sa s ním
<p>SOCIO-EKONOMICKÁ OBLASŤ <i>B/ Zamestnanosť a podnikanie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Relatívny dostatok pracovných príležitostí v regióne a jeho okolí ✓ Dobrý vzťah samospráva – podnikateľ ✓ Relatívne nízka miera nezamestnanosti ✓ Ekonomická stabilita firiem podnikajúcich v obciach ✓ Relatívne diverzifikovaná ekonomická základňa ✓ Samozásobovateľská činnosť občanov, nadprodukcia biopotravín 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Málo pracovných miest priamo v samotných obciach ✓ Absencia živnostenských služieb v niektorých obciach 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ochota obyvateľov či miestnych podnikateľských subjektov poskytovať služby ubytovania na súkromí či realizáciu aktivít v oblasti agroturizmu, cestovného ruchu a pod. ✓ Ďalšia podpora na produkty označené regionálnou značkou (regionálnych produktov) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Prírodný odpor verejnosti voči implementácii projektov cestovného ruchu

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vhodný prírodný potenciál pre diverzifikáciu poľnohospodárskej výroby ✓ Zastúpenie podnikateľských subjektov v oblasti priemyslu – stavebníctvo, strojárstvo, drevovýroba 		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rastúci záujem o bioprodukty, regionálne produkty ✓ Podpora ochoty podnikateľ a samozamestnania (investičné stimuly) ✓ Vytvorenie ďalších pracovných miest diverzifikáciou činnosti v poľnohospodárstve ✓ Podpora malého podnikania (tvorba stimulov na podporu podnikateľov) ✓ Zameranie miestnej ekonomiky na ekoturizmus a agroturizmus 	
SOCIO-EKONOMICKÁ OBLASŤ <i>C/ Verejné služby</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vybudovaný bytový fond pre miestnych obyvateľov ✓ Záujem o individuálnu bytovú výstavbu najmä v centrách miestneho významu ✓ Funkčné a kvalitné predškolské a školské zariadenia ✓ Skúsenosť samosprávy s implementáciou prístupu LEADER a realizáciou projektov z iných zdrojov 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Absencia športových zariadení v menších obciach ✓ Sociálne služby ✓ Absencia zariadení sociálnej starostlivosti ✓ Slabý záujem obyvateľov o veci verejné ✓ Neochota obyvateľstva spolupracovať ✓ Zlý stav obecných budov v niektorých obciach regiónu 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vybudovanie spoločného sociálneho zariadenia pre obyvateľov regiónu ✓ Rekonštrukcia a modernizácia školských a predškolských zariadení ✓ Realizácia prístupu LEADER v programovom období 2014 – 2020 ✓ Využitie možnosti financovania rozvojových zámerov z fondov EÚ a národných zdrojov ✓ Podpora participácie obyvateľov na veciach 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nezáujem o partnerstvo subjektov v rámci obce i regiónu ✓ Podcenenie práce s verejnosťou a nízky stupeň jeho zapojenia do rozvojových zámerov obce ✓ Nevysporiadané majetkovo-právne vzťahy ✓ Neúspešnosť projektov zo štrukturálnych fondov s cieľom získať finančné prostriedky na realizáciu projektových zámerov

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Chýbajúce priestory pre trávenie voľnočasových aktivít v niektorých obciach ✓ Nedostatočná koordinácia spoločných rozvojových aktivít na úrovni RZ Dolná Nitra o. z. 	<p>verejných (zlepšenie informovanosti obyvateľov, napr. zlepšením komunikácie v smere občan a obec, aktualizáciou údajov na existujúcich obecných stránkach, vytvorenie webstránok v niektorých obciach, vzdelávanie)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Využiť existujúce voľné obecné budovy pre voľnočasové aktivity ✓ Rekonštrukcia verejných budov v zlom stave 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nedostatok finančných prostriedkov na spolufinancovanie aktivít obce ✓ Ekonomická a politická situácia ✓ Legislatíva
<p>SOCIO-EKONOMICKÁ OBLASŤ <i>D/ Kultúra, identita a iné</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Jazykovo zmiešané územia – mnoho obcí vytvára partnerstvá v zahraničí, najmä v Maďarsku ✓ Tradícia vinohradníctva a poľnohospodárstva s prevahou rastlinnej výroby ✓ Existencia objektov historického významu ✓ Existencia početných kultúrnych, spoločenských a športových organizácií a aktívnych jednotlivcov ✓ Organizovanie tradičných kultúrnych, spoločenských a športových podujatí 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Absencia doplnkových služieb cestovného ruchu ✓ Výchova a vzdelávanie mládeže ✓ Organizovanie mládeže a ich zapájanie do diania v obci ✓ Nedostatok „ozvláštnujúcich prvkov“ z kompozično-estetického hľadiska na verejných priestranstvách obcí (napr. pôvodná zeleň, prvky ľudovej architektúry príp. historicko-urbanistické prvky s regionálnymi charakteristikami a pod.) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Možnosť stavať na tradíciách pestovania viniča a využiť potenciál ukrytý vo vínnych domčekoch (vínna cesta) ✓ Využiť existujúce družstevné cesty pre rozvoj pohybového cestovného ruchu – budovanie cyklotrás, rozvoj pešej turistiky najmä v letnom období ✓ Vybudovať značené turistické a cykloturistické trasy v regióne ✓ Využiť existujúci potenciál pre rozvoj vidieckeho cestovného 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ubúdanie prvkov tradičnej architektúry – postupné zmenšovanie kultúrneho a historického dedičstva (technický stav, zmena životného štýlu, tradičných hodnôt)

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poľné cesty využiteľné pre pešiu turistiku v okolí obce aj vo vinohradoch za obcou ✓ Historické štruktúry využívania krajiny (vinohrady, ovocné sady a orná pôda) ✓ Ľudský potenciál na oživenie tradícií a tradičných remesiel 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Slabá propagácia kultúrneho, prírodného a historického potenciálu regiónu ✓ Existujúci kultúrny a historický fond v zlom chátrajúcom stave ✓ Historické a kultúrne pamiatky nie sú vo vlastníctve obcí 	<p>ruchu a agroturizmu (miestna artézska studňa, rybník, poľné cesty pre pešiu a cykloturistiku, ľudový dom obce, podujatia a pod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Investor – využitie geotermálnej vody napr. vytvorenie kúpaliska alebo wellness centra ✓ Pozdvihnutie kultúrnospoločenského života nad lokálnu úroveň realizáciou spoločných kultúrnych podujatí ✓ Oživenie „zatraktívnenie“ verejných priestranstiev ✓ Rozvoj poľovníctva, rybárstva a včelárstva ✓ Zlepšenie marketingu územia regiónu ako aj tvorba propagačných materiálov ✓ Zriadenie CVC pre mladých (zamestnať mladých krúžkami, voľnočasovými aktivitami) 	
--	---	--	--	--

3.3. Identifikácia potrieb

K vypracovaniu problémovej analýzy slúžili okrem údajov z auditu zdrojov, údajov z jednotlivých verejných stretnutí zhrnutých vo SWOT analýze aj výstupy z ďalších pracovných stretnutí realizovaných na úrovni MAS (22.10.2015, 20.10.2015 – zahŕňajúce stretnutia so zástupcami verejnej správy a občianskych združení) aj pracovné stretnutia podľa vybraných sektorov (pracovné stretnutie so zástupcami z radov podnikateľov, poľnohospodárov – 11.11.2015), ktorých účastníci sa vyjadrovali k spracovanej SWOT analýze, povedali svoj názor k hlavným problémom rozvoja územia ako aj oblastí, ktoré zatupovali. Na stretnutia boli pozvaní predstavitelia samospráv, škôl, členov MAS, podnikateľov, poľnohospodárov, občianskych združení. Všetky stretnutia boli otvorené verejnosti, nakoľko boli poslané prostredníctvom elektronickej pošty všetkým obyvateľom z územia RZ Dolná Nitra o. z. z databázy kontaktov, boli zverejnené na webstránke MAS a prostredníctvom webstránok obcí, resp. obecných informačných panelov, verejných rozhlasov a webových stránok členských obcí. Pre šírenie informácií o realizovaných aktivitách MAS využila ako médium aj sociálne siete.

K problémovej analýze prebehli 2 stretnutia (22.10.2015 a 18.11.2015). Účastníci na prvom stretnutí identifikovali hlavné problémy rozvoja územia.

Zadefinovanie problémov

- ✓ Slabý záujem obyvateľov o veci verejné
- ✓ Absencia a nedobudovanosť kanalizácie
- ✓ Slabý vzťah obyvateľov k ochrane životného prostredia
- ✓ Nedostatočná infraštruktúra voľného času
- ✓ Miestne komunikácie, chodníky, mosty a lávky v zlom technickom stave
- ✓ Nedostatočné využívanie prírodného, kultúrneho a historického potenciálu
- ✓ Nedostatočne rozvinutá infraštruktúra a chýbajúce služby cestovného ruchu
- ✓ Chýbajúce základné služby pre obyvateľov MAS
- ✓ Nedostatočná podpora mikro, malých a stredných podnikov
- ✓ Slabá propagácia územia a koordinácia medzi obcami
- ✓ Nevysporiadané majetkovoprávne vzťahy
- ✓ Existencia čiernych skládok
- ✓ Chýbajúce komplexné sociálne služby
- ✓ Nevyužitá a schátralé obecné objekty
- ✓ Absencia cyklotrás

- ✓ Slabá spolupráca a koordinácia medzi obcami

K definovaným problémom prebehla diskusia s cieľom rozdeliť ich do dvoch skupín: problémy, ktoré chcú a môžu riešiť na úrovni MAS, problémy, ktoré potrebujú vyriešiť, ale nebudú súčasťou stratégie CLLD.

Na pracovnom stretnutí sa vybrali nasledovné problémy, ktoré členovia verejného stretnutia **chcú a budú** riešiť na úrovni MAS:

- ✓ Slabý záujem obyvateľov o veci verejné
- ✓ Absencia a nedobudovanosť kanalizácie
- ✓ Slabý vzťah obyvateľov k ochrane životného prostredia
- ✓ Nedostatočná infraštruktúra voľného času
- ✓ Miestne komunikácie, chodníky, mosty a lávky v zlom technickom stave
- ✓ Nedostatočné využívanie prírodného, kultúrneho a historického potenciálu
- ✓ Nedostatočne rozvinutá infraštruktúra a chýbajúce služby cestovného ruchu
- ✓ Chýbajúce základné služby pre obyvateľov MAS
- ✓ Nedostatočná podpora mikro, malých a stredných podnikov

V ďalšom kroku vyseletovali metódou porovnávania v rámci logickej párovej matice kľúčové problémy.

Tabuľka č. 3.43 Porovnávací matrica problémov

Tematická skupina problémov	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Slabý záujem o veci verejné									
2. Nedostatočná infraštruktúra voľného času a pre oddych	2								
3. Absencia kanalizácie a nedobudovanosť kanalizačnej siete	3	2							
4. Slabý vzťah obyvateľov k ochrane ŽP	4	2	3						
5. Chýbajúce základné služby pre obyvateľov	5	5	5	5					
6. Zlý stav miestnych chodníkov a komunikácií, lávok a mostov	6	6	6	6	5				
7. Nedostatočné využívanie prírodného, kultúrneho a historického potenciálu	7	7	3	7	5	6			

8. Nedostatočne rozvinutá infraštruktúra a chýbajúce služby cestovného ruchu	8	8	3	8	5	6	7		
9. Nedostatočná podpora mikro a malých podnikov	9	2	3	9	5	6	9	8	
Počet bodov	0	3	4	0	4	3	1	1	3

Z frekvencie výskytu jednotlivých problémov boli v párovej matici zadefinované nasledovné kľúčové problémy:

Kľúčové problémy:

- ✓ Absencia a nedobudovanosť kanalizácie
- ✓ Chýbajúce základné služby pre obyvateľov MAS
- ✓ Nedostatočná podpora mikro, malých a stredných podnikov
- ✓ Nedostatočná infraštruktúra voľného času
- ✓ Miestne komunikácie, chodníky, mosty a lávky v zlom technickom stave

Spoločne s členmi združenia boli v rámci diskusie vybrané nasledovné oblasti podpory a vybrané nasledovné rozvojové priority:

- ✓ **Obnova a rozvoj obcí**
- ✓ **Zlepšenie stavu životného prostredia**
- ✓ **Rozvoj ekonomiky na vidieku**
- ✓ **Efektívna činnosť MAS**

4. Strategický rámec

Celkovo sa stratégia CLLD zameriava na zlepšenie podmienok života obyvateľov Dolnej Nitry a zatriktívnenie územia MAS tak, aby si región uchoval svoj prírodný a vidiecky ráz, udržateľnú kvalitu životného prostredia a bol prítiahľivým miestom nielen pre bývanie a trávenie voľného času jeho obyvateľov, ale i z pohľadu jeho návštevníkov. Zostavenie strategického rámca nadväzuje na podklady získané auditom zdrojov územia, z prieskumu trhu resp. realizácie verejných stretnutí v obciach a vykonaním následnej problémovej analýzy.

4.1. Definovanie vízie a strategického cieľa

Vízia ako najvšeobecnejšie vyjadrenie predstavy a zámeru vývoja MAS o budúcnosti svojho územia v horizonte 10-15 rokov bola definovaná na stretnutí 22.10.2015 v Golianove, na

základe obecných vízií, ako výstupov z jednotlivých verejných stretnutí k zostaveniu SWOT analýzy, ktoré prebehli v území v termíne od 16.3.2015- 27.6.2015 a spoločnej SWOT analýzy za účasti členov verejno-súkromného partnerstva, zástupcov podnikateľov a obyvateľov (zainteresovaných strán) nasledovne:

„Regionálne združenie Dolná Nitra vytvorí pre miestnych obyvateľov atraktívne prostredie pre prácu, život, bývanie a zmysluplné trávenie voľného času. Bude zázemím s dobudovanou a kvalitnou sociálnou a technickou infraštruktúrou a atraktívnym priestorom pre oddych miestnych obyvateľov aj návštevníkov všetko pri zachovaní rázu krajiny a udržateľnej kvality životného prostredia.“

Vízia bola konkretizovaná v podobe nasledovného strategického cieľa definujúceho spôsob, akým sa želateľná zmena v regióne má uskutočniť do roku 2023:

„Zlepšiť podmienky života obyvateľov v obciach RZ Dolná Nitra o. z. a zatriktívniť územie regiónu prostredníctvom rozvoja miestnej infraštruktúry a základných verejných služieb, podporou miestneho hospodárstva (najmä poľnohospodárstva a vidieckeho cestovného ruchu) pri udržaní kvality životného prostredia a vidieckeho rázu krajiny.“

4.2. Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení

V nadväznosti na definovanú víziu a strategický cieľ boli stanovené nasledovné 4 priority:

Obnova a rozvoj obcí, Zlepšenie stavu životného prostredia, Podpora ekonomiky na vidieku a Efektívna činnosť MAS.

Priorita 1 – Obnova a rozvoj obcí

Špecifický cieľ 1.1: Dobudovať a rozšíriť verejnú infraštruktúru vrátane infraštruktúry voľného času pre obyvateľov ako i návštevníkov regiónu a zlepšiť stav obcí

Aktivitami realizovanými v rámci špecifického cieľa sa bude reagovať na potreby vyplývajúce zo SWOT analýzy, ako sú napr. zlý stav miestnych chodníkov, absencia športových zariadení, nedostatočné sociálne služby, zlý stav obecných budov v niektorých obciach, chýbajúce priestory pre voľnočasové aktivity, neupravené verejné priestranstvá resp., nedobudovaná technická infraštruktúra.

V rámci opatrenia sa budú realizovať projekty/aktivity, ktorých cieľom bude dobudovanie verejnej infraštruktúry, počnúc od infraštruktúry voľného času cez zlepšenie poskytovania základných služieb pre obyvateľov regiónu až po celkové zlepšenie vzhľadu obcí.

Cieľom je vytvoriť priestor pre zmysluplné trávenie voľného času všetkých generácií a sociálnych skupín, organizovať tak mládež resp. zapájať vidiecke obyvateľstvo do rôznych aktivít, čo tiež môže slúžiť ako prevencia voči vandalizmu, znížiť apatie miestneho obyvateľstva a zároveň napomôcť budovanie silnej občianskej spoločnosti so záujmom o rozvoj regiónu, poprípade v súvislosti s príležitosťami napomôcť organizácii kultúrnych, spoločenských, športových a iných podujatí na vyššej úrovni, čo môže mať zas pozitívny prínos pre región v oblasti cestovného ruchu. Cieľom bude aj dobudovať detské ihriská, oddychové zóny priestranstvá a vytvoriť aj priestor pre rodiny s mladými deťmi, oživiť verejné priestranstvá a zlepšiť stav verejných budov, čo prispeje aj k celkovému zlepšeniu vzhľadu obcí, faktoru dôležitého nielen pre ľudí, ktorí v území bývajú, alebo by chceli žiť, ale aj pre návštevníkov. V súvislosti s neustále stúpajúcim trendom nárastu počtu obyvateľov majú zmysel aj aktivity v oblasti dobudovania technickej a dopravnej infraštruktúry.

Priorita 2 - Zlepšenie stavu životného prostredia – špecifické ciele

Špecifický cieľ 2.1: Zlepšiť systém odvádzania a čistenia odpadových komunálnych vôd

Reaguje primárne na potrebu dobudovať kanalizáciu vo všetkých obciach v regióne. Kompletnosť a funkčnosť kanalizačnej siete môže zohrávať v budúcnosti významnú rolu pri rozhodovaní záujemcov o bývanie v obci/regióne, a môže pomôcť napríklad malým obciam, kde prirodzený prírastok obyvateľov klesá a obyvateľstvo starne zvýšiť záujem o bývanie v obci.

Špecifický cieľ 2.2: Zlepšiť nakladanie s komunálnym odpadom

Aj keď je vo väčšine obcí územia zavedený separovaný zber odpadu, naďalej pretrváva u obyvateľov vlažný vzťah k triedeniu odpadu a v území vznikajú čierne skládky. Celkove je environmentálne povedomie miestnych ľudí nízke, z čoho vyplýva aj jeho vlažný vzťah k ochrane životného prostredia a nízky stupeň starostlivosti oň, hoci je v zásade životné prostredie kvalifikovateľné ako relatívne čisté a kvalitné, bez prítomnosti väčších znečisťovateľov v obci. Aby si obyvatelia aj naďalej dokázali toto prostredie uchovať, bude potrebné zmeniť najmä ich prístup, myslenie a správanie, čo sa má dosiahnuť informovaním, vzdelávaním a propagáciou, budovaním zberných dvorov a postupným likvidovaním čiernych skládok. Dôležité je však pochopiť, že kým sa nezmení prístup miestneho obyvateľstva, záťaž a riziko postupnej degradácie kvality nášho životného prostredia tu bude naďalej.

Nízke environmentálne povedomie miestneho obyvateľstva a jeho vzťah k životnému prostrediu, nízky stupeň starostlivosti o životné prostredie a prírodu, vo viacerých obciach,

napriek tomu, že bol zavedený separovaný zber odpadu ešte stále obyvatelia netriedia dostatočne, pribúdajú čierne skládky a pod.

Špecifický cieľ 2.2: Zlepšiť energetickú efektívnosť budov a využitie energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach

Špecifický cieľ je navrhnutý v nadväznosti na analýzu slabých stránok, ktorá uvádza existenciu množstva budov v zlom technickom stave a následne na potrebu rekonštruovať tieto nielen za účelom zlepšenia ich celkového vzhľadu obcí, ale aj na ich následné využitie či už na realizáciu voľnočasových aktivít, prenájom podnikateľom alebo využitie iným spôsobom. Využitie energie z obnoviteľných zdrojov energie a zlepšenie energetickej efektívnosti budov môže prispieť k zlepšeniu nakladania so zdrojmi a k ochrane životného prostredia.

Priorita 3 - Podpora ekonomiky na vidieku - špecifické ciele

Špecifický cieľ 3.1: Podporiť činnosť poľnohospodárskych podnikov v území

Územie RZ Dolná Nitra o. z. je charakteristické priaznivými klimatickými a pôdnymi podmienkami pre intenzívnu poľnohospodársku výrobu, najmä pestovanie ovocia a viniča. Charakteristickými plodinami sú tiež kukurica, repka olejná, slnečnica, pšenica, jačmeň a tekvice. Poľnohospodárska výroba je v území historicky podložená/daná. Dôkazom sú početné poľnohospodárske družstvá pred r. 1989. Postupom však začali družstvá upadať a v súčasnosti sa v území zachovalo len pár, ktoré obhospodarujú pôdu. Okrem nich sa v poľnohospodárskej výrobe začínajú postupne objavovať samostatne hospodáriaci roľníci. V záujme posilnenia postavenia poľnohospodárskych podnikov v území, zachovania poľnohospodárskej tradície územia a tvorby pracovných miest priamo v obciach územia (nielen priemyselné parky a podniky v blízkosti regiónu, ktoré sú prevažne zdrojom pracovných príležitostí) bol špecifický cieľ zaradený do kľúčovej oblasti, ktorú v stratégii zohráva vidiecka ekonomika.

Špecifický cieľ 3.2: Podporiť činnosti v oblasti vidieckeho cestovného ruchu a zvýšiť pridanú hodnotu územia využitím existujúceho prírodného a kultúrnohistorického potenciálu

Na potrebu vytvárať pracovné miesta a diverzifikovať činnosti v poľnohospodárstve a vôbec ekonomickú základňu v regióne reflektuje ďalší špecifický cieľ. Zo SWOT analýzy vyplýva, že výhodná geografická poloha v blízkosti miest Nitra a Vráble, relatívne dobre vybudovaná cestná sieť, relatívne čisté a kvalitné životné prostredie, vhodný prírodný potenciál pre diverzifikáciu poľnohospodárskej výroby, nevyužitý kultúrnohistorický a ľudský potenciál vytvárajú predpoklady na diverzifikáciu vidieckej ekonomiky smerom k cestovnému ruchu.

Priorita 4 - Efektívna činnosť MAS

Špecifický cieľ 4.1: Animácie

Nízky vzťah obyvateľov k ochrane životného prostredia, záujem o veci verejné, vandalizmus mladých ľudí, neochota obyvateľov spolupracovať či nedostatočná koordinácia spoločných rozvojových aktivít na úrovni RZ Dolná Nitra o. z., slabá propagácia a , a pod. sú zdôvodnením pre potrebu realizácie animácií, pokračovania budovania kapacít, informovania verejnosti a propagácie. Informovaním, vzdelávaním sa môžu odstrániť niektoré z hore uvedených problémov a prispieť tiež k lepšej koordinácii aktivít, zlepšeniu propagácie územia či realizácii takých kultúrno-spoločenských aktivít, ktoré presiahnu hranice regiónu a budú pekne dopĺňať ciele v stanovené v Špecifickom ciele 3.2.

Špecifický cieľ 4.1: Chod MAS

Nevyhnutným predpokladom koordinácie rozvojových aktivít a implementácie opatrení stratégie CLLD je zabezpečiť subjekt, ktorý preberie zodpovednosť za efektívne riadenie všetkých týchto procesov. V Špecifickom ciele 4.1 sa bude zabezpečovať činnosť verejno-súkromného partnerstva inštitucionalizovaného v podobe miestnej akčnej skupiny podporou prevádzkových nákladov.

Príspevok stanovených cieľov stratégie CLLD k naplňovaniu cieľov PRV SR 2014 – 2020 je popísaný v časti 7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť. Stratégia prispieva k cieľom stratégie EU 2020 najmä v oblasti zamestnanosti, životného prostredia a vzdelávania. Príslušnosť špecifického cieľa k „fokusovým oblastiam PRV“ resp. špecifickým cieľom IROP spolu s jednotlivými opatreniami sú definované v časti 5.2 Akčný plán (Tabuľky).

Grafické znázornenie Strategického rámca RZ Dolná Nitra o. z.

Vízia	Strategický cieľ	Priorita/Prioritná os	Fokusová oblasť/Špecifický cieľ	Opatrenie/Aktivita	
Regionálne združenie Dolná Nitra vytvorí pre miestnych obyvateľov atraktívne prostredie pre prácu, život, bývanie a zmysluplné trávenie voľného času. Bude zamerané s dobudovanou a kvalitnou sociálnou a technickou infraštruktúrou a atraktívnym priestorom pre oddych miestnych obyvateľov aj návštevníkov všetko pri zachovaní rázu krajiny a udržateľnej kvality životného prostredia.	Do roku 2023 zlepšiť podmienky života obyvateľov v obciach RZ Dolná Nitra o. z. a zatraktívniť územie regiónu prostredníctvom rozvoja miestnej infraštruktúry a základných verejných služieb, podporou miestneho hospodárstva (najmä poľnohospodárstva a vidieckeho cestovného ruchu) pri udržiavaní kvality životného prostredia a vidieckeho rázu krajiny.	Priorita 1: Obnova a rozvoj obcí	6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach Špecifický cieľ 1.1: Dobudovať a rozšíriť verejnú infraštruktúru vrátane infraštruktúry voľného času pre obyvateľov ako i návštevníkov regiónu a zlepšiť stav obcí	Opatrenia PRV: Opatrenie 1.1.1: 7.2 – Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie Opatrenie PRV: Opatrenie 1.1.2: 7.4 – Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	
		Priorita 2: Zlepšenie stavu životného prostredia	Špecifický cieľ 2.1: Zlepšiť systém odvádzania a čistenia odpadových komunálnych vôd	Iné opatrenia: OP Opatrenie 2.1.1. Zlepšenie systému odkanalizovania obcí RZ Dolná Nitra o. z. OP KŽP/Špecifický cieľ 1.2.1 Zlepšenie odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ Envirofond/B. oblasť Ochrana a využívanie vôd: - činnosť BK1 Rozšírenie alebo intenzifikácia existujúcich čistiarň odpadových vôd - činnosť BK2 Čistenie odpadových vôd v aglomeráciách od 2000 do 10000 EO - činnosť BK4 Čistenie odpadových vôd v ostatných aglomeráciách do 2000 EO - činnosť BK5 Rozšírenie alebo rekonštrukcia existujúcej stokovej siete	
			Špecifický cieľ 2.2: Zlepšiť nakladanie s komunálnym odpadom	Iné opatrenia: Opatrenie 2.2.1. Podpora triedeného zberu odpadu v obciach RZ Dolná Nitra o. z. Envirofond/C. oblasť Rozvoj odpadového hospodárstva: - činnosť C3 Zavedenie triedeného zberu v obciach, vybudovanie zberných dvorov a dotriedňovacích zariadení Envirofond/Podoblasť Program obnovy dediny – zlepšovanie kvality životného prostredia na vidieku: Činnosť Pod ZKŽP1 Ochrana životného prostredia, environmentálna štruktúra	Iné opatrenia: Opatrenie 2.2.2. Zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľov RZ Dolná Nitra o. z. Envirofond/E. oblasť Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia - činnosť E1 – Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia
			Špecifický cieľ 2.3: Zlepšiť energetickú efektívnosť budov a využitie energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach	Iné opatrenia: Opatrenie 2.3.1. Podpora na zlepšenie energetickej efektívnosti verejných budov OP KŽP/Špecifický cieľ 4.3.1 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov	
		Priorita 3: Podpora ekonomiky na vidieku životného prostredia	2B Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva a najmä generačnej výmeny Špecifický cieľ 3.1: Podporiť činnosť poľnohospodárskych podnikov v území	Opatrenia PRV: Opatrenie 3.1.1: 4.1 – Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov	
			6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach Špecifický cieľ 3.2: Podporiť činnosti v oblasti vidieckeho cestovného ruchu a zvýšiť pridanú hodnotu územia využitím existujúceho prírodného a kultúrnohistorického potenciálu	Opatrenia PRV: Opatrenie 3.2.1: 6.4 – Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností Opatrenia IROP: Opatrenie 3.2.3: Špecifický cieľ č. 5.1.1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií	Opatrenia PRV: Opatrenie 3.2.2: 7.5 – Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
		Priorita 4: Efektívna činnosť MAS	Špecifický cieľ 4.1: Animácie	Opatrenia PRV: Opatrenie 4.1.1: 19.4 - Podpora na prevádzkové náklady a oživenie	
			Špecifický cieľ 4.2: Chod MAS	Opatrenia IROP: Opatrenie 4.2.1: 5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií/efektívne zabezpečenie chodu MAS, propagácia a implementácia stratégií CLLD)	

4.3. Súhrn strategického rámca

Tabuľka č. 3: Súhrnný prehľad strategického rámca

Vízia		
Regionálne združenie Dolná Nitra vytvorí pre miestnych obyvateľov atraktívne prostredie pre prácu, život, bývanie a zmysluplné trávenie voľného času. Bude zázemím s dobudovanou a kvalitnou sociálnou a technickou infraštruktúrou a atraktívnym priestorom pre oddych miestnych obyvateľov aj návštevníkov všetko pri zachovaní rázu krajiny a udržateľnej kvality životného prostredia.		
Strategický cieľ		
Do roku 2023 zlepšiť podmienky života obyvateľov v obciach RZ Dolná Nitra o. z. a zatraktívniť územie regiónu prostredníctvom rozvoja miestnej infraštruktúry a základných verejných služieb, podporou miestneho hospodárstva (najmä poľnohospodárstva a vidieckeho cestovného ruchu) pri udržaní kvality životného prostredia a vidieckeho rázu krajiny.		
Priorita 1: Obnova a rozvoj obcí		
Špecifický cieľ 1.1: Dobudovať a rozšíriť verejnú infraštruktúru vrátane infraštruktúry voľného času pre obyvateľov ako i návštevníkov regiónu a zlepšiť stav obcí		
Opatrenia PRV: Opatrenie 1.1.1: 7.2 – Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie Opatrenie 1.1.2: 7.4.- Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a súvisiacej infraštruktúry	Opatrenia IROP: Opatrenie 1.2.1: Špecifický cieľ 5.1.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach	Iné opatrenia: - -
Priorita 2: Zlepšenie stavu životného prostredia		
Špecifický cieľ 2.1: Zlepšiť systém odvádzania a čistenia odpadových komunálnych vôd		

<p>Opatrenia PRV:</p> <p>-</p> <p>-</p>	<p>Opatrenia IROP:</p> <p>-</p> <p>-</p>	<p>Iné opatrenia:</p> <p>Opatrenie 2.1.1. Zlepšenie systému odkanalizovania obcí RZ Dolná Nitra o. z. OP KŽP/Špecifický cieľ 1.2.1 Zlepšenie odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ Envirofond/B. oblasť Ochrana a využívanie vôd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - činnosť BK1 Rozšírenie alebo intenzifikácia existujúcich čistiarní odpadových vôd - činnosť BK2 Čistenie odpadových vôd v aglomeráciách od 2000 do 10000 EO - činnosť BK4 Čistenie odpadových vôd v ostatných aglomeráciách do 2000 EO - činnosť BK5 Rozšírenie alebo rekonštrukcia existujúcej stokovej siete
<p>Špecifický cieľ 2.2: Zlepšiť nakladanie s komunálnym odpadom</p>		
<p>Opatrenia PRV:</p> <p>-</p> <p>-</p>	<p>Opatrenia IROP:</p> <p>-</p> <p>-</p>	<p>Iné opatrenia:</p> <p>Opatrenie 2.2.1. Podpora triedeného zberu odpadu v obciach RZ Dolná Nitra o. z. Envirofond/C. oblasť Rozvoj odpadového hospodárstva:</p> <ul style="list-style-type: none"> - činnosť C3 Zavedenie triedeného zberu v obciach, vybudovanie zberných dvorov a dotriedňovacích zariadení <p>Envirofond/Podoblasť Program obnovy dediny – zlepšovanie kvality životného prostredia na vidieku:</p> <p>Činnosť Pod ZKŽP1 Ochrana životného prostredia, environmentálna štruktúra</p> <p>Opatrenie 2.2.2. Zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľov RZ Dolná Nitra o. z. Envirofond/E. oblasť Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia</p> <ul style="list-style-type: none"> - činnosť E1 – Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia

Špecifický cieľ 2.3: Zlepšiť energetickú efektívnosť budov a využitie energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach		
Opatrenia PRV: - -	Opatrenia IROP: - -	Iné opatrenia: Opatrenie 2.3.1. Podpora na zlepšenie energetickej efektívnosti verejných budov OP KŽP/Špecifický cieľ 4.3.1 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov
Priorita 3: Podpora ekonomiky na vidieku		
Špecifický cieľ 3.1: Podporiť činnosť poľnohospodárskych podnikov v území		
Opatrenia PRV: Opatrenie 3.1.1: 4.1 – Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov	Opatrenia IROP: - -	Iné opatrenia: - -
Špecifický cieľ 3.2: Podporiť činnosti v oblasti vidieckeho cestovného ruchu a zvýšiť pridanú hodnotu územia využitím existujúceho prírodného a kultúrnohistorického potenciálu		
Opatrenia PRV: Opatrenie 3.2.1: 6.4 – Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností Opatrenie 3.2.2: 7.5 – Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	Opatrenia IROP: Opatrenie 3.2.3: Špecifický cieľ č. 5.1.1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií	Iné opatrenia: - -
Priorita 4 Efektívna činnosť MAS		
Špecifický cieľ 4.1: Animácie		
Opatrenia PRV: Opatrenie 4.1.1: 19.4 - Podpora na prevádzkové náklady a oživenie	Opatrenia IROP: - -	Iné opatrenia: - -
Špecifický cieľ 4.2: Chod MAS		
Opatrenia PRV: -	Opatrenia IROP: Opatrenie 4.2.1: 5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií/efektívne zabezpečenie	Iné opatrenia: - -

	chodu MAS, propagácia a implementácia stratégií CLLD)	
--	---	--

4.4. Integrované znaky stratégie CLLD

Stratégia CLLD pre územie Regionálneho združenia Dolná Nitra o. z. je realizovaná ako viac sektorová oblastná stratégia miestneho rozvoja. To znamená, že integruje viaceré sektory do jej tvorby a samotnej implementácie:

- ✓ **verejný sektor** – miestna samospráva, starostovia, obecné úrady, členovia zastupiteľstva a obecných komisií;
- ✓ **súkromný sektor** – podnikatelia, záujemcovia o poskytovanie služieb v oblasti cestovného ruchu, tí čo majú záujem diverzifikovať svoje činnosti smerom agroturizmu a ekoturizmu a vytvárať doplnkové činnosti cestovného ruchu, poskytovatelia ubytovacích, stravovacích služieb, poľnohospodárske podniky a SHR, ktoré realizujú výrobu tradičnú pre toto územie;
- ✓ a v neposlednom rade zástupcov **tretieho sektora – občianske združenia**, ktoré svojou činnosťou *ožívujú* tradície a vôbec *život na vidieku* (realizujú kultúrno-spoločenské, športové a iné podujatia a pod.), *zachovávajú jeho tradičný ráz* a svojou aktivitou prispievajú k tomu, aby sa nezmenšovalo prírodné, kultúrne a historické dedičstvo našich predkov (zachraňujú ľudové domy a pretvárajú ich na dedinské múzeá ľudovej kultúry, galérie, zbierajú tradičné kroje, náradie a pod.) či *zvyšujú atraktivitu územia* a jeho potenciál z pohľadu prítlačnosti pre návštevníkov umiestňovaním informačných tabúl v regióne, značením turistických trás, cyklotrás, zachraňovaním kultúrnych či prírodných objektov).

Integrovaným znakom stratégie je tiež skutočnosť, že aktivity všetkých skupín zapojených do implementácie stratégie smerujú k jednému cieľu a vzájomne sa dopĺňajú:

- ✓ V rámci opatrení prioritnej oblasti **1 Obnova a rozvoj obcí** sa zameriavajú aktivity žiadateľov na činnosti spojené jednak s *dobudovaním sociálnej, dopravnej a technickej infraštruktúry* na vidieku (ako základného predpokladu pre kvalitné bývanie jeho obyvateľov, predpokladu pre prílev investorov a prílev pracovných príležitostí – napr. využitie existujúcich zdrojov geotermálnej vody na wellness, či vykurovanie domácností, ale aj toho, že sa návštevníci regiónu budú môcť cítiť komfortne), ale aj na *celkové zlepšenie vzhľadu obcí* a oživovanie verejných priestranstiev, námestí, parkov

s akcentom na začlenenie „ozvlášťujúcich prvkov“ z kompozično-estetického hľadiska (napr. pôvodná zeleň, prvky ľudovej architektúry príp. historicko-urbanistické prvky s regionálnymi charakteristikami a pod.), čím v konečnom dôsledku prispievajú aj k ochrane prírodného prostredia a životného prostredia.

- ✓ **Oblasť 2 Zlepšenie stavu životného prostredia** je zameraná na zachovávanie životného prostredia a zvyšovanie pocitu miestnych obyvateľov za jeho ochranu. Kvalitné životné prostredie v regióne je jednou zo základných podmienok kvalitného života jeho obyvateľov a spokojnosti jeho návštevníkov.
- ✓ **Oblasť 3 Podpora rozvoja ekonomiky na vidieku** sa zameriava na diverzifikáciu miestnej ekonomiky, a to orientáciou na služby cestovného ruchu. Podnikateľom v danej oblasti budú napomáhať podporované aktivity v rámci tretieho sektora nasmerované do budovania rekreačnej infraštruktúry a turistickej infraštruktúry, čím prispesú k lepšiemu využitiu miestneho prírodného a kultúrnohistorického potenciálu a k zatraktívneniu územia napr. obnovou turisticky zaujímavých objektov, budovaním obslužných zariadení pre turistov či doplnkovej infraštruktúry či aktivity v oblasti realizácie kultúrnošportových a športových aktivít a tí zabezpečia nevyhnutné ubytovacie, stravovacie kapacity a ďalšie doplnkové služby. Podpora má zmysel v spojitosti s budovaním vonkajšieho spojenia a umiestnením priority do širšej súvislosti orientáciou najmä na potenciál ukrývajúci sa v návštevníkoch prichádzajúcich z miest (okolité mestá Nitra, Vrábľa, ale aj Bratislava) a zvyšujúcom sa dopyte po typických aktivitách a podujatiach ako remeselné jarmoky, zabíjačky, degustácie a vínne cesty, obecné plesy, festivaly a iné.

4.5. Inovatívne znaky stratégie CLLD

Stratégia oproti minulému obdobiu prináša niekoľko inovácií:

1. Pri tvorbe stratégie a animovaní územia boli použité nové spôsoby propagácie a zapájania verejnosti, ktoré pred tým verejno-súkromné partnerstvo nemohlo využiť, či už to bola vlastná webstránka regiónu a vytvorený profil na sociálnej sieti facebook alebo bezplatná distribúcia informačného spravodaja do každej domácnosti v Dolnej Nitre. Oba spôsoby propagácie umožnili informovať a v prípade záujmu do tvorby stratégie zapojiť aj skupiny, ktoré doposiaľ stáli bokom od verejného života. To znamená, že informácie neboli šírené len v úzkom okruhu ľudí (členovia MAS, okruh

Ľudí zoskupených okolo starostu, aktívni jednotlivci, ktorí sa o problematiku zaujímajú a informácie si sami vyhľadávajú) alebo len pre určité vekové a sociálne skupiny obyvateľov. Pravidelná aktualizácia webstránky a údajov na sociálnej sieti facebook predpokladá, že sa informácie dostali aj k predstaviteľom mladej „počítačovej“ generácie, na druhej strane sa informácie v tlačovej forme dostali aj k staršej generácii, osobám, ktoré nevyužívajú IKT technológie, ľuďom pracujúcim, ktorí často nezachytia hlásenia v obecnom rozhlase resp. k tým, ktorí sa z akéhokoľvek dôvodu bránia zapojeniu do verejného života).

2. Tvorba stratégie spojila rôzne zainteresované strany: verejnú správu – podnikateľov – poľnohospodárov – občianske združenia; verejno-súkromné partnerstvo – univerzitu ako výskumnú inštitúciu (prax vs. výskum). Zainteresované strany dokázali vzájomným dialógom vytvoriť stratégiu, na ktorej realizácii sa budú spoločne podieľať a jej realizácia bude prínosom pre celý región.
3. Stratégia je po prvýkrát tvorená skutočne ako multisektorová – zahŕňa verejný, súkromný aj občiansky sektor.
4. Vybrané opatrenia predpokladajú aj využívanie technologických inovácií na úrovni jednotlivých projektov.
5. V neposlednom rade možno považovať za inovatívne aj samotné zameranie stratégie. Popri obnove dedín a ochrane životného prostredia sa stratégia zameriava aj na podporu miestnej ekonomiky zvyšovaním zamestnanosti, avšak v tomto regióne netradičným spôsobom, využitím doposiaľ nevyužívaných zdrojov a aktív, orientáciou na oblasť cestovného ruchu. Podpora v tejto oblasti môže najmä v nadväznosti na využitie miestnych kultúrnych tradícií, vinárstva či pôsobenie aktívnych združení či folklórnych súborov môže vytvoriť nové výrobky a služby a priniesť multiplikačný efekt pre región.

5. Implementačný rámec

5.1. Popis riadiaceho a implementačného procesu

5.1.1. Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS

Stratégiu CLLD Regionálneho združenia Dolná Nitra o. z. bude implementovať Regionálne združenie Dolná Nitra o. z., ktoré funguje formou občianskeho združenia (zákon č. 83/1990 Zb.

o združovaní občanov v znení neskorších predpisov) a na Ministerstve vnútra SR bolo zaregistrované dňa 26.10.2007 pod č. VVS/1-900/90-30940.

Členstvo v RZ Dolná Nitra je dobrovoľné a vzniká na základe písomnej prihlášky. Členom sa môže stať každá fyzická osoba vo veku nad 18 rokov s trvalým, prípadne prechodným bydliskom v území pôsobnosti RZ Dolná Nitra a tiež právnická osoba so sídlom alebo prevádzkou/pôsobnosťou v území RZ Dolná Nitra, ktorá súhlasí s jeho stanovami a ktorá uhradí členský príspevok.

RZ Dolná Nitra o. z. je zoskupenie predstaviteľov verejných a súkromných miestnych spoločensko-hospodárskych záujmov, v ktorých na úrovni rozhodovania nemajú ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina viac ako 49% hlasovacích práv. Jednou zo základných úloh MAS je vypracovanie nediskriminačného a transparentného výberového konania a objektívnych kritérií výberu operácií, ktorými sa zabráni vzniku konfliktu záujmov, čím sa zabezpečí, aby aspoň 50% hlasov rozhodnutí o výbere patrilo partnerom, ktorí nie sú orgánmi verejnej správy, a umožní výber písomným konaním.

Regionálne združenie Dolná Nitra o. z. má vytvorené všetky orgány v súlade so Systémom riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020 v znení neskorších dodatkov.

Orgánmi združenia sú:

1. najvyšší orgán – Valné zhromaždenie RZ Dolná Nitra o. z. (úroveň rozhodovania)
2. výkonný orgán –Predsedníctvo RZ Dolná Nitra o. z. (úroveň rozhodovania v zmysle Usmernenia pre administráciu osi 4 LEADER, verzia 1.14)
3. štatutárny orgán – Predseda združenia RZ Dolná Nitra o. z.
4. kontrolný orgán – Dozorná rada/revízna komisia RZ Dolná Nitra o. z.
5. monitorovací výbor,
6. výberová komisia.

Najvyšší orgán poveruje ďalšie osoby/orgány na konanie v mene RZ Dolná Nitra na presne stanovený účel (napr. Výberová komisia, Monitorovací výbor, Kancelária MAS).

Úlohy a zodpovednosť jednotlivých orgánov RZ Dolná Nitra o. z.

- **Najvyšší orgán (Valné zhromaždenie) je tvorený všetkými členmi združenia,** pričom pomer hlasovacích práv každej záujmovej skupiny nesmie byť vyšší ako 49%.
- schvaľuje stanovy, ich zmeny a doplnky,
- rozhoduje o zániku združenia zlúčením s iným občianskym združením alebo dobrovoľným rozpustením; v prípade, že dôjde k zániku združenia rozpustením alebo

- zlúčením s iným občianskym združením počas doby platnosti zmluvy o poskytnutí NFP na chod MAS, občianske združenie je povinné vrátiť čerpané finančné prostriedky z EPFRV resp. EFRR;
- schvaľuje plán činnosti, stratégiu rozvoja územia (stratégia CLLD), jej aktualizáciu, výročnú správu a ďalšie rozvojové dokumenty,
 - schvaľuje rozpočet, správy o hospodárení, účtovnú uzávierku za každý kalendárny rok,
 - schvaľuje organizačný poriadok,
 - schvaľuje volebný poriadok pre voľbu orgánov,
 - volí a odvoláva členov výkonného orgánu - Predsedníctva,
 - volí a odvoláva členov kontrolného orgánu – Dozornej rady/Revíznej komisie,
 - schvaľuje správu o činnosti kontrolného orgánu,
 - prerokúva a schvaľuje výročné správy o implementácii územia, projektoch a iné hodnotiace správy,
 - podľa potreby presúva svoje rozhodovacie kompetencie na Predsedníctvo.
- Výkonný orgán (Predsedníctvo):**
- Je za svoju činnosť zodpovedný najvyššiemu orgánu a vykonáva činnosti v súlade so stanovami a internými vykonávacími predpismi MAS
 - má 11 členov volených najvyšším orgánom,
 - je rozhodovací riadiaci orgán v období medzi zasadnutiami najvyššieho orgánu,
 - zvoláva a obsahovo pripravuje rokovania najvyššieho orgánu a pripravuje základné materiály na tieto rokovania,
 - volí spomedzi seba a odvoláva Predsedu,
 - žiadny sektor zastúpený v predsedníctve nemá viac ako 49 % hlasovacích práv, to znamená, že na úrovni rozhodovania je zabezpečené, že ani orgány verejnej moci, ani žiadna iná záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv,
 - schvaľuje prijatie nových členov združenia,
 - je uznášaniaschopný, ak je prítomná nadpolovičná väčšina jeho členov,
 - zriaďuje Výberovú komisiu MAS a Monitorovací výbor MAS,
 - vymenúva a odvoláva členov Monitorovacieho výboru,
 - volí a odvoláva členov Výberovej komisie MAS a schvaľuje jej štatút,
 - predkladá zmeny stanov, organizačného poriadku a ostatných vnútorných smerníc na schválenie najvyššiemu orgánu,

- zodpovedá za vypracovanie, implementáciu, riadenie, monitorovanie a hodnotenie stratégie rozvoja územia, ďalej plánu činnosti alebo iných strategických dokumentov a predkladá ich na schválenie najvyššiemu orgánu,
- pripravuje a schvaľuje uzavretie zmlúv strategického charakteru s inými právnickými a fyzickými osobami v SR a zahraničí,
- menuje manažéra MAS,
- riadi a kontroluje činnosť kancelárie RZ Dolná Nitra.
- schvaľuje harmonogram výziev na predkladanie projektových zámerov/ŽoNFP/ŽoPr
- schvaľuje výzvu na predkladanie projektových zámerov/ŽoNFP/ŽoPr
- schvaľuje zrušenie/zmenu výzvy na predkladanie projektových zámerov/ŽoNFP/ŽoPr
- a iné stanovené v stratégii CLLD
- **Štatutárnym orgánom združenia je Predseda.**
- vystupuje v mene RZ Dolná Nitra o. z. navonok a podpisuje zmluvy,
- zvoláva zasadnutie Predsedníctva a zasadnutia Výberovej komisie,
- vedie alebo poveruje inú osobu vedením zasadnutia Predsedníctva,
- rozhoduje o záležitostiach združenia, pokiaľ to nie je stanovami a organizačným poriadkom určené inak,
- riadi činnosť združenia,
- vo vzťahu k PRV SR 2014 – 2020 predkladá na PPA Protokol o výbere projektových zámerov/žiadosti o nenávratný finančný príspevok z PRV SR 2014 – 2020,
- vo vzťahu k IROP predkladá Protokol o výbere Žiadostí o NFP z IROP na RO pre IROP,
- kontroluje činnosť kancelárie a spolupracuje s manažérom.
- Schvaľuje prijatie nových členov
- **Kontrolný orgán (Dozorná rada/Revízná komisia):**
- za svoju činnosť sa zodpovedá najvyššiemu orgánu,
- tvoria ho 3 členovia, ktorých volí Najvyšší orgán na obdobie 5 rokov. Opakovaná voľba člena dozornej rady je možná. Zastúpenie členov z verejného sektora v Kontrolnom orgáne môže byť maximálne vo výške 50% z celkového počtu členov dozornej rady,
- zo svojich členov si Dozorná rada volí svojho predsedu,
- člen Kontrolného orgánu nesmie byť súčasne členom iného orgánu RZ Dolná Nitra okrem členstva v Najvyššom orgáne,
- činnosti kontrolného orgánu:

- a) kontroluje priebežne hospodárenie, nakladanie s majetkom RZ Dolná Nitra,
- b) kontroluje dodržiavanie stanov a organizačného poriadku RZ Dolná Nitra (vnútorných predpisov),
- c) upozorňuje orgány na nedostatky, navrhuje opatrenia a stanovuje lehoty na ich odstránenie,
- Zasadá minimálne raz za polrok a zvoláva ho jeho predseda,
- uznesenie Kontrolného orgánu je platné, ak za jeho prijatie hlasovala nadpolovičná väčšina jeho členov,
- členovia Kontrolného orgánu majú právo zúčastňovať sa na rokovaní Výkonného orgánu, Monitorovacieho výboru a Výberovej komisie ako pozorovatelia.
- **Monitorovací výbor:**
 - má za úlohu monitorovať priebeh implementácie stratégie rozvoja územia (stratégie CLLD),
 - členov Monitorovacieho výboru vyberá, schvaľuje a odvoláva Výkonný orgán na obdobie implementovania stratégie rozvoja územia (stratégie CLLD),
 - stretáva sa minimálne raz ročne a na svojich zasadnutiach sa riadi štatútom a manuálmi, ktoré vypracuje a schváli Výkonný orgán,
 - činnosťou Monitorovacieho výboru je monitorovanie, hodnotenie a kontrola realizácie projektov v rámci stratégie, pripravuje a vypracováva správy o implementácii stratégie, správy o monitoringu za ročné obdobie a pod.,
 - monitorovací výbor MAS na svojom prvom zasadnutí stanoví rozsah činnosti, ktorý podlieha schváleniu Výkonným orgánom.
 - Členstvo v monitorovacom výbore MAS je nezlučiteľné s členstvom vo výkonnom orgáne združenia
- **Výberová komisia:**
 - zabezpečuje proces posúdenia projektových zámerov (ak relevantné)/hodnotenia ŽoNFP/ŽoPr
 - zisťuje splnenie podmienok poskytnutia príspevku určených vo výzve,
 - prideluje body jednotlivým projektovým zámerom (ak relevantné)/ ŽoNFP/ŽoPr na základe výsledkov posúdenia/odborného hodnotenia a zoradí projektové zábery/ŽoNFP/ŽoPr podľa bodového hodnotenia,
 - vykoná výber projektových zámerov (ak relevantné)/ŽoNFP/ŽoPr,
 - schvaľuje/odporúča, resp. neschvaľuje/neodporúča ŽoNFP na financovanie z PRV,

- schvaľuje/odporuĎa, resp. neschvaľuje/nodporuĎa ŹoPr na financovanie z IROP,
- schvaľuje/odporuĎa, resp. neschvaľuje/neodporuĎa vydanie hodnotiacej spravy pre projektov zámery (ak relevantn),
- vypracuje Protokol o výbere projektových zámerov/ŹoNFP/ŹoPr,
- vypracuje návrh hodnotiacej spravy pre projektov zámery (ak relevantn),
- stanovuje výšku podpory NFP pre jednotlivé ŹoNFP/ŹoPr,
- je zloŹen z členov, ktorých schvaľuje alebo odvoláva vkonn orgán, zloŹenie členov musí odrŹať poŹiadavku v zmysle Nariadenia (Eú) . 1303/2013, teda maximálne 50 % členov je z verejného sektora/aspoň 50 % hlasov rozhodnut o výbere musí patriť partnerom, ktorí nie sú orgánmi verejnej spravy, priĎom musí byť uumoŹnen výber písomným konaním.
- Vberov komisia m minimálne 7 členov (, priĎom poĎet členov je vŹdy nepárny);
- na kaŹdom zasadnutí si zvolí jedného člena, ktor jej bude predsedať,
- len výberovej komisie nemusí psobit (mať trval, prípadne prechodn bydlisko, sídlo alebo prevádzku) vzem MAS. Pre jednu výzvu je stanoven jedna vberov komisia,
- vkonn orgán MAS menuje vŹdy nové vberov komisiu pre kaŹd výzvu, priĎom jednotlivé členovia sa mŹu opakovať. V rámci jednej výzvy mŹe byť menovan len jedna vberov komisia na cel výzvu, výnimkou mŹe byť len výmena členov z opodstatnených dôvodov.
- poĎas zasadnutia sa riadi pravidlami svojho Źtattu a manuálov, ktoré schváli Vkonn orgán.
- lenstvo vo výberovej komisii je nezluĎiteln s členstvom vo výkonnom orgáne, kontrolnom orgáne a monitorovacom výbore zdruŹenia.
- **Odborn hodnotitľ:**
- Vykonať odborn, objektívne, nezávisl a transparentn posúdenie súladu projektového zámeru/ŹoNFP/ŹoPr s kritériami, ktoré si MAS stanovila v stratégii CLLD
- **ManaŹment – Kancelária MAS:**
- zabezpeĎuje kaŹdodenn činnosť RZ Doln Nitra pod vedením výkonného orgánu,
- hlavn činnosti kancelárie:
 - a) zabezpeĎuje finanĎn riadenie a vntorn audit stratégie,
 - b) pripravuje materiály na zasadnutie NajvŹšieho orgánu, Výkonného orgánu, Výberovej komisie, Kontrolného orgánu a Monitorovacieho výboru,

- c) zabezpečuje kontakt s potenciálnymi a existujúcimi užívateľmi stratégie rozvoja územia, poradenstvo a konzultácie,
- d) organizuje vzdelávacie a tréningové podujatia RZ Dolná Nitra,
- e) organizuje informačné kampane, výzvy na predkladanie projektov v rámci jednotlivých opatrení CLLD
- f) zabezpečuje celú administratívu súvisiacu s implementáciou stratégie,
- g) komunikuje s PPA a zabezpečuje monitoring implementácie stratégie zo strany RZ Dolná Nitra,
- h) zabezpečuje ďalšie činnosti z poverenia Výkonného orgánu.

Na čele kancelárie je manažér menovaný výkonným orgánom združenia. Administratívu a realizáciu úloh združenia zabezpečuje okrem manažéra administratívny pracovník a účtovník.

- **Manažér**

- je menovaný Predsedníctvom,
- riadi prípravu stratégie (zámeru), jej aktualizáciu a realizáciu,
- pomáha pri spracovaní zámeru a výbere projektov,
- moderuje jednania partnerov a verejné stretnutia,
- zostavuje pracovné skupiny a riadi realizáciu príslušných aktivít,
- vykonáva formálnu kontrolu prijatých ŽoNFP,
- registruje žiadosti o NFP,
- poskytuje informácie konečným prijímateľom,
- zabezpečuje zber informácií pre monitoring a hodnotenie,
- v prípade zistenia zaujatosti v konaní o ŽoNFP (projekte), písomne oznamuje túto skutočnosť RO a kópiu predkladá výkonnému orgánu,
- zabezpečuje ďalšie administratívne činnosti súvisiace s implementáciou stratégie CLLD.

- **Administratívny pracovník/ Účtovník**

- je menovaný Predsedníctvom,
- zabezpečuje každodennú prevádzku a administratívnu činnosť kancelárie,
- vedie evidenciu a predpísanú archiváciu dokladov,
- pripravuje podkladové materiály na zasadnutia jednotlivých orgánov.
- zabezpečuje účtovnú evidenciu a zúčastňuje sa jednaní s príslušnými kontrolnými orgánmi,
- zabezpečuje hospodárenie s finančnými prostriedkami a majetkom združenia,
- zodpovedá za správne vedenie účtovníctva.

Úlohy a zodpovednosť jednotlivých orgánov a organizačných zložiek RZ Dolná Nitra o. z. pri realizácii stratégie CLLD, spôsob volenia, výberu členov a pod. sú bližšie popísané v Stanovách RZ Dolná Nitra o. z. a interných smerniciach.

Všetky orgány s výnimkou Výberovej komisie sú ku dňu vypracovania stratégie CLLD funkčné a organizačne životaschopné, pripravené v momente schválenia stratégie zahájiť implementáciu. Personálne obsadenie jednotlivých orgánov ako aj grafické znázornenie organizačnej štruktúry je uvedené v prílohe k stratégii – organizačná štruktúra. Členovia Výberovej komisie sú menovaní pre konkrétnu výzvu vždy po ukončení prijímania projektov s cieľom zamedziť konfliktu záujmov jej členov.

5.1.2. Implementačný proces

Žiadosti podporované v rámci PRV

Pre výber, hodnotenie a schvaľovanie žiadostí v rámci PRV bude na úrovni MAS RZ Dolná Nitra o. z. uplatnený **jednokolový výber** (výzva na predkladanie ŽoNFP).

Výzvy na predkladanie ŽoNFP budú vyhlasované kanceláriou MAS v súlade s indikatívnym harmonogramom výziev, pričom MAS nad rámec povinností stanovených pre vyhlásenie na webovom sídle PPA (spôsobom uvedeným v odseku 1 a 2 bodu 8.1 Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014-2020 v znení jeho neskorších dodatkov) s informatívnym charakterom zverejní výzvu aj na svojom **webovom sídle** (www.dolnanitra.sk).

MAS zároveň zväží a využije všetky dostupné prostriedky na to, aby čo najlepšie informovala potenciálnych žiadateľov (zverejnenie na webstránkach obcí, na sociálnej sieti, na vývesnej tabuli MAS a jednotlivých obcí, elektronické zaslanie výzvy členom MAS, resp. kontaktom v databáze obyvateľov územia, vyhlásením v rozhlase a pod.).

Výzvy vyhlasované kanceláriou MAS budú mať charakter **uzavretej výzvy**, ktorá je charakterizovaná presným určením dátumu jej vyhlásenia a dátumu jej uzavretia. Lehota na predkladanie projektov je stanovená do **2 mesiacov** odo dňa vyhlásenia výzvy, minimálne však 30 pracovných dní.

Všetky ostatné úkony týkajúce sa výzvy na predkladanie Žiadostí o NFP, uplatnenia hodnotiacich a výberových kritérií Žiadostí o NFP, prípadnej zmeny a zrušenia výzvy, konania o Žiadosti o NFP, prijíma a registrácii Žiadosti o NFP, kontrole formálnej správnosti Žiadostí o NFP, kontrole vecnej správnosti Žiadosti o NFP, výške oprávnenosti výdavku projektu,

odborného hodnotenia Žiadosti o NFP, uplatnenia hodnotiacich kritérií, výberu žiadostí o NFP v rámci jednokolového výberu, príjmu a registrácie Žiadosti o NFP na PPA vykonáva v súlade s kapitolou 9. Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014-2020 v znení jeho neskorších dodatkov.

Žiadosti podporované v rámci IROP

Pre výber, hodnotenie a schvaľovanie žiadostí v rámci IROP bude MAS RZ Dolná Nitra o. z. uplatňovať pravidlá vzťahujúce sa na vyhlasovanie výziev na predkladanie Žiadostí o príspevok, pravidlá vzťahujúce sa na zmenu a zrušenie výziev a na hodnotiace kritériá Žiadostí o Pr, výberové kritériá Žiadostí o Pr, procesné úkony pri schvaľovaní, administratívnom overení, odbornom hodnotení, kontrole oprávnenosti výdavkov CLLD/IROP a výbere žiadostí o Pr v zmysle Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014-2020 v znení jeho neskorších dodatkov, kapitola 11.

MAS pri vyhlasovaní výziev zároveň zväží a využije všetky dostupné prostriedky na to, aby čo najlepšie informovala potenciálnych žiadateľov (zverejnenie na webových stránkach obcí, na sociálnej sieti, na vývesnej tabuli MAS a jednotlivých obcí, elektronické zaslanie výzvy členom MAS, resp. kontaktom v databáze obyvateľov územia, vyhlásením v rozhlase a pod.).

Žiadosti podporované v rámci iných zdrojov

Vyhlásenie výziev v rámci iných zdrojov MAS nie je v kompetencii Kancelárie RZ Dolná Nitra o. z.. Proces vyhlasovania výziev je v kompetencii príslušných RO, ktoré vyhlasujú výzvy v rámci OP KŽP (MŽP SR) a Environmentálneho fondu v pôsobnosti MŽP SR. Samotné výzvy budú následne zverejňované na stránkach www.minzp.sk resp. www.envirofond.sk v zmysle schváleného harmonogramu výziev.

Žiadatelia z radov MAS/územia RZ Dolná Nitra o. z. sa do výziev prihlasujú individuálne. MAS však môže v záujme naplňovania cieľov stratégie CLLD a prioritnej osi 2 Zlepšenie stavu životného prostredia informovať verejnosť, resp. potenciálnych žiadateľov o zverejnení príslušných výziev, napr. zverejňovaním odkazov na svojom webovom sídle, oznámením prostredníctvom elektronickej pošty a pod., pričom príspevok k naplňaniu prioritnej osi 2 stratégie CLLD a jej opatrení monitoruje každoročne k 31.12..

5.2. Akčný plán

Časť A.) Akčný plán implementácie stratégie CLLD

RZ Dolná Nitra o. z. za účelom naplňovania špecifických cieľov vo vybraných prioritných oblastiach zvolila nasledovné opatrenia:

Opatrenia financované z PRV

Tabuľka č. 4.A: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 1.1.1: 7.2 – Podpora na investície do vytvárania zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	7/7.2
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach – priamy vplyv Príspevok k prierezovým cieľom – Životné prostredie, zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu
Ciele opatrenia	<i>Hlavným cieľom opatrenia je investíciami do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých infraštruktúr malých rozmerov prispieť k obnove a rozvoju obcí, najmä v oblasti dobudovania verejnej infraštruktúry a zlepšenia základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane príspevku k celkovému skrásleniu obcí.</i>
Zdôvodnenie výberu	<i>Výber opatrenia reflektuje na potreby a slabé stránky vyplývajúce zo SWOT analýzy, ako sú napr. zlý stav miestnych chodníkov a ciest, neupravené verejné priestranstvá resp., nedobudovaná technická infraštruktúra. Zlepšenie stavu miestnej infraštruktúry, úprava a „oživenie“ verejných priestranstiev a zelených plôch k obci prispeje k zatraktívneniu regiónu aj zlepšeniu životného prostredia v obciach RZ Dolná Nitra o. z..</i>

Rozsah a oprávnené činnosti

- výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.)

Konkrétnejšie aktivity: miestne komunikácie v dedinách, vidiecke cesty a chodníky (cesty a chodníky aj vrátane parkovísk), parkoviská, priekopy a rigoly (len ak sú súčasťou popri realizovanej ceste, resp. chodníku), cestné mosty (z ocele, betónu alebo z iného materiálu) spolu s nadjazdami a prijazdami, pešie mosty (lávky pre peších), autobusové prístrešky (autobusové zastávky).

Za oprávnený výdavok sa považuje aj tzv. mobiliár:

- *lavička,*
 - *odpadkový kôš,*
 - *kontajner na zeleň/kvetináč, informačné plochy/tabule/vitríny (napr. aj vrátane názvu zastávky, názvu ulice, umiestnenie mapy obce/okolia/kultúrnych pamiatok),*
 - *uvítacie tabule,*
 - *smerníky a ukazovatele (napr. k obecnému úradu, ku kultúrnej pamiatke, k historickej budove, múzeu, pamätnej izbe, a pod.),*
 - *bariéry,*
 - *zábrany vjazdu,*
 - *ochranné mreže (napr. na koreň/kmeň stromov).*
- výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd. Podrobnejšie: *stokové siete (kmeňové stoky, zberače a uličné stoky, výustné stoky a odľahčovacie stoky), čistiarne odpadových vôd, obecné, skupinové a ostatné vodovody lokálneho charakteru, miestne potrubné rozvody teplej vody, súvisiace vodárenské stavby miestneho významu (úpravne vody, čerpacie stanice).*
 - zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov, aleje, pešie zóny, nábregia (v prípade, že je súčasťou takejto investície aj parkovisko v menšom rozsahu, , tak sú výdavky oprávnené aj vrátane parkovísk) a pod.

Za verejné priestranstvo možno považovať pre účely vydávania zákazov a príkazov v legislatívnej pôsobnosti obce každý priestor, ktorý spĺňa súčasne tri nasledujúce podmienky:

- *je prístupný všetkým bez obmedzenia (teda prístupný každému bez toho, aby musel prekonávať prekážky)*
- *slúži na všeobecné užívanie (teda neexistuje žiadny právny dôvod, ktorý by niekoho vylučoval z jeho užívania resp. neexistuje právny dôvod, ktorý by obmedzoval jeho využívanie len pre zúžený okruh osôb alebo len pre určitý účel)*
- *je ako verejné priestranstvo definovaný alebo určený (lokalizovaný) vo všeobecne záväznom nariadení obce.*

	<p>Slová "priestor prístupný bez obmedzení" je nutné definovať tak, že nejde o akékoľvek ľubovoľné priestory, ale že ide o priestranstvá majúce podobný charakter ako námestie, trhovisko, cesty, miestne komunikácie, parky a verejná zeleň.</p> <p><u>Obec je vo všeobecne záväzných nariadeniach oprávnená pojem "verejné priestranstvo" definovať, avšak táto definícia musí vychádzať zo zákonného základu.</u></p> <p>Vo všeobecnosti môžeme za verejné priestranstvo považovať verejnosti prístupné pozemky vo vlastníctve obce alebo pozemky, ktoré si obec prenajíma. Verejným priestranstvom na účely zákona nie sú pozemky, ktoré sú síce vo vlastníctve obce, ale obec ich prenajala podľa osobitného zákona. <i>Za verejné priestranstvo je možné považovať aj cintorín, a aj to len v prípade, ak ho má obec <u>definovaný alebo určený (lokalizovaný) vo všeobecne záväznom nariadení obce pred podaním ŽoNFP, ako verejné priestranstvo.</u> Za verejné priestranstvo <u>nie je možné považovať</u> školu, školské zariadenia (škôlky, jasle), areál školy (školský dvor).</i></p> <p>Oprávneným výdavkom v rámci aktivity 3 je aj mobiliár/drobný architektonický prvok napr.</p> <ul style="list-style-type: none"> - lavička, odpadkový kôš, - kontajner na zeleň/kvetináč, - informačné plochy/tabule/vitríny (napr. názvu námestia/parku, umiestnenie mapy obce/okolia/kultúrnych pamiatok a pod.), - smerníky a ukazovatele (napr. ku kultúrnej pamiatke, k historickej budove, múzeu, pamätnej izbe, a pod.), - stojan a/alebo prístrešky na bicykle, - bariéry, - zábrany vjazdu, - ochranné mreže (napr. na koreň/kmeň stromov), - hodiny, - fontánka na pitnú vodu/výpustný stojan na pitnú vodu <ul style="list-style-type: none"> • výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehĺbovanie existujúcich obecných studní <p><u>Oprávnené investície sú drenáže a odvodňovacie kanály, otvorené odtokové kanály, odvodňovacie priekopy, obecné studne.</u></p> <p><i>Je možné realizovať aj investície do:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - historických vodohospodárskych diel (tajchy, jarky, náпустné alebo výpustné objekty a pod.), - historických vodovodov, priehrad, - diaľkových rozvodov vody, - do miestnych potrubných rozvodov vody, - plavebných kanálov
Oprávnení prijímatelia	Obce v pôsobnosti RZ Dolná Nitra o. z.
Intenzita pomoci ¹	Intenzita pomoci stanovená zo strany MAS je 100 %.

¹ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

Oprávnené výdavky ²	<p>1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce.</p> <p>2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1 (v prípade investičných opatrení):</p> <ul style="list-style-type: none"> a. výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie nehnuteľného majetku b. kúpa alebo kúpa na leasing nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení do výšky ich trhovej hodnoty c. všeobecné náklady súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu d. nehmotné investície ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek <p>V zmysle Prílohy 6B.</p>																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<i>Minimálne 5 000 EUR - maximálne 40 000 EUR</i>																								
Finančný plán	<table border="1" data-bbox="676 1420 1423 1727"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>331 940,77</td> <td>248 955,58</td> <td>82 985,19</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>331 940,77</td> <td>248 955,58</td> <td>82 985,19</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	331 940,77	248 955,58	82 985,19	0,00	0,00	VR				-	-	Spolu	331 940,77	248 955,58	82 985,19	0,00	0,00
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	331 940,77	248 955,58	82 985,19	0,00	0,00																				
VR				-	-																				
Spolu	331 940,77	248 955,58	82 985,19	0,00	0,00																				
Princípy pre stanovenie výberových a	<i>Výberové a hodnotiace kritériá MAS vychádzajú z výberových a hodnotiacich kritérií PRV. Výberové a hodnotiace (bodovacie) kritériá pre výber projektov predkladanej stratégie CLLD</i>																								

² v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³																
Povinné prílohy stanovené MAS	<i>V prípade potreby budú upresnené v rámci vyhlásenej výzvy</i>															
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>7/7.2</td> <td>Veľkosť/plocha revitalizovaného verejného priestranstva</td> <td>M²</td> <td>2.812,696</td> <td>3000,00</td> </tr> <tr> <td>7/7.2</td> <td>Počet rekonštruovaných objektov drobnej infraštruktúry</td> <td>počet</td> <td>1</td> <td>5</td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	7/7.2	Veľkosť/plocha revitalizovaného verejného priestranstva	M ²	2.812,696	3000,00	7/7.2	Počet rekonštruovaných objektov drobnej infraštruktúry	počet	1	5
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota											
	7/7.2	Veľkosť/plocha revitalizovaného verejného priestranstva	M ²	2.812,696	3000,00											
7/7.2	Počet rekonštruovaných objektov drobnej infraštruktúry	počet	1	5												
Indikatívny harmonogram výziev	<i>Minimálne 1x ročne, 1 výzva bude vyhlásená v 2. polroku 2017</i>															

Pozn.: Pre PRV ako aj pre IROP platí, že maximálna veľkosť oprávnených výdavkov na 1 projekt je 100 000 EUR.

Tabuľka č. 4. B: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 1.1.2: 7.4 – Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	7/7.4
Priradenie k fokusovej oblasti PRV /	6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach – priamy vplyv

³ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

špecifickému cieľu IROP	Príspevok k prierezovým cieľom – Životné prostredie, zmiernovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu.
Ciele opatrenia	<i>Hlavným cieľom opatrenia je prispieť k zlepšovaniu a rozširovaniu miestnych základných služieb vrátane voľného času.</i>
Zdôvodnenie výberu	<i>Analýzy preukázali, že v území je napriek silnému ekonomickému potenciálu väčšiny obcí stále nedostatok kvalitných zariadení voľného času (aj v dôsledku rozšírenia územia MAS o nových 6 členských obcí), ktoré by zodpovedali rastúcim nárokom obyvateľov. V mnohých obciach chýbajú športové zariadenia či priestory pre voľnočasové aktivity. Problémom je aj zlý stav niektorých obecných budov, čo znižuje kvalitu niektorých poskytovaných základných služieb (domy smútku, kultúrne domy, obecné úrady, centrá voľného času, a pod.). Analýza poukázala na potrebu skvalitniť a rozšíriť infraštruktúru voľného času aj v nadväznosti na silnejúcu imigráciu obyvateľov z okolitých miest a obcí, čo svedčí o stúpajúcej príťažlivosti.</i>
Rozsah a oprávnené činnosti	<ul style="list-style-type: none"> - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia/rozšírenie (prístavba,nadstavba, zväčšenie) športovísk a detských ihrísk, amfiteátrov/ vonkajší exteriérový priestor pre kultúrne a spoločenské podujatia, ktoré musí byť spojené pevne so zemou (vrátane zastrešenia, osvetlenia, ozvučenia apod.) , investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov - investície zamerané na zriadenie nových, <u>rozšírenie (prístavba, nadstavba, prestavba)</u>, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia - investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcia, <u>modernizácia/rozšírenie (prístavba,nadstavba, zväčšenie)</u> nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod. - investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb. Za miestne služby sa považujú len služby spojené so spolkovou činnosťou v rámci komunitných centier, služby spojené s kultúrou v rámci kultúrnych domov, služby spojené s poskytovaním samosprávnych činností v rámci obecných úradov, služby spojené s predškolskou výchovou v rámci materských škôlok a služieb spojených so športom v rámci obecných športových hál a telocviční - investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti t.j. nákup prídavných zariadení na komunálnu techniku na čistenie, údržbu zelene a zimnú údržbu ciest/miestnych komunikácií a chodníkov (malé zariadenia) a investície

	súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov)						
Oprávnení prijímateľa	Obce v pôsobnosti RZ Dolná Nitra o. z.						
Intenzita pomoci ⁴	Intenzita pomoci stanovená zo strany MAS je 100 %.						
Oprávnené výdavky ⁵	<p>1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, v súlade s podporovanými činnosťami vrátane začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce, náklady súvisiace s investíciami do využívania OZE a do úspor energie, pokiaľ sú tieto investície súčasťou iných investícií v rámci operácie;</p> <p>2. súvisiace všeobecné náklady s bodom 1, (v prípade investičných opatrení)</p> <p><i>a) výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie nehnuteľného majetku;</i> <i>b) kúpa alebo kúpa na leasing nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení do výšky ich trhovej hodnoty;</i> <i>c) všeobecné náklady súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu;</i> <i>d) nehmotné investície ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek.</i> <i>- Pod výdavkami na prípravné práce sa rozumejú výdavky na poplatky architektom, projektantom, inžinierom a konzultantom súvisiace s vypracovaním projektovej dokumentácie (max. 4%), výdavky za stavebný dozor (max. 1%) a výdavky na poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti (max. 8%).</i></p> <p>V zmysle Prílohy 6B.</p>						
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálne 5 000 EUR - maximálne 30 000 EUR						
Finančný plán	<table border="1"> <tr> <td>Región</td> <td>Spolu</td> <td>EÚ</td> <td>ŠR</td> <td>VZ</td> <td>iné</td> </tr> </table>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné		

⁴ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	MR	168 256,00	126 192,00	42 064,00	0,00	0,00															
	VR				-	-															
	Spolu	168 256,00	126 192,00	42 064,00	0,00	0,00															
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ⁶	<i>Výberové a hodnotiace kritériá MAS vychádzajú z výberových a hodnotiacich kritérií PRV. Výberové a hodnotiace (bodovacie) kritériá pre výber projektov predkladanej stratégie CLLD</i>																				
Povinné prílohy stanovené MAS	<i>V prípade potreby budú upresnené v rámci vyhlásenej výzvy</i>																				
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>7/7.4</td> <td>Zrekonštruované verejné budovy</td> <td>počet</td> <td>7</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>7.4</td> <td>Vybudované/zrekonštruované alebo modernizované ihriská, športoviská a detské ihriská</td> <td>počet</td> <td>7</td> <td>8</td> </tr> </tbody> </table>						Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	7/7.4	Zrekonštruované verejné budovy	počet	7	11	7.4	Vybudované/zrekonštruované alebo modernizované ihriská, športoviská a detské ihriská	počet	7	8
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota																	
7/7.4	Zrekonštruované verejné budovy	počet	7	11																	
7.4	Vybudované/zrekonštruované alebo modernizované ihriská, športoviská a detské ihriská	počet	7	8																	
Indikatívny harmonogram výziev	<i>Minimálne 1x ročne, 1 výzva bude vyhlásená v 1. polroku 2018</i>																				

Pozn.: Pre PRV ako aj pre IROP platí, že maximálna veľkosť oprávnených výdavkov na 1 projekt je 100 000 EUR.

Tabuľka č. 4. C: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 3.1.1: 4.1 – Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia)	4/4.1

⁶ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	<p><u>Primárne:</u></p> <p>2A Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie.</p> <p>2B Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva a najmä generačnej výmeny.</p> <p>3A Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskych produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií.</p>
Ciele opatrenia	<i>Cieľom opatrenia je rozvoj konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov podporou investícií zvyšujúcich ich celkovú výkonnosť a udržateľnosť.</i>
Zdôvodnenie výberu	<i>Priaznivé klimatické a pôdne pomery už v minulosti vytvárali v Dolnej Nitre výnimočné podmienky pre intenzívnu poľnohospodársku výrobu. Dôkazom sú početné poľnohospodárske družstvá spred r. 1989. Postupom však začali družstvá upadať a v súčasnosti sa v území zachovalo len pár, ktoré obhospodarujú pôdu. Okrem nich sa v poľnohospodárskej výrobe začínajú postupne objavovať samostatne hospodáriaci roľníci. V záujme posilnenia postavenia poľnohospodárskych podnikov v území, zachovania poľnohospodárskej tradície územia a tvorby pracovných miest priamo v obciach bolo opatrenie zaradené do stratégie CLLD.</i>
Rozsah a oprávnené činnosti	<p><u>Rozsah činností:</u></p> <p>Oprávnené sú činnosti, ktoré zvyšujú celkovú výkonnosť a udržateľnosť poľnohospodárskeho podniku:</p>

- zvýšením produkcie alebo jej kvality v kritických odvetviach ŽV a ŠRV;
- zvýšením odbytu;
- znížením záťaže na ŽP vrátane technológii;
- zvýšením skladovacích kapacít a pozberovej úpravy;
- reštrukturalizáciou výroby podniku alebo diverzifikáciou výroby;
- zlepšením kvality a úrodnosti pôdy a ochranou pred jej degradáciou;
- zvýšením efektivity využívania vody. Kategória A):

Oblasť zamerania č. 1. - Špeciálna rastlinná výroba

- Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov špeciálnej rastlinnej výroby vrátane prípravy staveniska a vrátane okolitých spevnených plôch;
- Investície do obstarania technického a technologického vybavenia špecializovanej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich na pestovanie, aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín, priemyselných a hospodárskych hnojív, zber a pozberovú úpravu;
- investície do objektov na využívanie geotermálnej energie na vykurovanie skleníkov a fóliovníkov a na vlastnú spotrebu v podniku vrátane súvisiacich investičných činností.
- investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov a do jeho vnútorného vybavenia na priamy predaj výhradne vlastných výrobkov v rámci areálu daného podniku (vrátane okolitých spevnených plôch);

Oblasť zamerania č. 2. - Živočíšna výroba:

- Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov živočíšnej výroby vrátane prípravy staveniska;
- Investície do obstarania technického a technologického vybavenia živočíšnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich aj na zber objemových krmív, uskladnenie a manipuláciu s krmivami a stelivami;
- Investície do zavádzania technológií na výrobu energie energetickou transformáciou biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočíšnej výroby s

doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov.

Oblasť zamerania č. 3. - Zlepšenie využívania závlah (zavlažovanie)

- stavebné investície na výstavbu, rekonštrukciu alebo modernizáciu závlahových systémov vrátane infraštruktúry s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality;

- investície do obstarania a modernizácie techniky a technológie závlahových systémov s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality, pričom oprávnené sú len kompletne závlahové detaily (nie súčasti na existujúci detail, ani stavebné investície)

Oblasť zamerania č. 4 - Zníženie záťaže na životné prostredie vrátane technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v spojitosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie

- investície do nových technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v ustajnení hospodárskych zvierat v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie;

- investície do objektov a technológií na bezpečné uskladnenie a nakladanie s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej živočíšnej výroby (výstavba hnojísk, uskladňovacích nádrží alebo žúmp) v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie;

- investície do uskladnenia hnojív a chemických prípravkov v rastlinnej výrobe a do objektov, technológií a zariadení na bezpečné uskladnenie senáže a siláže v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie.

Oblasť zamerania č. 5. - Skladovacie kapacity a pozberová úprava a oblasť odbytu

- Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov a do jeho vnútorného vybavenia: na priamy predaj výhradne vlastných výrobkov v rámci areálu daného podniku.
- investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušiarňí s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt.

-

•

Oblasť zamerania č. 6 - Zavádzanie inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov s cieľom lepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou

- investície do obstarania inovatívnej techniky, technológie a strojov s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov do pôdy.

Oblasť zamerania č. 7 - Biomasa, založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín, investície súvisiace s energetickým využitím biomasy v spojitosti s investíciami v ostatných oblastiach

- náklady na založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín na poľnohospodárskej pôde. Zoznam rýchlorastúcich drevín pre účely pestovania na ornej pôde tvorí prílohu č. 10B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER
- investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kWt;

	<p>- investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kWe;</p> <p>- investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie.</p>
Oprávnení prijímateľa	<p><i>Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe</i> ako napr.: poľnohospodári alebo skupina poľnohospodárov, mladý poľnohospodár, ktorý prvýkrát zakladá poľnohospodársky podnik ako jeho vedúci na investície, ktoré spĺňajú normy Únie uplatňované na poľnohospodársku výrobu, ako aj bezpečnosť pri práci. Takáto podpora sa môže poskytovať maximálne 24 mesiacov odo dňa založenia podniku. V prípade kolektívnej investície minimálne 2 personálne a majetkovo neprepojených a partnerských podnikov partnerov musia oprávnenosť žiadateľa (prijímateľa) uvedenú vyššie spĺňať všetci partneri kolektívnej investície.</p>
Intenzita pomoci ⁷	<p><i>Intenzita podpory (pomoci) je v súlade s intenzitou pomoci v zmysle stratégie CLLD uvedenej vo výzve (časť Financovanie projektu), pričom výška podpory môže byť:</i></p> <p><i>1. Maximálna Základná miera podpory z celkových oprávnených výdavkov:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Max 50% v prípade menej rozvinutých regiónov (mimo Bratislavského kraja)</i> <p><i>2. Zároveň platí, že základná miera podpory sa zvyšuje:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • max. o 20% mladým poľnohospodárom max. do 5 rokov od dátumu začatia pôsobenia v podniku ako jeho najvyšší predstaviteľ, alebo do vykonania opatrení vymedzených v podnikateľskom pláne schválenom v rámci podopatrenia 6.1 t.j. má rozhodnutie PPA o schválení podpory v rámci podopatrenia 6.1); • max. o 20 % v prípade ekologického poľnohospodárstva a agroenvironmentu;

⁷ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

	Miera podpory sa môže zvýšiť kombinovane najviac do 90% z celkových oprávnených výdavkov.																								
Oprávnené výdavky ⁸	<p>1.</p> <p>1. výdavky na hmotné a nehmotné investície v súlade s podporovanými činnosťami (vrátane začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry, následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce, náklady súvisiace s investíciami do využívania OZE a do úspor energie, pokiaľ sú tieto investície súčasťou iných investícií v rámci operácie)</p> <p>2. súvisiace všeobecné náklady s bodom 1 (v prípade investičných opatrení):</p> <p>a) výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie nehnuteľného majetku;</p> <p>b) kúpa alebo kúpa na leasing nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení do výšky ich trhovej hodnoty;</p> <p>c) všeobecné náklady súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu;</p> <p>d) nehmotné investície ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek.</p> <p>V zmysle Prílohy 6B.</p>																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<i>Minimálne 5 000 EUR - maximálne 50 000,00 EUR</i>																								
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>255 844,58</td> <td>95 941,72</td> <td>31 980,57</td> <td>127 922,29</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>255 844,58</td> <td>95 941,72</td> <td>31 980,57</td> <td>127 922,29</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	255 844,58	95 941,72	31 980,57	127 922,29	0,00	VR	-	-	-	-	-	Spolu	255 844,58	95 941,72	31 980,57	127 922,29	0,00
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	255 844,58	95 941,72	31 980,57	127 922,29	0,00																				
VR	-	-	-	-	-																				
Spolu	255 844,58	95 941,72	31 980,57	127 922,29	0,00																				

⁸ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ⁹	<i>Výberové a hodnotiace kritériá MAS vychádzajú z výberových a hodnotiacich kritérií PRV. Výberové a hodnotiace (bodovacie) kritériá pre výber projektov predkladanej stratégie CLLD</i>															
Povinné prílohy stanovené MAS	V prípade potreby budú upresnené v rámci vyhlásenej výzvy															
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>4.1</td> <td>Podporené poľnohospodárske podniky</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>4.1</td> <td>Vytvorené pracovné miesta v podporených podnikoch</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	4.1	Podporené poľnohospodárske podniky	počet	0	1	4.1	Vytvorené pracovné miesta v podporených podnikoch	počet	0	2
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota												
4.1	Podporené poľnohospodárske podniky	počet	0	1												
4.1	Vytvorené pracovné miesta v podporených podnikoch	počet	0	2												
Indikatívny harmonogram výziev	Minimálne 1x ročne, 1 výzva bude vyhlásená v 1. polroku 2018															

Pozn.: Pre PRV ako aj pre IROP platí, že maximálna veľkosť oprávnených výdavkov na 1 projekt je 100 000 EUR.

Tabuľka č. 4. D: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 3.2.2.: 7.5 – Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	7/7.5

⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	<u>Priamo:</u> 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach <u>Nepriamo:</u> Príspevok k prierezovým cieľom – Životné prostredie, Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu.
Ciele opatrenia	<i>Hlavným cieľom opatrenia je podporiť investície do rekreačnej a turistickkej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie.</i>
Zdôvodnenie výberu	<i>Výhodná geografická poloha v blízkosti miest Nitra a Vráble, relatívne dobre vybudovaná cestná sieť, čisté a kvalitné životné prostredie, vhodný prírodný potenciál pre diverzifikáciu poľnohospodárskej výroby, nevyužitý kultúrnohistorický a ľudský potenciál vytvárajú predpoklady na diverzifikáciu vidieckej ekonomiky smerom k cestovnému ruchu. Občianske združenia môžu prispieť k oživeniu a zatraktívneniu územia aj z pohľadu návštevníkov napr. obnovou turisticky zaujímavých objektov, investíciami do rekreačnej infraštruktúry, budovaním doplnkovej turistickkej infraštruktúry, informačných tabúl a pod..</i>
Rozsah a oprávnené činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.; • investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.; • budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.

Oprávnení prijímateľa	Obce v pôsobnosti RZ Dolná Nitra o.z.																								
Intenzita pomoci ¹⁰	<p><i>v súlade so Stratégiou financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020</i></p> <p>Intenzita pomoci stanovená zo strany MAS je 100 %, avšak zníženie intenzity pomoci zo strany žiadateľa, teda vyššia miera spolufinancovania je bodovo zvýhodňovaná pri hodnotení žiadosti.</p>																								
Oprávnené výdavky ¹¹	<ol style="list-style-type: none"> 1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce; 2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1 (v prípade investičných opatrení) <ol style="list-style-type: none"> a) výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie nehnuteľného majetku b) kúpa alebo kúpa na leasing nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení do výšky ich trhovej hodnoty c) všeobecné náklady súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu d) nehmotné investície ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek <p>V zmysle Prílohy 6B.</p>																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<i>Minimálne 2000 EUR - maximálne 20 500 EUR</i>																								
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>20 500,00</td> <td>15 375,00</td> <td>5 125,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>20 500,00</td> <td>15 375,00</td> <td>5 125,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	20 500,00	15 375,00	5 125,00	0,00	0,00	VR	-	-	-	-	-	Spolu	20 500,00	15 375,00	5 125,00	0,00	0,00
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	20 500,00	15 375,00	5 125,00	0,00	0,00																				
VR	-	-	-	-	-																				
Spolu	20 500,00	15 375,00	5 125,00	0,00	0,00																				

¹⁰ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

¹¹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ¹²	<i>Výberové a hodnotiace kritériá MAS vychádzajú z výberových a hodnotiacich kritérií PRV. Výberové a hodnotiace (bodovacie) kritériá pre výber projektov predkladanej stratégie CLLD</i>																				
Povinné prílohy stanovené MAS	<i>V prípade potreby budú upresnené v rámci vyhlásenej výzvy</i>																				
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>7.5</td> <td>Počet projektov zameraných na zvýšenie atraktivity územia z pohľadu CR</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>7.5</td> <td>Počet obnovených prírodných objektov</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	7.5	Počet projektov zameraných na zvýšenie atraktivity územia z pohľadu CR	počet	0	2						7.5	Počet obnovených prírodných objektov	počet	0	1
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota																	
7.5	Počet projektov zameraných na zvýšenie atraktivity územia z pohľadu CR	počet	0	2																	
7.5	Počet obnovených prírodných objektov	počet	0	1																	
Indikatívny harmonogram výziev	<i>Minimálne 1x ročne, 1 výzva bude vyhlásená v 2. polroku 2018</i>																				

Pozn.: Pre PRV ako aj pre IROP platí, že maximálna veľkosť oprávnených výdavkov na 1 projekt je 100 000 EUR.

Tabuľka č. 4. E: Opatrenie stratégie CLLD

Pozn.: Pre PRV ako aj pre IROP platí, že maximálna veľkosť oprávnených výdavkov na 1 projekt je 100 000 EUR.

Opatrenia financované z IROP

Tabuľka č. 4. F: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 3.2.3. – 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
-----------------	--

¹² v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	<u>Špecifický cieľ 5.1.1.:</u> Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele opatrenia	<i>Na potrebu vytvárať pracovné miesta a diverzifikovať činnosti v poľnohospodárstve a vôbec ekonomickú základňu v regióne reflektuje ďalší špecifický cieľ.</i>
Zdôvodnenie výberu	<i>Zo SWOT analýzy vyplýva, že výhodná geografická poloha v blízkosti miest Nitra a Vrábľa, relatívne dobre vybudovaná cestná sieť, relatívne čisté a kvalitné životné prostredie, nevyužitý kultúrnohistorický, prírodný a ľudský potenciál vytvárajú predpoklady na diverzifikáciu vidieckej ekonomiky smerom k cestovnému ruchu.</i>
Rozsah a oprávnené činnosti	<i>Rozsah a oprávnené činnosti</i> 1. Aktivita - zakladanie nových podnikov; - podpora vzniku služieb, ktoré sú nové pre podnik; podpora vzniku služieb, ktoré sú nové pre región. A.) obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest; B) nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb; C.) podpora marketingových aktivít; D.) podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností.
Oprávnení prijímatelia	- samostatne zárobkovo činné osoby, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH, - mikro a malé podniky s počtom do 49 zamestnancov, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH,

Intenzita pomoci ¹³	<i>v súlade so Stratégiou financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020</i> <i>55 % v rámci schém pomoci de minimis</i>																													
Oprávnené výdavky ¹⁴	<i>A.) obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest;</i> <i>B) nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb;</i> <i>C.) podpora marketingových aktivít;</i> <i>D.) podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností.</i>																													
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<i>Minimálne 5 000 EUR - maximálne 30 750 EUR</i>																													
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>148 245,73</td> <td>81 535,15</td> <td>0,00</td> <td>66 710,58</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>viac rozvinutý región</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>148 245,73</td> <td>81 535,15</td> <td>0,00</td> <td>66 710,58</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table>							Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	148 245,73	81 535,15	0,00	66 710,58	0,00	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-	Spolu	148 245,73	81 535,15	0,00	66 710,58	0,00
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																									
menej rozvinutý región	148 245,73	81 535,15	0,00	66 710,58	0,00																									
viac rozvinutý región	-	-	-	-	-																									
Spolu	148 245,73	81 535,15	0,00	66 710,58	0,00																									
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ¹⁵	<i>Výberové a hodnotiace kritériá MAS vychádzajú z výberových a hodnotiacich kritérií PRV. Hlavné zásady výberu operácií sú popísané v prílohe č. 3 k projektovému zámeru Výberové a hodnotiace (bodovacie) kritériá pre výber projektov predkladanej stratégie CLLD</i>																													
Povinné prílohy stanovené MAS	<i>V prípade potreby budú upresnené v rámci vyhlásenej výzvy</i>																													
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatková hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> </table>						Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota																			
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota																										

¹³ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

¹⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

¹⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	5.1.1	Počet podporených podnikov	počet	0	2
	5.1.1	Počet vytvorených pracovných miest	počet	0	2
Indikatívny harmonogram výziev	Výzva bude vyhlásená v 2. polroku 2018.				

Pozn.: Pre PRV ako aj pre IROP platí, že maximálna veľkosť oprávnených výdavkov na 1 projekt je 100 000 EUR.

Tabuľka č. 4. G: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 3.2.3. – 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Špecifický cieľ 5.1.1.: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele opatrenia	<i>Na potrebu vytvárať pracovné miesta a diverzifikovať činnosti v poľnohospodárstve a vôbec ekonomickú základňu v regióne reflektuje ďalší špecifický cieľ.</i>
Zdôvodnenie výberu	<i>Zo SWOT analýzy vyplýva, že výhodná geografická poloha v blízkosti miest Nitra a Vráble, relatívne dobre vybudovaná cestná sieť, relatívne čisté a kvalitné životné prostredie, nevyužitý kultúrnohistorický, prírodný a ľudský potenciál vytvárajú predpoklady na diverzifikáciu vidieckej ekonomiky smerom k cestovnému ruchu.</i>
Rozsah a oprávnené činnosti	<i>Rozsah a oprávnené činnosti</i> 2. Aktivita -podpora existujúcich podnikov;

	<ul style="list-style-type: none"> - podpora vzniku služieb, ktoré sú nové pre podnik; - podpora vzniku služieb, ktoré sú nové pre región. <p>A.) obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest; B) nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb; C.) podpora marketingových aktivít; D.) podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností.</p>												
Oprávnení prijímatelia	<p>- samostatne zárobkovo činné osoby, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH,</p> <p>- mikro a malé podniky s počtom do 49 zamestnancov, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH,</p>												
Intenzita pomoci ¹⁶	<p>v súlade so Stratégiou financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020</p> <p>55 % v rámci schém pomoci de minimis</p>												
Oprávnené výdavky ¹⁷	<p>A.) obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest; B) nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb; C.) podpora marketingových aktivít; D.) podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností.</p>												
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<p>Minimálne 5 000 EUR - maximálne 50 980EUR</p>												
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>276 258,18</td> <td>151 942,00</td> <td>0,00</td> <td>124 316,18</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table>		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	276 258,18	151 942,00	0,00	124 316,18	0,00
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné								
menej rozvinutý región	276 258,18	151 942,00	0,00	124 316,18	0,00								

¹⁶ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

¹⁷ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-															
	Spolu	276 258,18	151 942,00	0,00	124 316,18	0,00															
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ¹⁸	<i>Výberové a hodnotiace kritériá MAS vychádzajú z výberových a hodnotiacich kritérií PRV. Hlavné zásady výberu operácií sú popísané v prílohe č. 3 k projektovému zámeru Výberové a hodnotiace (bodovacie) kritériá pre výber projektov predkladanej stratégie CLLD</i>																				
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatková hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5.1.1</td> <td>Počet podporených podnikov</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>5.1.1</td> <td>Počet vytvorených pracovných miest</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>						Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota	5.1.1	Počet podporených podnikov	počet	0	2	5.1.1	Počet vytvorených pracovných miest	počet	0	3
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota																	
5.1.1	Počet podporených podnikov	počet	0	2																	
5.1.1	Počet vytvorených pracovných miest	počet	0	3																	
Indikatívny harmonogram výziev	<i>Výzva bude vyhlásená v 2. polroku 2018.</i>																				

Tabuľka č. 4. CH: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 1.2.1: 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	

¹⁸ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Špecifický cieľ 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach						
Ciele opatrenia	- <i>Na potrebu vytvárať pracovné miesta a diverzifikovať činnosti v poľnohospodárstve a vôbec ekonomickú základňu v regióne reflektuje ďalší špecifický cieľ.</i>						
Zdôvodnenie výberu	<i>Zo SWOT analýzy vyplýva, že výhodná geografická poloha v blízkosti miest Nitra a Vrábľa, relatívne dobre vybudovaná cestná sieť, relatívne čisté a kvalitné životné prostredie, nevyužitý kultúrnohistorický, prírodný a ľudský potenciál vytvárajú predpoklady na diverzifikáciu vidieckej ekonomiky smerom k cestovnému ruchu za predpokladu, že budú posilnené investície do miestnej infraštruktúry.</i>						
Rozsah a oprávnené činnosti	<i>Rozsah a oprávnené činnosti</i> <u>Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach:</u> <i>Aktivita 1 - Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel</i> - <i>Výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom;</i> <i>Budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy v mestách</i>						
Oprávnení prijímatelia	<i>Obce v pôsobnosti RZ Dolná Nitra o.z.</i>						
Intenzita pomoci ¹⁹	<i>V súlade so Stratégiou financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020</i> <i>95%</i>						
Oprávnené výdavky ²⁰	- <i>Výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom;</i> - <i>Budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy v mestách</i>						
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<i>Minimálne 5 000 EUR - maximálne 20 000 EUR</i>						
Finančný plán	<table border="1"> <tr> <td>Región</td> <td>Spolu</td> <td>EÚ</td> <td>ŠR</td> <td>VZ</td> <td>iné</td> </tr> </table>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné		

¹⁹ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²⁰ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	MR	21 052,63	20 000,00	0,00	1 052,63	0,00										
	VR	-	-	-	-	-										
	Spolu	21 052,63	20 000,00	0,00	1 052,63	0,00										
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ²¹	<i>V súlade s IROP</i>															
Povinné prílohy stanovené MAS	<i>V prípade potreby budú upresnené v rámci vyhlásenej výzvy</i>															
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5.1.2</td> <td>Zrekonštruované objekty verejnej infraštruktúry</td> <td>počet</td> <td>15</td> <td>17</td> </tr> </tbody> </table>						Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	5.1.2	Zrekonštruované objekty verejnej infraštruktúry	počet	15	17
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota												
5.1.2	Zrekonštruované objekty verejnej infraštruktúry	počet	15	17												
Indikatívny harmonogram výziev	<i>V súlade s IROP</i>															

Tabuľka č. 4. I: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 1.2.1: 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Špecifický cieľ 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

²¹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Ciele opatrenia	<p><i>Ludský potenciál je významným faktorom vplývajúcim na rozvoj regiónu. Cieľom opatrenia je zlepšiť poskytovanie vzdelávacích služieb v regióne, kvality ľudského potenciálu, a tým pádom aj komparatívnu výhodu regiónu aj prostredníctvom investícií do skvalitnenia infraštruktúry vzdelávacích zariadení a zlepšením podmienok výučby a vzdelávania na miestnych základných školách a predškolských zariadeniach.</i></p> <p><i>Rozsah a oprávnené činnosti</i></p> <p><u>Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach:</u></p> <p><i>Aktivita 2 – infraštruktúra vzdelávania</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učební ZŠ,</i> - <i>Skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení.</i> 												
Zdôvodnenie výberu	<p><i>Analýza poukázala na potrebu skvalitniť a rozšíriť infraštruktúru vzdelávania aj v nadväznosti na silnejúcu imigráciu obyvateľov z okolitých miest a obcí, čo svedčí o stúpajúcej príťažlivosti regiónu</i></p>												
Rozsah a oprávnené	<p><u>Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach:</u></p> <p><i>Aktivita 2 – infraštruktúra vzdelávania</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učební ZŠ,</i> - <i>Skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení.</i> 												
Oprávnení prijímateľa	<p><i>Obce v pôsobnosti RZ Dolná Nitra o.z.</i></p>												
Intenzita pomoci ²²	<p><i>V súlade so Stratégiou financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020</i></p> <p><i>95%</i></p>												
Oprávnené výdavky ²³	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učební ZŠ,</i> - <i>Skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení.</i> 												
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<p><i>Minimálne 5 000 EUR - maximálne 22 000 EUR</i></p>												
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>46 000,00</td> <td>43 700,00</td> <td>0,00</td> <td>2 300,00</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	46 000,00	43 700,00	0,00	2 300,00	0,00
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné								
MR	46 000,00	43 700,00	0,00	2 300,00	0,00								

²² Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²³ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	VR	-	-	-	-	-
	Spolu	46 000,00	43 700,00	0,00	2 300,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ²⁴	<i>V súlade s IROP</i>					
Povinné prílohy stanovené MAS	<i>V prípade potreby budú upresnené v rámci vyhlásenej výzvy</i>					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	5.1.2	Zrekonštruované objekty verejnej infraštruktúry	počet	7	9	
Indikatívny harmonogram výziev	<i>V súlade s IROP</i>					

Opatrenia financované mimo IROP a PRV

Tabuľka č. 4. J: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 2.1.1. Zlepšenie systému odkanalizovania obcí RZ Dolná Nitra o. z.
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	

²⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Ciele opatrenia	<i>Cieľom opatrenia je zlepšenie zberu, čistenia a vypúšťania komunálnych odpadových vôd v obciach regiónu RZ Dolná Nitra o. z..</i>																								
Zdôvodnenie výberu	<i>Opatrenie reaguje primárne na potrebu dobudovať kanalizáciu vo všetkých obciach v regióne. Kompletnosť a funkčnosť kanalizačnej siete môže zohrávať v budúcnosti významnú rolu pri rozhodovaní záujemcov o bývanie v obci/regióne, a môže pomôcť napríklad malým obciam, kde prirodzený prírastok obyvateľov klesá a obyvateľstvo starne zvýšiť záujem o bývanie v obci.</i>																								
Rozsah a oprávnené činnosti	<i>Rozsah a oprávnené činnosti v súlade s OP KŽP</i>																								
Oprávnení prijímatelia	<i>V súlade s OP KŽP</i>																								
Intenzita pomoci ²⁵	<i>V súlade s OP KŽP</i>																								
Oprávnené výdavky ²⁶	<i>V súlade s OP KŽP</i>																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<i>V súlade s OP KŽP</i>																								
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>500.000</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>500.000</td> </tr> </tbody> </table>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	-	-	-	-	500.000	VR	-	-	-	-	-	Spolu	-	-	-	-	500.000
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	-	-	-	-	500.000																				
VR	-	-	-	-	-																				
Spolu	-	-	-	-	500.000																				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ²⁷	<i>V súlade s OP KŽP</i>																								
Povinné prílohy stanovené MAS	----																								
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota																			
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota																					

²⁵ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²⁶ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

²⁷ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	2.1.1	Zrekonštruované alebo vybudované kanalizačné siete a ČOV	Počet podporených projektov	0	3
Indikatívny harmonogram výziev	<i>V súlade s OP KŽP</i>				

Pozn.: Pre PRV ako aj pre IROP platí, že maximálna veľkosť oprávnených výdavkov na 1 projekt je 100 000 EUR.

Tabuľka č. 4. K: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 2.2.1. Podpora triedeného zberu odpadu v obciach RZ Dolná Nitra o. z.
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	
Ciele opatrenia	<i>Cieľom opatrenia je prispieť k zlepšeniu nakladania s odpadom.</i>
Zdôvodnenie výberu	<i>Nízke environmentálne povedomie miestneho obyvateľstva a jeho vzťah k životnému prostrediu, nízky stupeň starostlivosti o životné prostredie a prírodu, vo viacerých obciach, napriek tomu, že bol zavedený separovaný zber odpadu ešte stále obyvatelia netriedia dostatočne, pribúdajú čierne skládky a pod..</i>
Rozsah a oprávnené činnosti	<i>Rozsah a oprávnené činnosti v súlade s podmienkami pre čerpanie z Envirofondeu.</i>
Oprávnení prijímatelia	<i>V súlade s podmienkami pre čerpanie z Envirofondeu</i>
Intenzita pomoci ²⁸	<i>V súlade s podmienkami pre čerpanie z Envirofondeu</i>
Oprávnené výdavky ²⁹	<i>V súlade s podmienkami pre čerpanie z Envirofondeu</i>

²⁸ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<i>V súlade s podmienkami pre čerpanie z Envirofondeu</i>																								
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>400.000</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>400.000</td> </tr> </tbody> </table>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	-	-	-	-	400.000	VR	-	-	-	-	-	Spolu	-	-	-	-	400.000
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	-	-	-	-	400.000																				
VR	-	-	-	-	-																				
Spolu	-	-	-	-	400.000																				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³⁰	<i>V súlade s podmienkami pre čerpanie z Envirofondeu</i>																								
Povinné prílohy stanovené MAS	---																								
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatková hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2.2.1</td> <td>Nové zmodernizované/ zrekonštruované zberné dvory a dotriedňovacie zariadenia</td> <td>Počet</td> <td>0</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota	2.2.1	Nové zmodernizované/ zrekonštruované zberné dvory a dotriedňovacie zariadenia	Počet	0	3														
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota																					
2.2.1	Nové zmodernizované/ zrekonštruované zberné dvory a dotriedňovacie zariadenia	Počet	0	3																					
Indikatívny harmonogram výziev	<i>V súlade s podmienkami pre čerpanie z Envirofondeu</i>																								

Pozn.: Pre PRV ako aj pre IROP platí, že maximálna veľkosť oprávnených výdavkov na 1 projekt je 100 000 EUR.

Tabuľka č. 4. L: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 2.2.2. Zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľov RZ Dolná Nitra o. z.
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	

³⁰ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP																									
Ciele opatrenia																									
Zdôvodnenie výberu	<i>Aj keď je vo väčšine obcí územia zavedený separovaný zber odpadu, naďalej pretrváva u obyvateľov vlašný vzťah k triedeniu odpadu a v území vznikajú čierne skládky. Celkovo je environmentálne povedomie miestnych ľudí nízke, z čoho vyplýva aj jeho vlašný vzťah k ochrane životného prostredia a nízky stupeň starostlivosti oň, hoci je v zásade životné prostredie kvalifikovateľné ako relatívne čisté a kvalitné, bez prítomnosti väčších znečisťovateľov v obci. Aby si obyvatelia aj naďalej dokázali toto prostredie uchovať, bude potrebné zmeniť najmä ich prístup, myslenie a správanie, čo sa má dosiahnuť informovaním, vzdelávaním a propagáciou.</i>																								
Rozsah a oprávnené činnosti	<i>Rozsah a oprávnené činnosti v súlade s podmienkami pre čerpanie z Envirofondeu</i>																								
Oprávnení prijímatelia	<i>V súlade s podmienkami pre čerpanie z Envirofondeu</i>																								
Intenzita pomoci ³¹	<i>V súlade s podmienkami pre čerpanie z Envirofondeu</i>																								
Oprávnené výdavky ³²	<i>V súlade s podmienkami pre čerpanie z Envirofondeu</i>																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<i>V súlade s podmienkami pre čerpanie z Envirofondeu</i>																								
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>45 000</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>45 000</td> </tr> </tbody> </table>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	-	-	-	-	45 000	VR	-	-	-	-	-	Spolu	-	-	-	-	45 000
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	-	-	-	-	45 000																				
VR	-	-	-	-	-																				
Spolu	-	-	-	-	45 000																				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³³	<i>V súlade s podmienkami pre čerpanie z Envirofondeu</i>																								

³¹ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

³² v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

³³ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Povinné prílohy stanovené MAS	----				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	2.2.2	Počet vzdelávacích aktivít na zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľstva	Počet	0	2
	2.2.2	Počet účastníkov vzdelávacej aktivity	Počet	0	50
Indikatívny harmonogram výziev	<i>V súlade s podmienkami pre čerpanie z Envirofondeu</i>				

Pozn.: Pre PRV ako aj pre IROP platí, že maximálna veľkosť oprávnených výdavkov na 1 projekt je 100 000 EUR.

Tabuľka č. 4. M: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 2.3.1. Podpora na zlepšenie energetickej efektívnosti verejných budov
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	
Ciele opatrenia	<i>Využitie energie z obnoviteľných zdrojov energie a zlepšenie energetickej efektívnosti budov môže prispieť k zlepšeniu nakladania so zdrojmi a k zlepšeniu životného prostredia.</i>

Zdôvodnenie výberu	<i>Špecifický cieľ je navrhnutý v nadväznosti na analýzu slabých stránok, ktorá uvádza existenciu množstva budov v zlom technickom stave a následne na potrebu rekonštruovať tieto nielen za účelom zlepšenia ich celkového vzhľadu obcí, ale aj na ich následné využitie či už na realizáciu voľnočasových aktivít, prenájom podnikateľom alebo využitie iným spôsobom.</i>																								
Rozsah a oprávnené činnosti	<i>Rozsah a oprávnené činnosti v súlade s OP KŽP</i>																								
Oprávnení prijímatelia	<i>V súlade s OP KŽP</i>																								
Intenzita pomoci ³⁴	<i>V súlade s OP KŽP</i>																								
Oprávnené výdavky ³⁵	<i>V súlade s OP KŽP</i>																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<i>V súlade s OP KŽP</i>																								
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>300 000</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>300 000</td> </tr> </tbody> </table>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	-	-	-	-	300 000	VR	-	-	-	-	-	Spolu	-	-	-	-	300 000
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	-	-	-	-	300 000																				
VR	-	-	-	-	-																				
Spolu	-	-	-	-	300 000																				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³⁶	<i>V súlade s OP KŽP</i>																								
Povinné prílohy stanovené MAS	---																								
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2.3.1</td> <td>Zrekonštruované a modernizované budovy</td> <td>Počet</td> <td>0</td> <td>4</td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	2.3.1	Zrekonštruované a modernizované budovy	Počet	0	4														
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota																					
2.3.1	Zrekonštruované a modernizované budovy	Počet	0	4																					
Indikatívny harmonogram výziev	<i>V súlade s OP KŽP</i>																								

³⁴ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

³⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

³⁶ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Pozn.: Pre PRV ako aj pre IROP platí, že maximálna veľkosť oprávnených výdavkov na 1 projekt je 100 000 EUR.

Časť B.) Akčný plán pre Chod MAS a animácie

Tabuľka č. 4. E: Animácie (základná alokácia pre MAS z menej rozvinutého regiónu)

Názov opatrenia	Opatrenie 4.1.1.: 19.4 – Podpora na prevádzkové náklady a oživenie
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	19/19.4
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	<p><u>Priamo:</u> 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach</p> <p><u>Sekundárny príspevok k iným fokusovým oblastiam:</u> 1A Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach</p> <p><u>Príspevok k prierezovým cieľom:</u> - Inovácie - Životné prostredie</p>
Ciele opatrenia	<i>Cieľom opatrenia bude poskytovať prevádzku a administratívnu činnosť MAS ako aj náklady v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD, t. j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.</i>
Zdôvodnenie výberu	<i>Nizky vzťah obyvateľov k ochrane životného prostredia, záujem o veci verejné, vandalizmus mladých ľudí, neochota obyvateľov spolupracovať či</i>

	<p><i>nedostatočná koordinácia spoločných rozvojových aktivít na úrovni RZ Dolná Nitra o. z., slabá propagácia a, a pod. sú zdôvodnením pre potrebu realizácie animácií, pokračovania budovania kapacít, informovania verejnosti a propagácie. Informovaním, vzdelávaním sa môžu odstrániť niektoré z hore uvedených problémov a prispieť tiež k lepšej koordinácii aktivít či zlepšeniu propagácie územia.</i></p>
Rozsah a oprávnené činnosti	<p>Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na prevádzkovú a administratívnu činnosť schválených miestnych akčných skupín ako aj na náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.</p> <ol style="list-style-type: none"> a. propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; b. výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; c. vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.
Oprávnení prijímatelia	<p>MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja, a má právnu formu občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.</p>
Intenzita pomoci ³⁷	<p>Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100 %. <p>Celkové náklady na prevádzkové náklady a náklady na oživenie nesmú presiahnuť 20% celkových nákladov, ktoré vznikli v rámci implementácie stratégie miestneho rozvoja. Časť výdavkov súvisiacich s chodom MAS a animáciou bude hradená formou paušálnej platby, ktorá bude stanovená na základe výpočtov a analýz primeranosti nákladov.</p>

³⁷ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

Oprávnené výdavky ³⁸	<p>1. financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie); b. vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD; c. náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS; d. finančné náklady (napr. bankové poplatky); e. náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS); <p>2. financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD:</p> <ul style="list-style-type: none"> d. propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; e. výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; f. vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov. <p>Náklady súvisiace s oživovaním stratégie (animácie) musia tvoriť min. 15 % a max 25 % z celkových výdavkov v rámci operácie Chod miestnej akčnej skupiny a animácia.</p>
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	22 288,29 EUR

³⁸ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>22 288,29</td> <td>16 716,22</td> <td>5 572,07</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>22 288,29</td> <td>16 716,22</td> <td>5 572,07</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	22 288,29	16 716,22	5 572,07	0,00	0,00	VR	-	-	-	-	-	Spolu	22 288,29	16 716,22	5 572,07	0,00	0,00
	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																			
	MR	22 288,29	16 716,22	5 572,07	0,00	0,00																			
	VR	-	-	-	-	-																			
Spolu	22 288,29	16 716,22	5 572,07	0,00	0,00																				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³⁹	<i>V súlade s PRV</i>																								
Povinné prílohy stanovené MAS	<i>V prípade potreby budú upresnené v rámci vyhlásenej výzvy</i>																								
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>19.4</td> <td>Počet kultúrnych, športových a spoločenských aktivít (realizovaných MAS)</td> <td>počet</td> <td>10</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>19.4</td> <td>Počet vydaných druhov propagačných materiálov</td> <td>počet</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	19.4	Počet kultúrnych, športových a spoločenských aktivít (realizovaných MAS)	počet	10	12	19.4	Počet vydaných druhov propagačných materiálov	počet	2	3									
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota																					
19.4	Počet kultúrnych, športových a spoločenských aktivít (realizovaných MAS)	počet	10	12																					
19.4	Počet vydaných druhov propagačných materiálov	počet	2	3																					
Indikatívny harmonogram výziev	<i>V súlade s PRV</i>																								

Tabuľka č. 4. H: Chod MAS 1 a Chod MAS 2 v rámci IROP (základná alokácia z menej rozvinutého regiónu)

³⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Názov opatrenia	Opatrenie 4.1.2.: 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií(efektívne zabezpečenie chodu MAS, propagácia a implementácia stratégií CLLD)
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Špecifický cieľ 5.1.1.: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií.
Ciele opatrenia	Špecifický cieľ bude zabezpečovať činnosti miestnych verejno-súkromných partnerstiev, inštitucionalizovaných v podobe miestnych akčných skupín podporou prevádzkových nákladov.
Zdôvodnenie výberu	<i>Nevyhnutným predpokladom koordinácie rozvojových aktivít a implementácie opatrení stratégie CLLD je zabezpečiť subjekt, ktorý preberie zodpovednosť za efektívne riadenie všetkých týchto procesov. V špecifickom ciele 4.1 sa bude zabezpečovať činnosť verejno-súkromného partnerstva inštitucionalizovaného v podobe miestnej akčnej skupiny podporou prevádzkových nákladov.</i>
Rozsah a oprávnené činnosti	<p><i>Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD:</i></p> <p>A.) <i>personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie),</i></p> <p>B.) <i>vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD.</i></p> <p>C.) <i>náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS,</i></p>

	<p><i>D.) finančné náklady (napr. bankové poplatky),</i></p> <p><i>E.) náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS),</i></p>																								
Oprávnení prijímatelia	Miestna akčná skupina (územie menej rozvinutého regiónu)																								
Intenzita pomoci ⁴⁰	<i>V súlade so Stratégiou financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020, 95 %</i>																								
Oprávnené výdavky ⁴¹	<p><i>A.) personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie),</i></p> <p><i>B.) vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD.</i></p> <p><i>C.) náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS,</i></p> <p><i>D.) finančné náklady (napr. bankové poplatky),</i></p> <p><i>E.) náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS),</i></p>																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	126 300,29 EUR																								
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>132 947,67</td> <td>126 300,29</td> <td>0,00</td> <td>6 647,38</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>132 947,67</td> <td>126 300,29</td> <td>0,00</td> <td>6 647,38</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	132 947,67	126 300,29	0,00	6 647,38	0,00	VR	-	-	-	-	-	Spolu	132 947,67	126 300,29	0,00	6 647,38	0,00
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	132 947,67	126 300,29	0,00	6 647,38	0,00																				
VR	-	-	-	-	-																				
Spolu	132 947,67	126 300,29	0,00	6 647,38	0,00																				
Princípy pre stanovenie výberových a	<i>V súlade s IROP</i>																								

⁴⁰ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁴¹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ⁴²											
Povinné prílohy stanovené MAS	<i>V prípade potreby budú upresnené v rámci vyhlásenej výzvy</i>										
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota					
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota							
Indikatívny harmonogram výziev	<i>V súlade s IROP</i>										

Pozn.: Pre PRV ako aj pre IROP platí, že maximálna veľkosť oprávnených výdavkov na 1 projekt je 100 000 EUR.

Tabuľka č. 4. E: Chod MAS a animácie (dodatočná alokácia na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách), max. 20 % z pridelenej dodatočnej alokácie na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách

Názov opatrenia	Opatrenie 4.1.1.: 19.4 – Podpora na prevádzkové náklady a oživenie
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	19/19.4
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	<u>Priamo:</u> 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach <u>Sekundárny príspevok k iným fokusovým oblastiam:</u> 1A Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach <u>Príspevok k prierezovým cieľom:</u> - Inovácie

⁴² v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	- Životné prostredie
Ciele opatrenia	<i>Cieľom opatrenia bude poskytovať prevádzku a administratívnu činnosť MAS ako aj náklady v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD, t. j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.</i>
Zdôvodnenie výberu	<i>Nízky vzťah obyvateľov k ochrane životného prostredia, záujem o veci verejné, vandalizmus mladých ľudí, neochota obyvateľov spolupracovať či nedostatočná koordinácia spoločných rozvojových aktivít na úrovni RZ Dolná Nitra o. z., slabá propagácia a, a pod. sú zdôvodnením pre potrebu realizácie animácií, pokračovania budovania kapacít, informovania verejnosti a propagácie. Informovaním, vzdelávaním sa môžu odstrániť niektoré z hore uvedených problémov a prispieť tiež k lepšej koordinácii aktivít či zlepšeniu propagácie územia.</i>
Rozsah a oprávnené činnosti	<p>Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na prevádzkovú a administratívnu činnosť schválených miestnych akčných skupín ako aj na náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.</p> <p>1. Prevádzkové náklady MAS spojené s riadením uskutočňovania stratégií CLLD (ďalej len „prevádzkové náklady“):</p> <p>a) personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové náklady vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie);</p> <p>b) vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD;</p> <p>c) náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadnutí národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS;</p> <p>d) finančné náklady, napr. bankové poplatky;</p> <p>e) náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD na úrovni MAS.</p>

	<p>2. Animačné náklady MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD (ďalej len „animačné náklady“):</p> <p>a) propagácia a informovanie širokej verejnosti o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD;</p> <p>b) výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - animačné akcie pre členov MAS a ďalších aktérov s cieľom osvojovania príkladov dobrej praxe pre účely rozširovania vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác;</p> <p>c) vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.</p>
Oprávnení prijímatelia	MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja, a má právnu formu občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.
Intenzita pomoci ⁴³	<p>Miera podpory z celkových oprávnených výdavkov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100 %. <p>Celkové náklady na prevádzkové náklady a náklady na oživenie nesmú presiahnuť 20% celkových nákladov, ktoré vznikli v rámci implementácie stratégie miestneho rozvoja. Časť výdavkov súvisiacich s chodom MAS a animáciou bude hrazená formou paušálnej platby, ktorá bude stanovená na základe výpočtov a analýz primeranosti nákladov.</p>
Oprávnené výdavky ⁴⁴	<p>2. financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie); b. vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre

⁴³ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁴⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	<p>predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD;</p> <p>c. náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS;</p> <p>d. finančné náklady (napr. bankové poplatky);</p> <p>e. náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS);</p> <p>2. financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD:</p> <p>g. propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD;</p> <p>h. výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác;</p> <p>i. vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.</p> <p>Náklady súvisiace s oživovaním stratégie (animácie) musia tvoriť min. 15 % a max 25 % z celkových výdavkov v rámci operácie Chod miestnej akčnej skupiny a animácia.</p>																		
<p>Výška príspevku (minimálna a maximálna)</p>	<p>22 288,29 EUR</p>																		
<p>Finančný plán</p>	<table border="1" data-bbox="557 1731 1398 2000"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>22288,29 40 570,67</td> <td>6 716,22 30 428,00</td> <td>5 572,07 10 142,67</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	22288,29 40 570,67	6 716,22 30 428,00	5 572,07 10 142,67	0,00	0,00	VR	-	-	-	-	-
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné														
MR	22288,29 40 570,67	6 716,22 30 428,00	5 572,07 10 142,67	0,00	0,00														
VR	-	-	-	-	-														

		Spolu		-6 716,22	5 572,07	0,00	0,00	
			22 288,29	30 428,00	10 142,67			
			40 570,67					
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ⁴⁵	<i>V súlade s PRV</i>							
Povinné prílohy stanovené MAS	<i>V prípade potreby budú upresnené v rámci vyhlásenej výzvy</i>							
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota			
	19.4	Počet kultúrnych, športových a spoločenských aktivít (realizovaných MAS)	počet	10	12			
	19.4	Počet vydaných druhov propagačných materiálov	počet	2	3			
Indikatívny harmonogram výziev	<i>V súlade s PRV</i>							

5.3. Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD

5.3.1. Opis monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD

RZ Dolná Nitra o. z. si zostavila pre potreby monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD jasne stanovené a merateľné ukazovatele na posúdenie, či sú napĺňané stanovené ciele stratégie. Merateľné ukazovatele stratégie sú jasne definované pre výstupy alebo výsledky monitorovania

⁴⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

a hodnotenia. Monitoring teda v sebe zahŕňa priebežné hodnotenie stratégie CLLD na úrovni programu PRV a IROP, a hodnotenie na úrovni fokusových oblastí PRV a špecifických cieľov IROP a hodnotenia na úrovni opatrení. Tieto stupne monitorovania a hodnotenia sa postupne dopĺňajú. Výstupy a výsledky monitorovania a hodnotenia stratégie budú slúžiť ako nástroj priebežného hodnotenia implementácie stratégie CLLD, pre najvyšší orgán (Valné zhromaždenie), výkonný orgán (Predsedníctvo), monitorovací orgán a kontrolný orgán (Dozorná rada/Revízna komisia).

Monitorovacie a hodnotiace ukazovatele sú nastavené pre špecifický cieľ a pre opatrenia a budú sa sledovať:

- Povinné monitorovacie ukazovatele na úrovni programu – fokusová oblasť PRV sledovať sa budú ročne do konca roka 2020 resp. do roku 2023
- Povinné monitorovacie ukazovatele na úrovni programu – špecifický cieľ IROP sledovať sa budú ročne do konca roka 2020 resp. do roku 2023
- Monitorovacie ukazovatele na úrovni fokusovej oblasti PRV a IROP sledovať sa budú ročne do konca roka 2020 resp. do roku 2023
- Vlastné monitorovacie ukazovatele na úrovni opatrení PRV sledovať sa budú ročne do konca roka 2020 resp. do roku 2023
- Vlastné monitorovacie ukazovatele na úrovni opatrení IROP sledovať sa budú ročne do konca roka 2020 resp. do roku 2023

Minimálny rozsah monitorovacích a hodnotiacich opatrení:

- Správy o monitorovaní a hodnotení implementácie sa budú vykonávať 1x ročne, vždy ku 31.12 daného roka. Predkladať sa budú jednotlivým orgánom MAS (výročná správa za uplynulý kalendárny rok) v zmysle interných smerníc a riadiacim orgánom pre PRV a IROP. Najvyšší orgán MAS vydá stanovisko k vypracovanej Výročnej správe a následne ho schváli, prípadne dá dopracovať, opraviť časti správy a pod.. Monitorovanie a hodnotenie podáva pre riadiaci orgán PRV a IROP minimálne jedenkrát ročne, resp. podľa požiadaviek pre monitorovacie správy – projekty PRV a IROP vo forme Správy o činnosti MAS. Predloženiu Správy o činnosti MAS bude predchádzať jej predloženie Najvyššiemu orgánu MAS, pripomienkovaniu a následnému schváleniu.

- Mílnikom implementácie stratégie, na základe ktorých bude možné posúdiť napĺňanie jej cieľov – realizácia stratégie CLLD a jej vyhodnocovanie sa bude vykonávať v strednodobom horizonte v r. 2020, najneskôr do 30.6.2020. Výsledok hodnotenia má vplyv na jej aktualizáciu. V r. 2023 po skončení implementácie stratégie CLLD sa vykoná záverečné hodnotenie. Toto hodnotenie vykonáva nezávislý hodnotiteľ, pričom budú zohľadnené špecifiká sebahodnotenia a vyhodnotenie kľúčových znakov LEADER.
- Súbor merateľných ukazovateľov tvoria tri úrovne:
 - povinné ukazovatele na úrovni programu PRV a IROP
 - povinné ukazovatele na úrovni špecifických cieľov IROP a fokusových oblastí PRV
 - vlastné ukazovatele

Povinné ukazovatele na úrovni programu PRV a IROP sú definované v rámci metodického pokynu k vypracovaniu stratégie CLLD a monitorujú naplnenie vybraných ukazovateľov.

Povinné ukazovatele na úrovni špecifických cieľov IROP a fokusových oblastí PRV sú definované vo vlastných dokumentoch PRV a IROP.

Vlastné ukazovatele sú merateľné ukazovatele na úrovni opatrení definované v tabuľkách č. 4A/B/C/D-K.

Merateľný ukazovateľ *zamestnanosti* tvorí ukazovateľ Vytvorené pracovné miesta v rámci podporených podnikov, ktoré je možné nájsť vo viacerých opatreniach stratégie CLLD. Ich cieľové hodnoty hovoria o zámere vytvoriť nové pracovné miesta v súvislosti s realizáciou opatrení pre podporu podnikania a odrážajú reálne možnosti potenciálnych zamestnávateľov v regióne. Počet navrhovaných pracovných miest vychádza z predpokladaného počtu projektu za predpokladu vytvorenia minimálne 1 pracovného miesta v projekte.

Merateľný ukazovateľ s charakteristikou *Počet vybudovaných/ rekonštruovaných a modernizovaných objektov* reflektuje na potreby územia. Cieľová hodnota tohto ukazovateľa odráža počet objektov, ktoré by implementáciou stratégie chcelo verejno-súkromné partnerstvo realizovať. Daný ukazovateľ bol definovaný z odhadovaného množstva finančných zdrojov na jednotlivé opatrenia a z predložených projektových zámerov prijatých v rámci ich zberu.

Merateľné ukazovatele s charakteristikou *rozsahu rekonštrukcie* poukazuje na rozmery (plochu v m alebo m²). Cieľová hodnota týchto ukazovateľov odráža finančné možnosti v rámci opatrení a predpokladané návrhy stavebných prác jednotlivých príjemcov.

Merateľné ukazovatele s charakteristikou *počtu podporených aktivít* sú zamerané na monitorovanie kvantity zrealizovaných projektov v rámci opatrení. Cieľová hodnota týchto ukazovateľov reflektuje reálne možnosti rozpočtu stratégie CLLD, kapacity územia a množstva finančných prostriedkov súvisiacich s realizáciou daných aktivít/projektov.

Merateľné ukazovatele s charakteristikou *počtu účastníkov* poukazuje na osoby, ktoré sa zúčastnili vzdelávacej aktivity. Cieľová hodnota tohto ukazovateľa bola definovaná na základe potreby riešiť zvýšenie povedomia obyvateľov územia.

Cieľová hodnota pri počte obyvateľov bola vypočítaná za predpokladu pokračovania stúpajúceho trendu obyvateľov, pričom v každom roku sa rátalo s nárastom počtu obyvateľov, minimálne vo výške prirodzeného prírastku z r. 2014.

V rámci monitorovania a hodnotenia implementácie stratégie CLLD a jej opatrení a špecifických cieľov sa bude realizovať každoročne sebahodnotenie MAS a jednotlivých orgánov RZ Dolná Nitra o. z. (Najvyšší orgán, Predsedníctvo, Monitorovací výbor a Dozorná rada/Revízna komisia).

Proces samohodnotenia MAS v sebe zahŕňa sledovanie:

A/ činností orgánov a MAS k realizácii a implementácii stratégie CLLD vrátane 7 kľúčových znakov LEADER

B/ implementačný proces

C/ riadiaci proces

D/ propagácia a vzdelávanie členov MAS

Samohodnotenie RZ Dolná Nitra o. z. vyplýva zo zberu informácií prostredníctvom nasledovných nástrojov:

- Výročné správy a Správy o činnosti MAS, plány vykonávaných činností (sledovanie, porovnávanie a hodnotenie procesov a postupov implementácie stratégie CLLD, postupné napĺňanie monitorovacích a hodnotiacich ukazovateľov a pod.);
- Dotazníkový prieskum u verejnosti a u predkladateľov projektov (hodnotenie prebieha najmä na akej úrovni sú informovaní žiadatelia zo strany MAS o jej aktivitách a činnostiach a ich spokojnosť s konzultáciami a poradenstvom), zároveň získavanie podnetov na zlepšenie prípadné rozšírenie aktivít/činností MAS;
- Dotazníkový prieskum u členov MAS (hodnotenie na úrovni informovanosti členov o aktivitách, hodnotenie procesu riadenia MAS, hodnotenie činností MAS, ktoré

vykonáva nad stanovený rámec svojich činností, a získavanie podnetov na ich zlepšenie a pod.).

Samohodnotenie vykonáva poverená pracovná skupina, ktorá zozbiera údaje ku stanovenému termínu, následne ich vyhodnotí a odprezentuje najvyššiemu orgánu a verejnosti. Následne vyhodnotí spätnú väzbu a v prípade podnetov pripraví postupy na realizáciu zmien, ktoré majú prispieť k zlepšeniu činnosti MAS a jednotlivých orgánov.

Samohodnotenie bude hodnotiť:

- aká je funkčná existujúca organizačná štruktúra MAS
- aký je funkčný manažment MAS
- aká je flexibilita, účinnosť a oprávnenosť rozhodovacích postupov o stratégii CLLD a projektoch
- ako je schopná MAS zabezpečiť implementáciu stratégie CLLD a projektov
- ako je schopná MAS zabezpečiť monitoring a hodnotenie projektov.
- ako sa vykonáva propagácia a vzdelávanie členov MAS

Samohodnotenie orgánov (Valného zhromaždenia, Predsedníctva):

Dodržiavanie počtu stanovených stretnutí na úrovni jednotlivých orgánov určených v stanovách združenia a organizačnom poriadku, uznášaniaschopnosť orgánov na jednotlivých zasadnutiach, plnenie termínov týkajúcich sa činnosti orgánov, členských povinností, časové a vecné plnenie uznesení jednotlivých orgánov.

Samohodnotenie výberovej komisie:

Výberová komisia na svojich zasadnutiach bola uznášaniaschopná a zasadala pravidelne na základe projektových výziev. Prizývaní zástupcovia RO, PPA a NSRV nemali výhrady voči činnostiam komisie. Výberová komisia dodržala všetky termíny týkajúce sa jej činností, komunikovala s manažérom MAS a mala pripravené všetky podklady/materiály týkajúce sa k jej činnosti.

Samohodnotenie monitorovacieho výboru:

Monitorovací výbor zasadal podľa počtu stanovených stretnutí určených v stanovách združenia a organizačnom poriadku, bol uznášaniaschopný, komunikoval s manažérom MAS a mal pripravené podklady týkajúce sa jeho činnosti. Monitorovací výbor spolupracoval s výkonným orgánom a mal dodržané všetky termíny a povinnosti vyplývajúce zo stanov a organizačného poriadku.

Samohodnotenie manažmentu MAS:

Spočíva so schopnosťou združenia implementovať stratégiu CLLD a projekty, hodnotenie spolupráce manažéra so všetkými orgánmi združenia a pracovnými skupinami RO, PPA a NSRV. Schopnosť združenia zabezpečiť hodnotenie a kontrolu realizácie projektov v rámci implementácie stratégie CLLD, vypracovanie správy o implementácii stratégie CLLD a správy o monitoringu s pravidelnou ročnou periodicitou. Hodnotenie flexibility a účinnosti a oprávnenosti rozhodovacích postupov o stratégii CLLD a projektoch (ŽoNFP).

Kontrolu samohodnotenia združenia v rámci implementácie stratégie bude vykonávať Dozorná rada/Revízna komisia 1x ročne. Ak sa vyskytnú v rámci hodnotenia negatívne výstupy, navrhnú sa opatrenia na ich vyriešenie.

V rámci implementácie stratégie CLLD môžu nastať riziká implementácie, či už z hľadiska finančného, procesného alebo ľudských zdrojov. Najväčším rizikom môže byť nezáujem o realizáciu projektov zo strany žiadateľov. Toto riziko sa bude združenie snažiť eliminovať kvalitnou komunikáciou medzi kanceláriou MAS a potenciálnymi žiadateľmi, intenzívnou publicitou o možnostiach čerpania finančných prostriedkov, o vyhlásení výzvy, potenciálnym žiadateľom budú poskytované konzultácie, budú im umožnené osobné stretnutia. Zodpovedným subjektom bude kancelária MAS. Ďalším rizikom z hľadiska finančného ako aj ľudských zdrojov je nízka finančná alokácia na chod MAS, čo bude potrebné sanovať vyšším spolufinancovaním zo strany MAS. Medzi menej ovplyvniteľné riziká patria riziká z vonkajšieho prostredia (legislatíva, politická situácia – zmena na poste starostu a pod.) . Všetky potenciálne riziká budú sledované prostredníctvom manažmentu MAS a Dozornou radou/Revíznou komisiou, v prípade ich identifikácie budú prijaté opatrenia na ich elimináciu.

5.3.2. Monitorovacie ukazovatele

Tabuľka č. 5: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2025
-----------------------------	--------------------------------

Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	17 848
Počet obyvateľov podporenej MAS	17 848
Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (LEADER/PRV) (oblasť zamerania 6B)	2

Tabuľka č. 6: Celkové verejné výdavky – PRV SR

Názov ukazovateľa výstupu	Cieľová hodnota v roku 2025
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD (len časť z PRV)	648 619,06
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení - (len časť z PRV)	62 858,96

Tabuľka č. 7: Povinné ukazovatele na úrovni IROP

Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2025
Počet podporených podnikov	podnik	4
Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	5
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	podnik	2
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	podnik	2
Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	0

Tabuľka č. 5.1 Povinné ukazovatele na úrovni špecifických cieľov IROP a fokusových oblastí PRV

Kód/ID	Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2025
4.1	Počet podnikov, ktoré získali podporu na investície do poľnohospodárskych podnikov	počet	2
4.1	Celkové investície (v EU) (verejné + súkromné)	EUR	194 988,58
4.1	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	97 494,29
7.5	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do rekreačnej/turistickej infraštruktúry	počet	2
7.5	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry	počet	18 500,00
7.5	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	20 500,00

Tabuľka č. 5.2. Vlastné monitorovacie ukazovatele na úrovni priorít

Ukazovateľ (názov a merná jednotka)	Východiskový stav	Cieľová hodnota v roku 2023	Spôsob overovania a získavania údajov, frekvencia zberu
Počet podporených projektov (fokusová oblasť 6B, 2A, 2B, 3A, 1A, 5.1.1, 5.1.2)	0	25	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od podnikateľských subjektov
Počet podporených obcí	11	17	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od obecných úradov
Počet podporených neziskových organizácií	0	3	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber

			od neziskových organizácií
--	--	--	----------------------------

Tabuľka č. 5.3 Vlastné Monitorovacie ukazovatele na úrovni špecifických cieľov (výsledok)

Špecifický cieľ	Ukazovateľ (názov a merná jednotka)	Východiskový stav	Cieľová hodnota ukazovateľa do r. 2023	Spôsob overovania a získavania údajov, frekvencia zberu
1.1 Dobudovať a rozširovať verejnú infraštruktúru vrátane infraštruktúry voľného času pre obyvateľov ako i návštevníkov regiónu a zlepšiť stav obcí	Vybudované objekty pre marginalizované skupiny (počet)	1		Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od obecných úradov na konci každého roku
	Vybudované, zrekonštruované a modernizované stavby a objekty využívané mladými ľuďmi do 30 rokov alebo ženami alebo telesne postihnutými (počet)	8		Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od obecných úradov na konci každého roku
	Zlepšenie vybavenosti základných služieb a vzhľadu obcí (počet)	11	17	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od obecných úradov na konci každého roku
2.1 Zlepšiť systém odvádzania a čistenia odpadových komunálnych vôd	Vybudované kanalizácie a ČOV (počet)			Zber od obecných úradov na konci každého roku
2.2 Zlepšiť nakladanie s komunálnym odpadom	Vytvorené možnosti pre lepšie nakladanie s KO			Zber od obecných úradov na konci každého roku

2.3 Zlepšiť energetickú efektívnosť budov a využitie energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach	Vytvorené možnosti pre zlepšenie energetickej efektívnosti budov a vo verejných infraštruktúrach (počet)			Zber od obecných úradov na konci každého roku
3.1 Podporiť činnosť poľnohospodárskych podnikov na území	Vytvorené možnosti na rozvoj miestneho podnikania – zlepšenie hospodárskeho výkonu podniku (počet)	0	1	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od podnikateľských subjektov
3.2 Podporiť činnosti v oblasti vidieckeho cestovného ruchu a zvýšiť pridanú hodnotu územia využitím existujúceho prírodného a kultúrneho potenciálu	Vytvorené možnosti na rozvoj VCR využitím prírodného a kultúrnohistorického potenciálu (počet)	0	2	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od podnikateľských subjektov
	Vytvorené možnosti na rozvoj VCR poskytovaním služieb pre cieľové skupiny	0	2	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od podnikateľských subjektov

Tabuľka č. 5.4 Vlastné Monitorovacie ukazovatele na úrovni opatrení (výstup)

Opatrenie	Ukazovateľ (názov a merná jednotka)	Východiskový stav	Cieľová hodnota ukazovateľa do r. 2023	Spôsob overovania a získavania údajov, frekvencia zberu
Opatrenie PRV: 1.1.1.: 7.2 Podpora na investície do vytvárania zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	Veľkosť/plocha revitalizovaného verejného priestranstva, (m ²)	2.812,696 m ²	3000	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od obecných úradov na konci každého roku
	Počet rekonštruovaných objektov drobnej infraštruktúry	1	5	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od obecných úradov na konci každého roku
Opatrenie PRV: 1.1.2.: 7.4 Podpora na investície do vytvárania,	Nové zrekonštruované alebo modernizované verejné stavby (dom smútku, kultúrny dom)	7	11	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od

zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	(počet)			obecných úradov na konci každého roku
	Vybudované/zrekonštruované alebo modernizované ihriská, športoviská, detské ihriská (počet)	7	8	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od obecných úradov na konci každého roku
Opatrenie PRV: 3.1.1.: 4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov	Podporené poľnohospodárske podniky (počet)	0	1	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od podnikateľských subjektov
	Vytvorené pracovné miesta v rámci podporených podnikov (počet)	0	2	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od podnikateľských subjektov
Opatrenie PRV: 3.2.2.: 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	Projekty zamerané na zvýšenie atraktivity územia z pohľadu CR (počet)	0	2	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od podnikateľských subjektov
	Obnovené prírodné objekty (počet)	0	1	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od podnikateľských subjektov
Opatrenie IROP: 3.2.3: Špecifický cieľ č. 5.1.1.: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií	Počet podporených podnikov (počet)	0	4	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od podnikateľských subjektov
	Vytvorené pracovné miesta v rámci podporených projektov (počet)	0	5	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od podnikateľských subjektov
Opatrenie IROP: 1.2.1: Špecifický cieľ č. 5.1.2.: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach	Zrekonštruované objekty verejnej infraštruktúry (počet)	0	1	Monitorovacie správy z realizovaných projektov, fotodokumentácia, zber od podnikateľských subjektov

6. Finančný rámec

6.1. Financovanie stratégie CLLD

Tabuľka č. 8: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP

	SPOLU EUR
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (základná alokácia)(podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	891 531,46 EUR (PRV: EPFRV 1 352 775,00 EUR + ŠR 450 925,00 EUR + IROP: EFRR 996 300,00 EUR)
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	742 942,88 EUR
Chod MAS a animácie	148 588,58 EUR

Dodatočná alokácia na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách	
Celkové zdroje z PRV (EPFRV), z toho:	243 423,99
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	202 853,33
Chod MAS	34 485,07
Animácie	6 085,60
Celkom Chod MAS a animácie	Chod MAS Animácie
Suma v rámci IROP v zmysle vydaného Rozhodnutia na Chod MAS1 a chod MAS2	126 279,83
Suma v rámci PRV v zmysle vydaného Rozhodnutia na podopatrenie 19.4 základná alokácia	22 288,29
Suma v rámci dodatočnej alokácie na základe splnenie milníka A	-
Suma v rámci dodatočnej alokácie na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách	34 485,07 / 6 085,60

6.2. Finančný plán pre opatrenia

Tabuľka č. 13: Zameranie stratégie podľa sektorov

Názov opatrenia stratégie CLLD	Rozpočet na opatrenie	Oprávnený prijímateľ – verejný sektor (označiť „X“)	Oprávnený prijímateľ – neverejný sektor (označiť „X“)
7.2.Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	331 940,77	x	-
7.4.Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	168 256,00	x	
4.1.Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov	127 922,29	-	x
7.5. Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	20 500,00	x	
5.1.1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií – aktivita 1	81 535,15	-	x
5.1.1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií – aktivita 2	151 942,00	-	x
5.1.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach – aktivita 1	20 000,00	x	-
5.1.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach – aktivita 2	43 700,00	x	-

Celkový rozpočet podľa sektorov	----- ----	584 396,77	361 399,44
Percentuálny pomer zamerania stratégie	----- ----	61,8 %	38,2 %

7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť

7.1. Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia

Stratégia prispieva k ekonomickému rozvoju územia v dvoch rovinách:

- priamo - v rámci prioritnej oblasti 1 - Podpora rozvoja ekonomiky na vidieku, realizácia ktorej podnecuje vznik pracovných miest v poľnohospodárskych podnikoch (opatrenie 3.1.1: 4.1 – Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov) a na druhej strane v oblasti vidieckeho cestovného ruchu (opatrenie 3.2.3: Špecifický cieľ 5.1.1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií);

Nastavenie monitorovacích indikátorov počíta s vytvorením minimálne 7 pracovných miest. Dôraz na tvorbu pracovných miest je kladený aj pri samotnom bodovom hodnotení projektov – pričom za vytvorenie pracovných miest môžu žiadatelia získať až 20 bodov v jednotlivých opatreniach (opatrenie 3.1.1: 4.1 - Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov; opatrenie 3.2.3: Špecifický cieľ 5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií). Maximálna výška počtu bodov pridelených za toto kritérium predstavuje takmer 1/3 z celkového počtu bodov, ktoré môže žiadateľ získať a je odrazom veľkého významu, ktorý sa pripisuje vytváraniu pracovných príležitostí na vidieku.

Zriadenie kancelárie a efektívna činnosť MAS si vyžadujú vytvorenie minimálne dvoch pracovných miest (manažér, administratívny pracovník/ účtovník).

- nepriamo: implementácia opatrení v danej oblasti tiež predpokladá vytvorenie synergického efektu a naštartovanie vidieckej ekonomiky územia novým smerom - využitím jeho endogénneho potenciálu – ľudských, prírodných, materiálnych, kultúrno-historických zdrojov. Vplyvom nových aktivít môžu vzniknúť nové výrobky a služby, nové podniky a nové pracovné miesta.

Samotná realizácia projektov môže tiež nepriamo prispieť k tvorbe pracovných miest v súvislosti s realizáciou projektov, napr. v oblasti stavebníctva počas realizácie stavebných prác, pri príprave a plánovaní projektov – externý manažment, verejné obstarávanie a pod..

7.2. Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV

Stratégia CLLD prispieva k napĺňovaniu cieľov PRV SR 2014 - 2020 najmä v oblasti podpory konkurencieschopnosti poľnohospodárstva nasmerovaním pomoci fyzickým a právnickým osobám podnikajúcim v poľnohospodárskej prvovýrobe s cieľom zvýšiť celkovú výkonnosť a udržateľnosť poľnohospodárskych podnikov v území RZ Dolná Nitra o. z., ale aj podporou mikropodnikov a malých podnikov pôsobiacich vo vidieckych oblastiach, aby mohli zabezpečiť vznik nových pracovných príležitostí na vidieku pre nezamestnaných a osobitne pre mladých ľudí, podporiť rast a posilniť vidiecku ekonomiku (realizácia opatrení 3.1.1: 4.1 – Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov).

Stratégia si ďalej kladie za úlohu aj riešenie prierezových cieľov, akými sú inovácie či životné prostredie, ktoré tiež prispievajú k zlepšeniu konkurencieschopnosti poľnohospodárstva napr. (technologické inovácie na úrovni projektov, investície do využívania OZE, ochrany pôdy, efektívnejšieho nakladania so závlahovou vodou, využitím biomasy z odpadu a pod.).

Konkurencieschopnosť regiónu ako takého môže PRV tiež podporovať v rámci opatrenia 19.4 – Podpora na prevádzkové náklady a oživenie; vytvorením efektívneho systému spravovania a riadenia územia môže získať konkurenčnú výhodu. Existencia a efektívne fungovanie miestnej akčnej skupiny môže napomôcť aktivizovať miestne obyvateľstvo, a teda aj mladých ľudí k začatiu poľnohospodárskej činnosti, aktivizovať farmárov, prostredníctvom ďalších vzdelávacích aktivít, podujatí organizovaných za účelom výmeny know-how, odborných exkurzií a pod. prispieť k výmene informácií, lepšej informovanosti obyvateľov a zlepšeniu konkurencieschopnosti regiónu aj v tejto oblasti.

Prínosy k začleňovaniu zraniteľných skupín obyvateľstva (marginalizované rómske komunity, dlhodobo nezamestnaní, telesne/zdravotne postihnutí a pod.):

- ✓ Hlavným cieľom stratégie je zlepšiť podmienky života a zatriktívniť územie regiónu pre všetkých obyvateľov regiónu vrátane zraniteľných skupín (opatrenie 1.1.1: 7.2 – Podpora na investície do zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie; opatrenie 1.1.2: 7.4 - Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry; opatrenie 3.3.2: 7.5 – Podpora na investície

do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie);

- ✓ Cieľom stratégie je tiež zvýšiť lokálnu zamestnanosť. Vytváranie nových pracovných miest ako i samotná realizácia projektov môžu priniesť nové pracovné miesta a prispieť k zamestnanosti a pomôcť k začleneniu do spoločnosti pre telesne resp. zdravotne postihnutých, dlhodobo nezamestnaných a pod. (opatrenie 3.2.3: Špecifický cieľ 5.1.1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií; opatrenie 3.1.1: 4.1 – Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov);
- ✓ Na úrovni projektov môžu byť uplatnené prvky ako napr. bezbariérové vstupy do verejných budov/podnikov, bezbariérové nájazdy na chodníky pre vozíčkarov či inak telesne postihnutých, lepší prístup pre mamičky s kočíkmi, schodiskové plošiny pre imobilných alebo sú vďaka realizácii projektu realizované aktivity, ktoré prispievajú k lepšiemu začleňovaniu týchto skupín do spoločenského života (aktivity pre jednotlivé kategórie zraniteľných skupín v obnovených centrách voľného času, priestoroch pre realizáciu voľnočasových aktivít, kultúrnych domoch a pod.);
- ✓ Priestor pre začleňovanie marginalizovaných skupín vzniká aj v rámci pôsobenia a aktivít miestnej akčnej skupiny počas implementácie stratégie;
- ✓ Dôraz na začlenenie zraniteľných skupín obyvateľstva je zakomponovaný v samotných bodovacích kritériách pre Špecifický cieľ 1.1. Dobudovať a rozšíriť verejnú infraštruktúru vrátane infraštruktúry voľného času pre obyvateľov ako i návštevníkov regiónu a zlepšiť stav obcí, 7.2 – Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investície do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie; 7.4 – Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania a rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a súvisiacej infraštruktúry; 7.5 – Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie.

Na problematiku životného prostredia sa priamo zameriavajú opatrenia prioritnej oblasti 2 Zlepšenie stavu životného prostredia stratégie CLLD, a to v troch rovinách – podporou zlepšovania systému odvádzania a čistenia odpadových vôd, podporou zlepšovania nakladania s komunálnym odpadom, podporou na investície do zlepšovania energetickej efektívnosti budov a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo

verejných infraštruktúrach prostredníctvom konkrétnych projektov realizovaných v rámci opatrení OP KŽP a Envirofondeu.

- ✓ Veľkým prínosom k ochrane a zlepšovaniu stavu životného prostredia môže byť zmena v správaní a v postojoch miestneho obyvateľstva k svojmu okoliu, ktorú je možné docieľiť jedine postupným systematickým vzdelávaním a informovaním (prístup k triedeniu odpadu, uprednostňovanie biologicky rozložiteľných či recyklovateľných materiálov pred syntetickými a pod., využívanie obnoviteľných zdrojov energie) - Opatrenie 2.2.2. Zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľov RZ Dolná Nitra o. z..
- ✓ K ochrane životného prostredia v konečnom dôsledku prispievajú aj ďalšie opatrenia. Realizovaním konkrétnych projektov, v závislosti od ich charakteru, môžu prispieť napr. k energetickému využitiu biomasy, efektívnejšiemu nakladaniu so závlahovou vodou, zlepšeniu kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej eróziou (opatrenie 3.1.1: 4.1 – Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov), údržbe odvodňovacích kanálov, úprave a revitalizácii verejných priestranstiev, námestí, parkov, oddychových a rekreačných zón budovaním ďalších zelených plôch a prvkov zelenej infraštruktúry, objektov a centier biodiverzity, obnove pôvodného genofondu (opatrenie 1.1.1: 7.2 – Podpora na investície do zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie; opatrenie 1.1.2: 7.4 - Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry, opatrenie 3.3.2: 7.5 – Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie).
- ✓ Prínos k zlepšeniu projektov sa sleduje v rámci bodovacích kritérií v rámci každého opatrenia stratégie CLLD.

7.3. Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP

Globálnym cieľom IROP je prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí. K napĺňaniu tohto cieľa

prispieva stratégia CLLD opatreniami zameranými na zlepšenie kvality životného prostredia, zlepšenie poskytovaných verejných služieb a podporou podnikania a inovácií s cieľom zlepšiť podmienky života obyvateľov v obciach RZ Dolná Nitra o. z. a zatriktívniť územie do roku 2023 pri udržaní kvality životného prostredia a vidieckeho rázu krajiny.

Stratégia CLLD ako celok smeruje k rozvoju vybraných oblastí podmieňujúcich kvalitu života a konkurencieschopnosť v danom území a posilneniu hospodárskej súťaže prostredníctvom efektívneho a udržateľného poskytovania verejných statkov a služieb a efektívnym využitím vnútorných zdrojov regiónu (ľudské, materiálne, finančné, prírodné, kultúrnohistorické).

Priamo aplikuje opatrenie z IROPU – Špecifický cieľ 5.1.1 – Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií a Špecifický cieľ 5.1.2 – Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach, ktoré sú vecne a logicky včlenené do celkovej štruktúry stratégie, dopĺňa ďalšie vybrané opatrenia a vytvára s nimi synergický efekt. Aj prostredníctvom daného opatrenia stratégia prispieva k zakladaniu nových a podpore existujúcich mikro a malých podnikov, SZČO a družstiev práve s cieľom napomôcť činnostiam v oblasti vidieckeho cestovného ruchu a s cieľom zvýšiť pridanú hodnotu územia využitím existujúceho prírodného a kultúrnohistorického potenciálu – stavanie ekonomického rozvoja na využití endogénneho potenciálu, pričom podporuje realizáciu všetkých aktivít opatrenia- 1. zakladanie nových a 2. existujúcich podnikov a v rámci nich vznik služieb, ktoré sú nové pre podnik a vznik služieb, ktorú sú nové pre región v činnostiach, ako A.) obstaranie hmotného majetku; B) nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb; podpora; C.) podpora marketingových aktivít; D.) podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností. Popri úlohe zvyšovania zamestnanosti vo vidieckom prostredí a tvorbe udržateľných pracovných miest, realizácia špecifického cieľa č. 5.1.1 prispieva aj k podpore sociálneho začlenenia, boja proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii v podobe miestneho rozvoja vedeného komunitou, konkrétne efektívnym riadením zo strany miestnej akčnej skupiny. Významnou komparatívnou výhodou regiónu môže byť vzdelaný a rozvinutý kapitál ako aj rozvinutá infraštruktúra. Investície do týchto oblastí smeruje aj prostredníctvom špecifického cieľa 5.1.2.

7.4. Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD

7.4.1. Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať

Popri stratégii CLLD a PHSR jednotlivých členských obcí verejno – súkromného partnerstva sa riešeného územia dotýka aj vykonávanie resp. plánovanie realizácie viacerých stratégií na regionálnej úrovni: PHSR NSK 2012-2018, Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2014 – 2020, Regionálna integrovaná územná stratégia Nitrianskeho kraja na roky 2014 – 2020, Stratégia rozvoja vidieka NSK na roky 2016 – 2022.

7.4.2. Synergie a komplementarity

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2012-2018

Zameriava sa na 5 kľúčových oblastí: Hospodárstvo, Ľudské zdroje, Pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka, Infraštruktúra a Životné prostredie. Stratégia CLLD pre územie RZ Dolná Nitra o. z. je v súlade s PHSR kraja a vytvárajú synergický efekt najmä v prípade aktivít, akými sú podpora malého a stredného podnikania, multifunkčného poľnohospodárstva a rozvoja aktivít poľnohospodárskych podnikov zameraných na diverzifikovanie výroby poľnohospodárskeho a nepoľnohospodárskeho charakteru, v oblasti ochrany životného prostredia, akými sú skvalitnenie infraštruktúry vodného hospodárstva, znižovanie produkcie odpadov a zavádzanie efektívnych systémov nakladania s nimi, podporou programov na ochranu prírody a krajiny a zlepšenie environmentálneho správania obyvateľov prostredníctvom osvetu a prírody. Stratégia takisto podporuje skvalitnenie regionálnej infraštruktúry, rozvoj vidieckeho cestovného ruchu, skvalitnenie služieb v CR a propagáciu, budovanie infraštruktúry CR v regióne vrátane budovania nitrianskej cyklomagistrály (napojenie dolnonitrianskych „cyklotrás“ na regionálne), regeneráciu tradičných vidieckych sídiel, objektov spoločenského/kultúrneho významu, podporuje oživenie kultúrneho, športového a spolkového života. Dôraz tiež kladie na význam tvorby partnerstiev pri ďalšom rozvoji územia a zvýšenie vzdelanosti miestneho obyvateľstva.

využívania krajiny, navrátiť pôvodný genofond, oživiť svoje verejné priestranstvá, „zazelenat’ sa“ a uchovať svoj pôvodný vidiecky ráz.

7.5 Popis multiplikačných efektov

Stratégia CLLD je multifundová a viacsektorová. Zameriava sa na také ciele a činnosti, ktoré majú najväčšiu šancu spôsobiť pozitívne zmeny v území a podporiť tie oblasti rozvoja územia, kde existuje potenciál pre udržateľný rozvoj regiónu s cieľom využiť potenciál miestnych zdrojov. Integrovaný prístup prináša nové možnosti efektívnejšieho investovania finančných prostriedkov v rozvoji obcí a regiónu, nakoľko investície spolu logicky súvisia a prinášajú multiplikačný efekt, ktorý mobilizuje a znásobuje využité verejné a súkromné zdroje v území a prispieva k prehĺbeniu spolupráce. Realizáciou jednotlivých intervencií dôjde k zvýšeniu konkurencieschopnosti zapojených subjektov, zvýšeniu ekonomickej a sociálnej stability v regióne. Stratégia umožňuje užšiu spoluprácu medzi jednotlivými subjektmi z verejného a neverejného sektora pri vytváraní spoločných projektov s cieľom vytvárania nových pracovných príležitostí a posilnenia sociálno-ekonomickej súdržnosti v regióne. Nadobudnuté skúsenosti a zručnosti získané v priebehu implementácie vytvárajú potenciál pre vstup do ďalších projektov nielen na regionálnej, ale aj národnej a medzinárodnej úrovni. Vytváranie nových pracovných miest prispeje k zvýšeniu zamestnanosti na lokálnej úrovni a pomôže k začleneniu do spoločnosti pre zdravotne postihnutých, dlhodobo nezamestnaných a pod. Investíciami do verejnej a turistickej infraštruktúry dosiahneme zvýšenie atraktivity územia regiónu a zvýšime kvalitu života miestnych obyvateľov ako aj návštevníkov. Investície do vidieckeho cestovného ruchu budú sledovať zatraktívnenie územia pre širokú verejnosť, čím chceme dosiahnuť zvýšenie návštevnosti územia, čo bude mať následne pozitívny dopad na miestnu ekonomiku. Spôsob hodnotenia multiplikačných efektov :

- Monitorovacie správy
- Zber údajov z obecných úradov, od podnikateľských subjektov a neziskových organizácií

Prílohy k Stratégii CLLD:

Príloha č. 1: Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS

Príloha č. 2: Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti MAS

Príloha č. 3: Mapa územia MAS

Príloha č. 4: Zoznam členov MAS podľa sektorov (vrátane obcí)

Príloha č. 5: Dokumenty preukazujúce proces tvorby a formovania partnerstva

Príloha č. 5.1 : Dokumenty preukazujúce proces tvorby stratégie CLLD (informačné aktivity)

Príloha č. 6 : Zoznam zdrojov (analýzy) a vstupných dokumentov

Príloha č. 7 : Organizačná štruktúra MAS

Príloha č. 8 : predkladá sa príloha č. 1 k metodickému pokynu na spracovanie stratégie :
Personálna matica MAS CLLD

Príloha č. 9 : Štatúty, interné smernice, stanovy MAS

Odkazy na základné a podporné dokumenty:

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1301>

Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 1303/2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1303>

Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1305>

Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020

<http://www.mpsr.sk/sk/index.php?navID=935&navID2=935&sID=43&id=8644>

Integrovaný regionálny operačný program 2014-2020:

<http://www.mpsr.sk/index.php?navID=1036&navID2=1036&sID=67&id=9006>

Operačný program Ľudské zdroje

<http://www.employment.gov.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/operacny-program-ludske-zdroje/>